

Gen Bin Tagisi Matyu da Mandagıt

But piso gen

Matyu ujun Juda amin kinda, mani Rom gapman dakon pi amini egek takis titim titim pi agit. Ujun pi ajakwan Yesu da yaŋ iban paŋdetni dagagit.

Gen Bin Tagisi Matyu da mandagıt ujungwan Yesu miktimon egipgut bisapmon yo morap noman taj imgwit dakon geni toŋ. Ujun papiagwan mibiltok yo ni da Maria kon noman taŋakwa Yesu aŋalagit ujun do yosok. Aŋek pi morap agiron da wigi gen yaŋ imiŋek ajakba kimaŋgit. Ae kimoron da ae pidagit aŋek amin kabı egipgwit ujun yopmaj Kwen Kokup wigigit ujun do yosok.

Yo madep kinda Matyu da nolisak ujun yaŋ, kalip Piŋkop da yo ak do yaŋ teban tok agit, ae Saŋbek Saŋbek Papia Kalipmikon mandabi, ujun Yesu da aripmi aban bami toŋ agit. Piŋkop da Israel amin yokwikon baŋ titim do amin kinda yabet do yaŋ teban tok agit. Do on papia da Yesu do ujun amin mani yaŋsi nolisak. Ujun papia Matyu da mandagıtwan gen morapmi ujun kalip kombi amin da yawit ujun bami toŋ awit do yosok.

Ae yo madep kinda Matyu da yosok. Kwen Kokupmon ae miktimon Piŋkop dakon Amin Kiła Agakni ujun do yosok. Yesu da pi agit do aŋek Piŋkop miŋat amin morap dakon kila amin madep egisak. Egek miŋat aminyo morap iyi dakon galaktok yol kimagek egipni do nandisak.

Matyu kon Yesu da Piŋkop gen dubagisi 5 kabı yagit. Mibiltok ujun kilapmi 5 mon da 7 non tosok. Ujungwan Yesu da ileŋon Piŋkop gen yagit. Piŋkop dakon miŋat amin kabı da aŋpak ani ujun do nolisak. Gen dubagisi 2 ujun kilapmi 10 non tosok. Ujun Yesu da paŋdet kabini kiŋek iyi dakon geni aminon yaŋ teŋteŋarej yo ni baŋ ani ujun do yoyigit.

Gen dubagisi 3 yagit ujun kilapmi 13 non tosok. Ujudon Yesu da Piŋkop dakon Amin Kiła Agakni dakon aŋpak do miŋat aminyo tilak genon da yoyigit. Gen dubagisi 4 yagit ujun kilapmi 18 non tosok. Ujudon Yesu da miŋat aminyo iyi dakon paŋdet egek ni aŋpak baŋ ani ujun do yagit. Ae gen dubagisi 5 yagit ujun kilapmi 24 kon da 25 mon tosok. Ujudon Yesu da mibi gildaron yo noman tokdaj ujun do yagit.

Yesu miktimon altagit

(Kilapmi 1.1–4.16)

Yesu dakon babikni dakon man silip

(Lk 3.23–38)

- 1** ^aOn man silip ujun Yesu Kristo dakon babikni dakon man silip.
Yesu ujun Dewit da kabikon nani. Anjakwan Dewit ujun Abraham
da kabikon nani.
- 2** Abraham ujun Aisak dakon datni.
Aisak ujun Jekop dakon datni
Jekop ujun Juda gat ae peni padik padikni gat dakon datni.
- 3** ^bJuda ujun Peres gat Sera gat dakon datni. (Meni ujun Tamar.)
Peres ujun Esron dakon datni.
Esron ujun Ram dakon datni.
- 4** Ram ujun Aminadap dakon datni.
Aminadap ujun Nason dakon datni.
Nason ujun Salmon dakon datni.
- 5** ^cSalmon ujun Boas dakon datni. (Meni ujun Reap.)
Boas ujun Obet dakon datni. (Meni ujun Rut.)
Obet ujun Jesi dakon datni.
- 6** ^dJesi ujun kila amin madep Dewit dakon datni.
Anjakwan Dewit ujun Solomon dakon datni. (Solomon dakon
meni kalip Uria dakon miyatni egipgut.)
- 7** Solomon ujun Reoboam dakon datni.
Reoboam ujun Abiya dakon datni.
Abiya ujun Asa dakon datni.
- 8** Asa ujun Jeosapat dakon datni.
Jeosapat ujun Jeoram dakon datni.
Jeoram ujun Usia dakon datni.
- 9** Usia ujun Jotam dakon datni.
Jotam ujun As dakon datni.
As ujun Esekia dakon datni.
- 10** Esekia ujun Manase dakon datni.
Manase ujun Emon dakon datni.
Emon ujun Josaia dakon datni.
- 11** ^eJosaia ujun Joiakin gat ae notni kabi gat dakon datni.
(Ujun amin kabi da bisapmon Israel amin uwalni da timik
Babilon miktimon paŋki yopba egipgwit.)

^a 1.1 WW 22.18; 1KAG 17.11 ^b 1.3 WW 38.29-30; Ru 4.18-22 ^c 1.5 Ru 4.13-17

^d 1.6 2Sa 12.24 ^e 1.11 2KA 22-24; 2KAG 36.10; Jer 27.20

^f12 Babilon paŋki egipgwit bisapmon, Joiakin uŋun Sealtiel dakon datni.

Sealtiel uŋun Serubabel dakon datni.

¹³ Serubabel uŋun Abiut dakon datni.

Abiut uŋun Eliakim dakon datni.

Eliakim uŋun Aso dakon datni.

¹⁴ Aso uŋun Sadok dakon datni.

Sadok uŋun Akim dakon datni.

Akim uŋun Eliut dakon datni.

¹⁵ Eliut uŋun Eleasa dakon datni.

Eleasa uŋun Matan dakon datni.

Matan uŋun Jekop dakon datni.

¹⁶ Jekop uŋun Josep dakon datni.

Josep uŋun Maria dakon eni.

Aŋakwan Maria da Yesu aŋalagit. Yesu uŋun Kristo yaŋ iyaŋ.

¹⁷ Abrahamon da wiŋ Dewiron dagagit uŋun babikni 14 kabi.

Aŋakwan Dewiron da wiŋ uwalni da timik Babilon miktimon paŋkiwit bisap uŋun babikni 14 kabi.

Aŋakwan Babilon egipgwiron da wiŋ Kristo altagit uŋun kisi babikni 14 kabi.

Yesu altagit

(Lk 2.1-7)

¹⁸ g Yesu Kristo altagit uŋun dakon gen yaŋ. Meŋi Maria uŋun Josep da pasak do kili manjiwit. Mani dima paŋakwan Maria uŋun monji kwap kili awilgit. Monji kwap awilgit uŋun Telagi Wup da tapmimon da awilgit. ¹⁹ Aŋakwan Josep uŋun Maria monji kwapni kinda awilak yaŋ nandajek yipmaŋ det do nandagit. Mani eni amin kilegi do amin morap da iŋamom Maria mayagi im do dima nandagit. Yaŋ do aŋek pasilikon da kiriŋik im do nandagit.

²⁰ Josep yaŋ nandajek egakwan Amin Tagi dakon ajelo kinda da dipminon altaŋ imiŋek yaŋ iyigit, “Josep, Dewit da kabikon nani, Maria da monji kwap uŋun Telagi Wup da tapmimon awilak, do Maria pak do dima pasolgi. ²¹ h Uŋun monji wili aŋalaŋban miŋat amin kabini diwarini wiririgek iyi do timitdisak, do mani Yesu yaŋ iyiki.”

²² Uŋun yo morap altaŋakwa Amin Tagi da kombi amin aŋtagap aban gen yagit uŋun bami noman tagit. Gen uŋun yaŋ tosok.

²³ i “Nandaki. Miŋat kinda amin gat dima pakbi kinda da monji kwap awilek monji wili kinda aŋalasak.

Aŋalaŋban mani Emanuel yaŋ yoni.”

^f 1.12 Esr 3.2 ^g 1.18 Lk 1.27,35 ^h 1.21 Lk 1.31; 2.21 ⁱ 1.23 Ais 7.14

(Emanuel dakon mibili ujун yaŋ: “Piŋkop nin gat egisak.”)

²⁴ Josep dipminon da pidaŋek Amin Tagi dakon aŋelo da gen iyigit ujун guramigek miŋatni Maria pagit. ²⁵^j Mani kalonjı dima pagek egi wiŋi Maria da monji wili kinda aŋalagit. Aŋalaŋban Josep da mani Yesu yaŋ iyigit.

Gik dakon mibili nandak nandak amin Yesu kok do apgwit

2 ¹ Judia miktimon kokup kinda mani Betlehem ujunden Maria da Yesu aŋalagit. Ujун bisapmon Erot da kila amin madep yikgit. Yesu altaŋakwan nandak amin gildat wisak tetgin da Jerusalem kokup papmon apgwit. ²^k Abiŋ Jerusalem amin yaŋ yoyiwit, “Juda amin dakon kila amin madep altagit ujун dukwan yikdak? Nin gikni gildat wisak tetgin da kaŋek gawak im do abamaŋ.”

³ Kila amin madep Erot gen yawit ujун nandajek wiripdakgit. Ae amin morap Jerusalem egipgwit ujunyo kisi yaŋ gin nandajek wiripdakgwit. ⁴ Erot da gen ujун nandajek Israel amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabı gat ae gen teban yoyiŋdet amin gat yaŋ yoban abiŋ muwukgwit. Muwukba yaŋ yoyigit, “Kristo ni kokupmon altosak do yaŋbi?”

⁵ Yaŋban kobogi yaŋ iyiwit, “Judia miktimon Betlehem kokupmon altosak. Kombi amin kinda da kalipsigwan yaŋ mandagit,

⁶^l ‘Betlehem, Judia miktimon tosok, gagon kila amin madep kinda altokdisak,
do gak Judia miktim dakon kokup morap yapmaŋdal.
Ujун amin da amin kabino Israel ujун dakon kila amin madep egipdisak.’”

⁷ Yaŋ yaŋba nandajek yoyiŋban kiwit. Kiŋakwa pasilikon da gik dakon mibili nandak nandak amin Erot da yoyiŋban apgwit. Apba yaŋ yoyigit, “Gik ujун ni bisapmonsi altagit?” ⁸ Yoyiŋban gik noman tagit dakon bisap iyinba nandajek Betlehem kokupmon yabegek yaŋ yoyigit, “Ji kiŋ monji ujун kilegisi wusin koni. Kaŋek abiŋ nayiŋba nakyo kisi kiŋ gawak iŋen.”

⁹ Yaŋ yaŋban nandajek kiŋakwa gik gildat wisak tetgin da kalip kawit aeni altaŋ yomgut. Gik ujун kiŋakwan yol aŋki Monji si pakgit yut da tilagon yikban kawit.

¹⁰ Gik ujун kaŋek but galak madepsi ¹¹^m nandajek yutnon wigek Monji gat meni Maria gat pindakgwit. Pindagek ɻwakben aŋek Monji gawak imgwit. Yaŋ aŋek yikni witdalek gol ae yo diwari kibaŋi tagisi yumanj nogi wukwi but galak do imgwit.

¹² Piŋkop da dipminon Erot do dima tobil kini do yoyiŋban nandajek kosit ɻwakŋwari naŋ miktimnikon si kiwit.

^j 1.25 Lk 2.21 ^k 2.2 IDT 24.17 ^l 2.6 Mai 5.2; Jn 7.42 ^m 2.11 Kap 72.10-15; Ais 60.6

Josep gat miyatni Monjiyo gat Isip miktimon kiwit

¹³Nandak nandak amin ujun kinj mudanjakwa, Amin Tagi dakon ajele da Josep dipminon altaŋ imijek yaŋ iyigit, “Erot da Monji ajakban kimotoŋ do wisikdisak, do gak piðaŋ monji ḥakjajk gat meŋi gat timikbi Isip miktimon pasal kini. Isip sigin egakwa nak da aesi apni do don gayikeŋ.”

¹⁴Yanban ujudon gin Josep ujun kalbi monji ḥakjajk gat meŋi gat timikban Isip kik do kosit wasawit. ¹⁵“Yaŋ ajakwa kombi amin kinda da kalipsigwan gen yagit ujun bamı noman tagit. Amin Tagi da aŋtagap aban yaŋ yagit:

“Monjino Isip egisak ujun opjak do yaŋ imisat.”

Josep gat miyatni Monjiyo gat Isip miktimon paŋki egakwa Erot don kimakgit.

Erot da yanban monji wili morapmi dapgwit

¹⁶Erot da nandak nandak amin nak aŋkewalaŋ yaŋ nandajek butjap madepsi nandagit. Yaŋ nandajek Betlehem kokupmon ae kokup moniŋ moniŋ Betlehem da kapmatjok tawit ujudon monji wili morap bilakni bamori dima yapbi ujun emat amini da kisisi dapmaŋ mudoni do gen teban yipgut. Nandak nandak amin da gik ni bisapmon noman tagit ujun kili iyiwit, do monji morap ujun bisapmon altawit ujun kisi kimotoŋ do gen teban yipgut. ¹⁷Yaŋ aban kombi amin Jeremaia da kalipsigwan gen yagit ujun bamı noman tagit. Gen ujun yaŋ:

¹⁸ ° “Rama kokupmon kunam ae bupmi kapyo madepsi altosok.

Resel ujun monji kimakgwit ujun do nandajek kunam madepsi takdak.

Monjini kisi kimakgwit, do amin da buri aŋteban ak do aŋtidok aŋ. Kunamni kiriŋik imni do dima nandagit.”

Josep gat miyatni Monjiyo gat aeni tobil opgwit

¹⁹Erot kimagakwan Amin Tagi dakon ajele da Isip miktimon Josep dipminon altaŋ imgut. ²⁰Altaj imijek yaŋ iyigit, “Monji aŋat do yawit amin ujun kili kimakgwit. Do gak piðaŋ Monji gat meŋi gat timikbi aesi tobil Israel miktimon kini.”

²¹Yanban Monji gat meŋi gat timikban Israel kiwit. ²²Mani Erot kimagakwan monji Akelas da kila amin madeŋ tamoni abidajek Judia miktim kila agit, do Judia miktimon kik do pasalgit. Josep dipminon gen kinda yaŋ nandagit, “Ji Judia miktimon dima kini. Galili tetgin do kini.” ²³°Ujun nandajek kokup kinda mani Nasaret, Galili miktimon tosok, ujudon paŋki egipgwit. Yaŋ aba kombi amin dakon gen bamı noman tagit. Gen ujun yaŋ: “Nasaret amin yaŋ iyini.”

ⁿ 2.15 Os 11.1 ^o 2.18 WW 35.19; Jer 31.15 ^p 2.23 Ais 11.1; 53.2; Lk 2.39; Jn 1.45

Telagi Pakbi Sogok Amin Jon da gen yagıt
(Mk 1.2-8; Lk 3.1-18; Jn 1.19-28)

3 ¹Uñun bisapmon Telagi Pakbi Sogok Amin Jon uñun abiñ altagit. Abiñ altañek Judia miktimon amin da aripmi dima egipmi timon miñat aminyo uñudon kwa Piñkop gen yoyigit. ²^qYoyiñek yañ yagıt, “Piñkop da Amin Kila Asak uñun dakon bisap kwañ tosok, do ji but tobil ani.” ³^rKalipsigwan kombi amin Aisaia da Jon do gen yañ mandagit:

“Miktim amin da aripmi dima egipmi timon amin kinda da yañ tidañek yosok,

‘Amin Tagi dakon kosit añdimdim ani, kositni pasiñ aymilip ani.’”

⁴^sJon da ilikba pigik pañ egipgut uñun bit madep kinda mani kamel uñun dakon dañgwani bañ wasarjbi. Añek bit gip kinda nañ bobañ napmi do wamgut. Japni uñun pilak pilak ae kabau kok. ⁵Amin morapmi Jerusalem kokup papmon egipgwit, ae Judia miktimon egipgwit, ae Jodan Pakbi teri teri egipgwit uñun kisi Jonon kiwit. ⁶Kiñ yokwini yañkwok añañkwa Jodan Pakbikon telagi pakbi soñ yomgut.

⁷Añañkwan Parisi amin morapmi gat Sadyusi amin morapmi gat telagi pakbi soñ yomjak do Jonon apgwit. Apba pindagek yañ yoyigit, “Ji tuñon amin emari toñ dakon gwakni kabi, Piñkop da butjap nandajek yokwi pakpak do yo yokwisi añ yomdisak. Piñkop dakon butjap apdisak namin da uñun dakon but piso dayik da uñun yap do pasal kwañ? ⁸Ji but tobil bamisi añañk anpakjikon but tobil dakon bami añañlon ani. ⁹^uJi disi do ‘Nin Abraham dakon babikni’ yañ dima yoni. Yañsi dayisat, Piñkop da yañban on tip kabi da Abraham dakon babikni tagi dagoni. Ji uñun Abrahamon da altawit uñun da yo madep dima asak. ¹⁰^vPareñka uñun kindap mibilon yipbi da tosok. Kindap morap bami tagi dima toni uñun mandañ kindapmon maba pigi sokdan.

¹¹^w “Nak amin pakbisi bañ telagi pakbi soñ yomisat uñun amin but tobil bami añ dakon tilak asak. Mani nak da manjikon abisak amin uñun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmañdak. Nak yombem yokwi da kandap gwilni tagi dima abidañ awili. Uñun amin da Telagi Wup gat ae kindap gat soñ damdisak. ¹²Uñun wit dakon sibit sibit wiririk kindap kiriñni kisitnikon tañakwan apdisak. Abirjek bami kokwinik tamonikon yopmañek sibit sibit wiririk maban kindap kimot kimori mini uñudon sokdaj.”

Yesu telagi pakbi sogit
(Mk 1.9-11; Lk 3.21-22)

¹³Uñun bisapmon Yesu Galili Provins yipmañek Jodan Pakbikon, Jon da telagi pakbi soñ imjak do opgut. ¹⁴Mani Jon da kiriñik imijek yañ

^q 3.2 Mt 4.17; Mk 1.15 ^r 3.3 Ais 40.3 ^s 3.4 2KA 1.8 ^t 3.7 Mt 12.34; 23.33

^u 3.9 Jn 8.33,39; Ro 4.12 ^v 3.10 Mt 7.19; Lk 13.6-9 ^w 3.11 Jn 1.26-27,33; Ya 1.5

iyigit, “Nak da telagi pakbi soj gaben do abil, ujuun tagi dima. Gak da telagi pakbi soj nabi kaŋ, ujuun da tagi asak.”

¹⁵ Yaŋban Yesu da iyigit, “Dima, gak telagi pakbi soj nabi. Yaŋ anaki Piŋkop da yo morap anej do nandisak ujuun kindasok dima yapmaŋek kisisi aŋ mudoneŋ.” Yaŋban Jon da geni guramikgit.

¹⁶ ^xPakbi soŋek Yesu pakbikon da wigit. Wiŋek uŋudon gin kundu widal kiŋakwan Yesu yaŋ kagit, Piŋkop dakon Wup kinarim da miktimon paŋ ujuun da tilak piŋ kwenikon yikgit.

¹⁷ ^yAŋakwan Kwen Kokupgwan da gen kinda yaŋ altagit: “Ujuun Monjino. Butno ujuun do tagisi aŋakwan but dasi galak taŋ imisat.”

Sunduk da Yesu aŋkewalgit
(Mk 1.12-13; Lk 4.1-13)

4 ¹Ujuun bisapmon Telagi Wup da Yesu Sunduk da aŋkewaljak do miktim amin da arimpı dima egipmi timon aŋkigit. ² ^aAŋki yipban Piŋkop do nandaŋek jap kelek egakwan gıldat 40 ae pilin 40 mudagit, do jap do agit. ³ Aŋakwan Paŋkewal Amin da abiŋ altaŋ imineŋ yaŋ iyigit, “Gak asi Piŋkop dakon Monji egisalon yoyiŋbi tip on da bret dagabit.”

⁴ ^bMani Yesu da kobogi yaŋ iyigit, “Piŋkop da papiakon gen yaŋ tosok:

‘Bret dagin amin egip egip tagi dima yomjak.

Piŋkop dakon gen kisi morap paŋek egip egip paŋ.’”

⁵ Yaŋban Sunduk da Yesu aŋaŋ Piŋkop dakon telagi kokup papmon Jerusalem aŋaŋ kigit. Aŋki Telagi Yut Madep da kwenon kwensi yipgut. ⁶ ^cYipmaŋek yaŋ iyigit, “Piŋkop papiakon gen yaŋ tosok:

‘Ujuun da aŋeloni yoyiŋban kilago tagisi ani. Ae kandapgo tipmon dima gitni yaŋ do aŋelo da gak kisit da kendak abiŋ gepni.’

Gen yaŋ tosok, do gak asi Piŋkop dakon Monji kaŋ, gak amon mibilikon paŋ ma.”

⁷ ^dMani Yesu da yaŋ iyigit, “Piŋkop dakon papia da gen kinda gat yaŋ yosok,

‘Amin Tagi Piŋkopji dakon tapmim kok do aŋek dimasi aŋkewaldo.’”

⁸ Sunduk da aeni Yesu iyiŋ aŋaŋ ileŋ dubagisi kindakon awigigit. Awigi on miktimon miktim madep madep morap kisi ae uŋudon yo tilimni toŋ gat kisi yoligit. ⁹ Yoliŋek yaŋ iyigit, “Iŋwakbeŋ aŋek gawak nabi kaŋ, on yo morap kisi gaben.”

^x 3.16 Jn 1.32 ^y 3.17 Kap 2.7; Ais 42.1; Mt 12.18; 17.5; Lk 9.35 ^z 4.1 Ibr 2.18; 4.15

^a 4.2 TP 34.28 ^b 4.4 GT 8.3 ^c 4.6 Kap 91.11-12 ^d 4.7 GT 6.16

¹⁰^eYaŋban Yesu da yaŋ iyigit, “Sunduk gak nepmaŋdet! Piŋkop dakon papia da yaŋ yosok:

‘Amin Tagi Piŋkopji uŋjun naŋ gin gawak imiŋek oman aŋimni.’”

¹¹ Yaŋ iyigitban Sunduk Yesu yipmaŋ dek kiŋakwan aŋelo da abin Yesu aŋpulugawit.

Yesu Galili miktimon pi wasagít

(Mk 1.14-15; Lk 4.14-15)

¹²^fYesu Jon dam tebanon yipgwit yaŋ nandajek tobil Galili miktimon kigit. ¹³ Nasaret kokup yipmaŋek

Kapaneam kokupmon kiŋ uŋodon egipgut. Kapaneam uŋjun Galili Pakbi ɬdap ileinjikon, Sebulan ae Naptali miktimon uŋodon tosok.

¹⁴ Kapaneam kokupmon ekwan kombi amin Aisaia da gen kinda yagit uŋjun bami noman tagit. Gen uŋjun yaŋ:

¹⁵ ^g“Sebulan miktim, ae Naptali miktim, Jodan Pakbi usugap tet do Galili miktimon tomal.

Uŋjun miktim bamot kosit tapmon pikwaŋ miktimon tomal. Galili miktimon Amin Iŋwakŋwari Kabikon nani morapmi ekwaŋ.

¹⁶ Uŋjun amin pilih tukgwan egek kimot do pasolgoŋ, mani uŋjun da teŋteŋi madep altaŋ yoban kili kaŋ.”

Yesu da Piŋkop da Amin Kila Asak uŋjun dakon Gen Bin Tagisi yaŋ teŋteŋajek sot amin paŋmiliŋ agit

(Kilapmi 4.17–9.34)

Yesu da pini wasajek paŋdetni diwarí timikgit

(Mk 1.16-20; Lk 5.1-11)

¹⁷^hUŋjun bisapmon Yesu wasajek Piŋkop dakon gen yaŋ teŋteŋajek yaŋ yagit, “Piŋkop da Amin Kila Asak uŋjun dakon bisap kwaŋ tosok, do ji but tobil ani.”

¹⁸ Yesu da Galili Pakbi ɬdap kidipmiŋ agek tap kilap do pi agak amin bamori pindakgit. Kinda uŋjun mani Saimon (ae mani kinda Pita), uŋjun gat ae padige Andru gat pindakgit. Uŋjun amin bamot tap kilap simil simil yikni pakbi ɬdapgwan mabal pigakwan egipgumal. ¹⁹ Uŋjun amin bamot pindagek Yesu da yaŋ yoyigit, “Abin nak nolgil, aŋakwal amin timit timit dakon kosit doliko.” ²⁰ Yaŋban uŋodon gin tap kilap simil simil yikni yopmaŋek yolgimal.

^e 4.10 GT 6.13 ^f 4.12 Mt 14.3; Mk 6.17; Lk 3.19-20 ^g 4.15-16 Ais 9.1-2 ^h 4.17 Mt 3.2;
19.27

²¹ Yesu timisok di kięek ae amin bamori gat pindakgit, kinda ujун Jems, Sebedi dakon monji, ae padige Jon. Ujун bamot gat datni gat boron yięek tap kilap simil simil yikni bisawik paňmiliп anjo ajakwal pindakgit. Pindagek yań yoban ²²nandajek ujудон гин botni gat datni Sebedi gat yopmańek yolgimal.

Yesu Piňkop gen yańek sot amin paňmiliп agit
(Lk 6.17-19)

²³ⁱ Yesu Galili miktim morap kisi agek muwut muwut yutnikon amin yoyiń dekgit. Ajek Piňkop da amin kila akdisak dakon Gen Bin Tagisi yoyiń teńteńagagit. Yań ańek sotni toń ae giptimni yokwisi awit amin kisi morap paňmiliп agit. ²⁴^j Yań ajakwan gen bini da kij irentaj Siria miktim kisi aripmi agit. Do amin da sot amin mibili mibili gat, ae amin giptimikon tepmi madepsi pawit amin gat, ae kojnji toń gat, ae sot kinda ujун amin miktimon mań pagek giptimni nimnimikgań ujун gat, ae kidari alek tańbi ujун kisi paňapba Yesu da paňmiliп agit. ²⁵^k Ajakwan Galili mińat amin morapmi gat, ae Dekapolis amin gat, ae Jerusalem, ae Judia, ae Jodan Pakbi usugap tet amin gat kisi da Yesu yolgwit.

Yesu iłeńjon Piňkop dakon gen yańit

5 ¹ Yesu mińat amin kabı madep pindagek iłeńjon pawigi yięakwan pańdet kabini iyi yikgiron apgwit.

² Apba yoyiń degek yań yoyigit,

Kisik kisik bamisi dakon mibili yańit
(Lk 6.20-23)

³ ^l “Amin morap iyi do nak butnokon yo tagi minisi yań nandaj amin, ujун amin da Piňkop da Amin Kila Asak da kagagwan ekwań, do ujун kisik kisik ekwań.

⁴ ^m Amin morap burikon da bupmi kunamyo madep ań, ujун Piňkop da butni pańteban akdisak, do ujун kisik kisik ekwań.

⁵ ⁿ Amin morap iyi do nandaba pań, ujун Piňkop da yo morap yom do yańit ujун yoban timitdań, do ujун kisik kisik ekwań.

⁶ ^o Amin morap ańpak kilegi do amin da jap pakbiyo do nandaj ujudeńsi nandaj amin, ujун Piňkop da aripnikon yoban tugokdań, do ujун kisik kisik ekwań.

ⁱ 4.23 Mt 9.35; Mk 1.39; Ya 10.38 ^j 4.24 Mk 6.55 ^k 4.25 Mk 3.7-8 ^l 5.3 Ais 57.15

^m 5.4 Ais 61.2-3; PA 7.17 ⁿ 5.5 Kap 37.11 ^o 5.6 Ais 55.1-2

- 7 Amin morap notni do bupmi nandaŋ, uŋun amin Piŋkop da bupmi nandaŋ yomdisak,
do uŋun kisik kisik ekwaŋ.
- 8 Amin morap buri kilegisi toŋ, uŋun amin da Piŋkop kokdaŋ,
do uŋun kisik kisik ekwaŋ.
- 9 Amin morap emat pidokyo aŋakwa nawa gen yoŋ amin do, amin da Piŋkop dakon monjini yaŋ yoyikdaŋ,
do uŋun kisik kisik ekwaŋ.
- 10 ^pAmin morap aŋpak kilegi aŋakwa aŋpakni kilegi do aŋek amin da yokwi aŋyomaj, uŋuden amin da Piŋkop da Amín Kila Asak da kagagwan egipdaŋ,
do uŋun kisik kisik ekwaŋ.
- 11 ^q “Amin da ji do Yesu dakon amin kabí yaŋ yanek yanba yokwi tok, ae top gen mibili mibili yaŋ damni, ae yokwiyo kisi aŋdamni kaŋ, ji kisik ani. ^rKalip kombi amin yaŋ gin dapmaŋ yolyo awit. Do jiyo kisi aŋpakji kilegi dakon tomni wukwisi Kwen Kokupmon timitdaŋ, do but galak nandajek kisik kisik ani.”

Ji amin dakon tap ae teŋteŋi ekwaŋ
(Mk 9.50; Lk 14.34-35)

13 Yesu da sanbenjek yaŋ yagit, “Ji amin dakon tap ekwaŋ. Mani tap galagini pasilni kaŋ, niaŋsi aŋek galagini aŋkaluk aneŋ? Galagini yipmaŋ detjak kaŋ, pini mini. Isal maba kwa amin da bamorj.

14 ^s“Ji amin dakon teŋteŋi yombem da ekwaŋ. Kokup madep kinda ileŋton tanban yo kinda da aripmi dima aŋyonggam asak. ^tAmin da lam koleŋ kwoba baŋ dima witijŋba toŋ. Kwen tamonikon yopba yut kagagwan amin ekwaŋ uŋun kisi teŋteŋaŋ yomaŋ. ^uYaŋgin, teŋteŋisi da amin da dabilon teŋterjosak. Yaŋ aŋakwa amin da aŋpakji tagisi kaŋek Kwen Kokup Datji aŋkisini.”

Piŋkop dakon gen teban do yagat

17^vYesu da sanbenjek yaŋ yagit, “Nak gen teban ae kombi amin dakon gen abo kiŋ isali asak do dima pigim. Gen teban ae kombi amin dakon gen bamı toŋ aŋmudoni do pigim. ^wNak asisi dayisat, kundu gat miktim gat tonjil da aripmon gen teban dakon gen jimpimjok kinda dima pasildisak. Gen kisi morap taŋ bamı toŋ akdaŋ. ^xAmin kinda da gen teban moniŋisok kinda yapmaŋek amin diwari yaŋ gin ani do yoyiŋdetjak kaŋ, uŋun amin Kwen Kokup Piŋkop da Kila Asak kokupmon mani piŋbisi. Mani amin kinda da gen

^p 5.10 1Pi 3.14 ^q 5.11 1Pi 4.14 ^r 5.12 2KAG 36.16; Ya 7.52 ^s 5.14 Jn 8.12;

9.5 ^t 5.15 Mk 4.21; Lk 8.16; 11.33 ^u 5.16 Ep 5.8-9; 1Pi 2.12 ^v 5.17 Ro 3.31

^w 5.18 Lk 16.17; 21.33 ^x 5.19 Jem 2.10

teban guramigek amin diwari yaŋ gin ani do yoyinjetjak kaŋ, uŋun amin Kwen Kokup Piŋkop da Kila Asak kokupmon mani wukwisi.²⁰ Asisi dayisat, ji dakon aŋpak kilegi uŋun da gen teban yoyinjet ae Parisi amin dakon aŋpak dima yapni kaŋ, ji Piŋkop da Kwen Kokup Kila Asagon dima wigikdaŋ.”

**Amin dapba kimokgoŋ dakon gen
(Lk 12.57-59)**

²¹^a Yesu da sanbenek yaŋ yagit, “Gen kinda babik da abidawit uŋun ji kili nandawit. Gen uŋun yaŋ:

‘Amin dima dapba kimotni. Amin kinda da amin kinda aŋjakban kimotjak kaŋ, uŋun amin gen pikon kisak.’²²^z Mani nak yaŋ dayisat, amin kinda notni do butjap nandisak kaŋ, uŋun amin gen pikon kisak. Ae amin kinda notni do yaŋba yokwi tok asak kaŋ, uŋun amin gen kokwin amin kabi madepmon kisak. Ae amin kinda da amin kinda ‘Gak nandaj kokwingo tagi mīni!’ yaŋ iyisak kaŋ, uŋun amin Tipdom dakon kindap tebanon pigisak.

²³^a “Do paretgo altakon paŋobiŋek notgo kinda da nandaba yokwi tok angamisak yaŋ nandisal kaŋ,²⁴ paretgo alta da kapmatjok yopbi toni. Yopbi tanjawa mibiltok gak kwi notgo uŋun gat but kaloŋ anjil. But kaloŋ aŋek don kiŋ Piŋkop do paret aki.

²⁵“Amin kinda da gen pikon gep do gen yaŋ gaban kaŋ, jil gen pi tamokon kik do aŋek kosiron kinek gen uŋun tepmisi aŋmilip ak do pi anjil. Yaŋ dima anjil kaŋ, uŋun amin da gen kokwin kila agak amin da kisiron gepban uŋun da obip amin da kisiron gepban dam teban yutnon gepdisak.²⁶ Asisi gayisat, gak dam tebanon sigin egaki wigi moneŋ niaŋ yopbi do gayini uŋun kisisi yopmanek don waŋga kikdisal.”

Miŋat yumabi ae wili yumabi dakon gen

²⁷^b Yesu da sanbenek yaŋ yagit, “Ae gen kinda babik da abidawit uŋun ji kili nandawit. Gen uŋun yaŋ:

‘Miŋat eyo kili abi amin ji yumabi aŋpak dima ani.’

²⁸ Mani abisok nak da yaŋ dayisat, amin kinda miŋat kinda kaneŋ uŋun do galak taŋ imjak kaŋ, uŋun amin butnikon da yumabi kili ak.

²⁹^c Dabilgo amin tet da yokwikon gepban kaŋ, pilik mabi kisak. Giptim diwatgo kinda pasiljak kaŋ, uŋun da yo madep dima asak. Mani giptimgo kisi kaloŋ maba Tipdomon pigisak kaŋ, uŋun da jigisi.³⁰^d Ae kisitgo amin tet da yokwikon gepban kaŋ, mandaj dagaŋ mabi kisak. Giptim diwatgo kinda pasiljak kaŋ, uŋun da yo madep dima asak. Mani giptimgo kisi kaloŋ maba Tipdomon pigisak kaŋ, uŋun da jigisi.”

^y 5.21 TP 20.13; GT 5.17 ^z 5.22 1Jn 3.15 ^a 5.23 Mk 11.25 ^b 5.27 TP 20.14; GT 5.18

^c 5.29 Mt 18.9; Mk 9.47 ^d 5.30 Mt 18.8; Mk 9.43

Miŋat paŋ kwinit dakon gen
(Mt 19.9; Mk 10.11-12; Lk 16.18)

31^eYesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Kalip gen yaŋ yawit:
 ‘Amin kinda miŋatni kwinit do kaŋ, miŋat paŋkwinit dakon but piso
 papia kinda miŋatni do mandaŋ imjak.’

32^fMani abisok nak da yaŋ dayisat, miŋatgo kwinik yipbi kwan wili
 kaluk pasak kaŋ, eni gak da gulusuŋ al, do miŋatgo da yumabi asak.
 Aŋakwan wili uŋun kaluk pasak uŋun kisi yumabi asak. Do miŋatgo
 yumabi dima aŋakwan isal dogin dima kwiniŋki.”

Gen paŋteban ak dima akdo

33^gYesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Ae gen kinda babik da abidawit uŋun
 ji kili nandawit. Gen uŋun yaŋ:

‘Amin Tagi da dabilon gen yaŋ paŋteban asal uŋun dima yapmanek
 kisi guramigek abi.’

34^hMani nak abisok yaŋ dayisat, gen yaŋ paŋteban ak dimasi ani. Kwen
 Kokup uŋun Piŋkop dakon kila amin madep yityit tamoni, do Kwen
 Kokup manon da genji dima paŋteban ani. **35ⁱ**Ae miktim uŋun Piŋkop
 dakon kandap yipyip tamoni, do miktim da manon genji dima yaŋ
 paŋteban ani. Ae Jerusalem uŋun Amin Tagi Madep Wíkwisi dakon
 kokup papni, do Jerusalem da manon genji dima yaŋ paŋteban ani. **36**Ae
 ji da busuŋ daŋgwanji kinda kulabik aba kwakwagi bo pili uŋun aripmi
 dima asak, do busunji da manon genji dima yaŋ paŋteban ani. **37**Ji ‘asi’
 bo ‘dima’ yaŋ gin yoni kaŋ, uŋun da tagi. Gen uŋun da kwenon saŋbeŋek
 yoŋ uŋun Yokwi Ami da paŋalon asak.”

Yokwi aŋdaba kobogi dima aŋyomni
(Lk 6.29-30)

38^jYesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Ae gen kinda babik da abidawit uŋun
 ji kili nandawit. Gen uŋun yaŋ:

‘Amin kinda da amin kinda dakon dabil aŋupbal asak kaŋ,
 uŋun amin dakon dabilniyo kisi aŋupbal ani.

Ae amin kinda da amin kinda dakon geni aŋak biriŋmitjak kaŋ,
 uŋun amin dakon geni kisi aŋak biriŋmitni.’

39Mani nak da abisok yaŋ dayisat, amin da yokwi aŋdaba kobogi do yokwi
 dima aŋyomni. Amin kinda da mogim kulbak gikban kaŋ, mogimgo teri
 kinda kisi aŋtobil ibi. **40**Amin kinda da gen pikon gepmanek kobogi do paba

^e 5.31 GT 24.1-4; Mk 10.4 ^f 5.32 1Ko 7.10-11 ^g 5.33 MS 19.12; IDT 30.2; GT 23.21

^h 5.34 Ais 66.1; Mt 23.22; Jem 5.12 ⁱ 5.35 Kap 48.2; Ais 66.1 ^j 5.38 TP 21.24;
 MS 24.20; GT 19.21

pigikgo abidok do yosak kaŋ, mirim īmalgo gat kisi ibi. ⁴¹Ae amin kinda da yikni īmegek kosit 1 kilomita kiki do tebaisi gayisak kaŋ, yik ujun īmegek 2 kilomita kiki. ⁴²Ae amin kinda da yo kinda ibi do gayisak kaŋ, ibi. Ae amin kinda da gagon goman ak do gayiŋban kaŋ, manji dima ibi.”

Uwalnin but dasi galak taj yomneŋ
(Lk 6.27-28; 6.32-36)

⁴³^kYesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Ae gen kinda babik da abidawit ujun ji kili nandawit. Gen ujun yaŋ:

‘Notgo do but dasi galak taj yomneŋ uwalgo do nandabi yokwi toni.’

⁴⁴^lMani nak da yaŋ dayisat, ji uwalji do but dasi galak taj yomni. Aŋek yokwi aŋdamaj amin do bisis ani. ⁴⁵Yaŋ aŋek Piŋkop Datji Kwen Kokup egisak ujun dakon monjinisi egipni. Ujun da gildatni yipban amin yokwi ae kilegi kisikon mosok. Ae sikak yipban amin aŋpak kilegi aŋ ae yokwi aŋ kisikon mosok. ⁴⁶Amin yokwi takis timit timit amin da notni baŋgin but dasi galak taj yomaŋ. Jiyo yaŋ gìn ani kaŋ, Piŋkop da kobogi do yo tagi kinda dima damdisak. ⁴⁷Ji notji baŋgin gildat tagi yaŋ yoyini kaŋ, ujun da tagi dima asak. Piŋkop dima nandaŋ īmaŋ amin kabi kisi yaŋ gìn aŋ. ⁴⁸^mKwen Kokup Datji gwaljigi mini kilegisi egisak, do jiyo yaŋ gìn gwaljigi mini kilegisi egipni.”

Amin paŋpulugok dakon gen

6 ¹ⁿYesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Ji kaŋ kimatni. Amin da dandani yaŋ do ujun da dabilon aŋpak tagi ani kaŋ, Datji Kwen Kokup egisak ujun da ujun dakon kobogi do yo tagi kinda dima dabani abidokdaŋ.

²“Wadak wadak amin do yo yom do aki bisapmon jamba but amin diwari da muwut muwut yutnon ae kosit madepmon aŋ, uŋudeŋ amin kinda yabekbi mibiltaj gamiŋek kweŋ dima pīsosak. Yaŋ aŋ amin ujun amin da nandaba wukwan yomni yaŋ do aŋ. Nak asisi dayisat, ujun kobogi kisisi wagilni timikgaŋ. ³Mani yo do wadak wadak aŋ amin do yo yobi bisapmon noman amin da gandani do dima yobi. ⁴Yaŋ aŋaki Datgo yo pasili pindakkak ujun da kobogi do yo tagi gamdisak.”

Bisit dakon gen
(Lk 11.2-4)

⁵^oYesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Ji bisit ani bisapmon jamba but amin da aŋ uŋudeŋ dima ani. Jamba but amin ujun muwut muwut yut

^k 5.43 MS 19.18 ^l 5.44 TP 23.4-5; Lk 23.34; Ya 7.60; Ro 12.14,20 ^m 5.48 MS 19.2; GT 18.13 ⁿ 6.1 Mt 23.5 ^o 6.5 Mt 23.5; Lk 18.10-14

madepmon ae kokup papmon kosit amal amalon uñudon agek bisit ak do galagisi nandaq. Uñun amin amin da pindatni do yañ aq. Nak asisi dayisat, kobogini kisi wagilni timikgañ. ⁶ Mani gak bisit ak do nandisal kañ, yutgokon wiḡi yoma sopmajek Datgo pasili egisak uñun bisit iyiki. Yañ aŋaki Datgo yo pasili pindakdak uñun da kobogi tagisi gamdisak. ⁷ Amin Iñwakjwari Kabi gen isali morapmi yanapno piŋkopnин da genin nandisak yañ nandaq. Mani ji bisit ani bisapmon yañ dima ani. ⁸ ⁹ Ji uñun amin da aq uñudeñ dima ani, nido Datji dima iyiŋakwa yo morap do wadak wadak aq uñun nandaq mudosok. ⁹ Ji bisit yañ ani:

‘Datnin Kwen Kokup egisal,
gak dakon man telagi tosak.

¹⁰ ¹⁰ Amin Kila Agakgo yipbi ninon apjak.

Gak dakon gen guramit Kwen Kokup tosok,
miktimon ninon yañ gin tosak.

¹¹ ¹¹ Abisok gildat dakon jap aripninon nibi.

¹² ¹² Nin amin notnin dakon yokwini yopmaŋgamañ.

Uñudeñ gin yokwinin wiririk nibi.

¹³ ¹³ Paŋkewalon dimasi nipbi.

Yokwi Ami da kisiron naq pulugañ nipbi.’

¹⁴ ¹⁴ “Ji notji dakon yokwini yopmañ yomni kañ, Datji Kwen Kokup egisak uñun da yokwisi yopmañ damjak. ¹⁵ Mani amin dakon yokwini dima yopmañ yomni kañ, Datji da yokwisi dima yopmañ damjak.”

Piŋkop do nandaqek jap kelkel dakon gen

¹⁶ ¹⁶ Yesu da saŋberæk yañ yagit, “Ji Piŋkop do nandaqek jap kelek egip do nandaq kañ, jamba but amin da aq uñudeñ tomno dabilyosi dima iñan toni. Yañ ani kañ, amin da ji Piŋkop do nandaqek jap dima noj yañ dandani. Nak asisi dayisat, uñun amin kobogini kisi wagilni timik mudon. ¹⁷ Mani ji Piŋkop do nandaqek jap kelek egip do nandaq kañ, busuŋ daŋgwanji wayigek tomno dabilyosi pakbi bañ sugoni. ¹⁸ Yañ aŋakiwa amin da ji jap kelek ekwañ yañ dima nandaq damni. Mani Datji pasili egek yo pasili pindakdak uñun da dandaqek kobogi tagisi damdisak.”

Yo tagisi paŋmuwut dakon gen

(Lk 12.33-34)

¹⁹ ¹⁹ Yesu da saŋberæk yañ yagit, “Ji on miktimon yo tagisi paŋmuwut do nandak nandak dima ani. Uñun yo moniŋ da nokdañ, ae maŋut maŋut akdañ, ae kabo noknok da yutji tuwilek paŋkisibikdañ. ²⁰ ^x Yo tagisi Kwen

^p 6.7 1KA 18.26-29 ^q 6.8 Mt 6.32 ^r 6.10 Lk 22.42 ^s 6.12 Mt 6.14-15; 18.21-35

^t 6.13 Lk 22.40; Jem 1.13; Jn 17.15; 2Tes 3.3; 2Ti 4.18 ^u 6.14 Mk 11.25-26

^v 6.16 Ais 58.5-9 ^w 6.19 Jem 5.1-3 ^x 6.20 Mt 19.21; Lk 18.22

Kokupmon pañmuwut do nandak nandak ani. Uñudon yo moniñ da dima nokdañ, ae manut manut dima akdañ, ae kabo noknok da yutji tuwilek arípmi dima timitdañ. ²¹ Yo kabigo tagisi dukwan toñ, but nandak nandakyosi kisi uñudon gin tokdisak.”

**Dabil uñun giptim dakon teñteñi
(Lk 11.34-36)**

²² Yesu da sañbeñek yañ yagıt, “Dabil uñun giptim dakon teñteñi. Dabilgo tagisi kañ, giptimgo kalon teñteñini toñ. ²³ Mani dabılgo yokwi kañ, giptimgo kisi pilin tuksi asak. Do teñteñi butgokon tosok uñun pilin tuksi asak kañ, uñun da pilin tuk madepsi asak.”

**Amin bamori dakon oman dima agagi
(Lk 16.13)**

²⁴ Yesu da sañbeñek yañ yagıt, “Amin kinda da amin tagi bamori dakon oman arípmi dima asak. Yañ kañ, kinda nañgin galak tañ imiñek kinda do nandaban yokwi tañ imidisak. Ae kinda dakon gen guramigek kinda manji imidisak. Ji Piñkop gat ae moneñ gat kisi dakon oman monjini arípmi dima egipmi.”

**Nandaba kik ajeñ but morap dima ani
(Lk 12.22-31)**

²⁵ ^y Yesu da sañbeñek yagıt, “Uñun do ajeñ yañ dayisat, ji egip egipji do nandaba kik ajeñ jap pakbiyo ni baj noneñ yañ dima nandani. Ae giptimji do nandajek imal dukon baj paneñ, yañ nandajek nandaba kik dima ani. Egip egipji da jap yapmañdak, ae giptimji da imal yapmañdak. ²⁶ ^z Ji minam pindakgañ uñun do nandani. Jap yet dima kwaokgañ, ae jap pañmuwut yutnon jap dima pañek pañmuwuk yopmañgañ. Mani Datji Kwen Kokup egisak uñun da jap upmokdok. Ji piñbi añaqwa minam da yo madep yañ nandajek, ma? ²⁷ Ji nandaba kik ajeñ egip egipji timisok di gat tagi sañbeñba wigginsak yañ nandajek, ma? Uñun arípmi diması.

²⁸ “Ji nido imal do nandaba kik añ? Jareñ oni tañ añañ kwañ uñun do nandani. Pi madep ajeñ imal dima bupmañgañ. ²⁹ ^a Mani yañ dayisat, jareñ pindakgañ uñun dakon tilimni da kalip kila amin madep Solomon dakon tilimni tagisi pagit uñun yapmañdak. ³⁰ On joñ tañ añañ kwañ uñun añaña amin da baljañ kindapmon sokdañ. Mani Piñkop da si pañtilim asak, do nandajek gadatji pisipmisok amin ji yañsi nandani, Piñkop da ji do nandaban yo madepsi añaqwan imal tilimi tonji baj pañ damdisak.

^y 6.25 Pil 4.6; 1Ti 6.6-8; 1Pi 5.7 ^z 6.26 Mt 10.29-31; Lk 12.6-7 ^a 6.29 IKA 10.4-7; 2KAG 9.3-6

31 "Nandaba kik aŋek jap pakbiyo dukon baŋ noneŋ, bo īmal dukon baŋ paneŋ yaŋ dīma nandani. 32 ^bPiŋkop dīma nandaŋ īmaŋ amin kabi da yo morap uŋuden wusik do nandaba kik aŋ. Mani Datji Kwen Kokup egisak uŋun da ji uŋun yo morap do wadaŋ uŋun nandaŋ mudosok. 33 ^cDo mibiltok Piŋkop dakon Amin Kiła Agakni uŋun wiſiŋ kok do pini ani, ae aŋpakni kilegi wusik do pini ani. Yaŋ aŋakwa yo diwari do wadak wadak aŋ uŋun kisi damdisak. 34 Do aŋwa gildat do nandaba kik dīma ani. Gildat kalon kalon jīgi uŋun iyi da aripmor tanj tanj aŋ."

Amin dakon aŋpak kokwin dīma ani

(Lk 6.37-38; 6.41-42)

7 1^dYesu da saŋbeŋek yagıt, "Ji amin dakon aŋpak dīma kokwinitni. Yaŋ ani kaŋ, Piŋkop da jiyo kisi kokwin akdisak. 2^eAmin dakon aŋpak kokwin niaŋsi ani, Piŋkop da jiyo kisi uŋudeŋ gin kokwin akdisak. 3Gaga da dabilon kindap kwik tosok uŋun do dīma nandaŋek notgo da dabilon jīmjiŋ nido kosol? 4Gaga da dabilon kindap kwik taŋakwan niaŋon da notgo 'Dabilgokon jīmjiŋ tosok uŋun paŋ gamdisat' yaŋ tagi iyiki? 5Gak jamba but amin. Mibiltok gaga da dabilon kindap kwik tosok uŋun abi kiŋakwan notgo da dabilon jīmjiŋjok tosok uŋun kaŋbi pisankwan tagi paki.

6 "Yo telagi piŋjan do dīma yomni. Yoba tobilek iŋjiŋ dabam. Ae kindirinji tagisi bit do dīma yomni. Yoba kandap da di bamaŋ misiŋikbam."

Bisit dakon mibili

(Lk 11.9-13)

7^fYesu da saŋbeŋek yaŋ yagıt, "Piŋkop bisit iyiŋba yo damjak. Pinisi aŋek wusiq pindatni. Yoma domon tidaŋba Piŋkop da witdal damjak. 8^gAmin morap Piŋkop bisit iyaŋ uŋun yo timiŋgaŋ, ae yo wiſaŋ amin uŋun bami koŋ, ae yoma domon tidoŋ amin uŋun witdal yomisak. 9Monjisi kinda da datni bret do iyiŋban tip kinda tagi imjak? 10Bo tap kilaŋ do iyiŋban tuŋon amin emarı toŋ kinda tagi imjak? Uŋun aripmi dimasi. 11^hJi yokwi morapmi aŋ, mani yo tagisi monjisi do yom do nandaŋ. Do yaŋsi nandani. Bisit iyiŋba Datji Kwen Kokup egisak uŋun da but galagon da yo tagisi damdisak.

12ⁱ "Amin da aŋpak tagisi niaŋsi aŋdamni do nandaŋ, uŋun aŋpak amin do anyomni. Moses dakon gen teban gat ae kombi amin dakon gen gat da yaŋsi ani do yosok."

^b 6.32 Mt 6.8 ^c 6.33 1KA 3.11-14; Kap 37.4,25; Ro 14.17 ^d 7.1 Ro 2.1; 1Ko 4.5;

Jem 4.11-12 ^e 7.2 Mk 4.24 ^f 7.7 Mk 11.24; Jn 14.13; 15.7; 16.23-24 ^g 7.8 1Jn 3.22;

5.14-15 ^h 7.11 Jem 1.17 ⁱ 7.12 Mt 22.39-40; Lk 6.31; Ro 13.8-10

Wigat gitni dakon gen
(Lk 13.24)

13 Yesu da sañbenek yaŋ yagit, “Ji wigat gitni naŋ pigini. Amin wagil tasik tokdaŋ dakon kokupmon pigik dakon wigat gat ae kositni gat uŋun ɨialogisi, do uŋun naŋ yolek pigik uŋun tagapmisi. Amin morapmisi da wigat uŋun naŋ pikwaŋ. 14 Mani egip egip dagok dagogi minikon kigik dakon wigat gat ae kositni uŋun gitnisi, uŋudon kigik dakon pini jigisi. Amin kalon kalon dagin wigat uŋun kaŋ kwonj.”

Kombi amin toptopmi dakon gen
(Lk 6.43-44; 13.25-27)

15 ^jYesu da sanbenek yaŋ yagit, “Ji kombi amin toptopmi uŋun do pindak kimotni. Giptimni yaworisi sipsip yombem, mani burigwan joŋ piŋan butni taŋ yomaŋ. 16 ^kJi aŋpakni pindak nandajyo aŋek kombi amin toptopmi yaŋ pindakba pisoni. Nap keli toŋ da wain sop aripmi dima potni. Ae jal da kimip aripmi dima wigiljak. 17 Kindap tagi da bamı tagi pokgoŋ, ae kindap yokwi da bamı yokwi pokgoŋ. 18 Kindap tagi da bamı yokwi aripmi dima potni, ae kindap yokwi da bamı tagi aripmi dima potni. 19 ^lKindap morap bamı dima pokgoŋ uŋun amin da mandaj kindapmon sosor. 20 ^mYaŋdo, ji aŋpakni pindak nandajyo aŋek kombi amin toptopmi yaŋ pindakba pisoni.

21 ⁿ ‘Amin Tagino’ yaŋ yaŋ namaŋ amin uŋun kisisi Piŋkop da Kwen Kokup Kila Asagon dima wigikdaŋ. Datno Kwen Kokup egisak uŋun dakon gen guramikgaŋ amin uŋun dagin wigikdaŋ. 22 Amin morapmi da bisap madepmon yaŋsi nayikdaŋ, ‘Amin Taginin, nin gak da manon kombi gen yagimaŋ, ae koŋ yolgimaŋ, ae pi madep agimaŋ.’ 23 ^oYaŋ yanba yaŋsi yoyikdisat, ‘Yokwi pakpak amin, ji dima nandaj damisat. Nepmaŋ dek kiŋ mudabit! ’

Amin nandaj kokwini tagisi ae nandaj kokwini tagi dima
(Lk 6.47-49)

24 “Nak dakon gen guramikgaŋ amin uŋun amin kinda yombem. Uŋun amin nandaj kokwini tagisi, yutni miktım tebaikon witjigit. 25 Aŋakwan sikaŋ pakbi kulup mirimyo da abiŋ tidaŋ aŋtidok aba miktım tebaikon witjiŋbi, do tebai tagit. 26 Mani geno dima guramikgaŋ amin uŋun amin kinda yombem. Uŋun nandaj kokwini tagi dima, do yutni miktım yaworikon witjigit. 27 Aŋakwan sikaŋ pakbi kulup mirimyo da abiŋ tidaŋ tuwilba maŋ tasik tagit.”

^j 7.15 Mt 24.24; Ya 20.29; 2Pi 2.1 ^k 7.16 Gal 5.19-22; Jem 3.12 ^l 7.19 Mt 3.10; Lk 3.9;
 Jn 15.6 ^m 7.20 Mt 12.33 ⁿ 7.21 Lk 6.46; Jem 1.25 ^o 7.23 Kap 6.8; 2Ti 2.19

²⁸ Yesu gen ujун yaŋ mudaŋban miŋat amin kabı madep da kaneŋ tamtam yaŋ imgwit. ²⁹^pNido yoyiŋdet pi agit ujун gen teban yoyiŋdet amin yapmaŋ mudanek ɻwaklwarisi agit. Amin kında da pi ujун asak do yaŋ mudaŋ ibi da tilak agit.

Yesu da wuda tebani toŋ amin kında aŋmiliŋ agit
(Mk 1.40-44; Lk 5.12-14)

8 ¹Yesu ileŋon da piŋ kiŋakwan miŋat amin kabiyo morapmi da yolgwit. ²Yolek amin wuda tebani toŋ kında da Yesukon kiŋ ɻwakbeŋ aŋ imiŋek yaŋ iyigit, “Amin Tagi, Piŋkop da dabilon kilek tokeŋ do nandisal kaŋ, tagi aŋmiliŋ abi kilek tokeŋ.”

³ Yaŋban Yesu da kisitni amin ujун da kwenon witjiŋek yaŋ iyigit, “Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!” Yaŋ yanjakwan ujudon gin wudani kibidaŋakwa giptimni kilek tagit. ⁴^qKilek tanban Yesu da yaŋ iyigit, “Nandaki, gak ujун do amin dıma yoyiŋek mukwa sogogon kiŋek giptimgo yoliki. Aŋek Moses da yagıt ujун da tilagon paret aŋaki amin da asi kilek tal yaŋ gandani.”

Emat amin dakon oman monjino aŋmiliŋ agit
(Lk 7.1-10)

⁵ Yesu Kapaneam kokupmon pigakwan Rom dakon emat amin 100 dakon kila amin kında da abiŋ aŋpulugosak do aŋek yaŋ iyigit, ⁶“Amin Tagi, oman monjino yutnon pokdok. Kidarı alek taŋ, ae tepmi madepsi nandisak.”

⁷ Yaŋban Yesu da yaŋ iyigit, “Nak da kiŋ aŋmiliŋ aben.”

⁸⁻⁹ Yaŋban mibiltok amin ujун da yaŋ iyigit, “Amin Tagi, nak madepno da yoŋgamgwan egisat, do nak da yutnon wiki ujун da tagi dıma asak. Isal yum gen gin yanaki oman monjino kilek tosak. Nak naga mibiltok amino egakwan piŋbini egisat. Ae emat amino ujун nak dakon piŋbino ekwaŋ. Emat amino kında ‘Ki!’ yaŋ iyiko kisak. Ae kında ‘Ap!’ yaŋ iyiko abisak. Ae oman amino kında ‘Pi on aki!’ yaŋ iyiko pi asak. Do isal yum gen gin yanaki oman monjino kilek tosak.”

¹⁰ Yesu da gen ujун yagıt do nandaban yo madepsi aban bujon yol awilgwit amin yaŋ yoyigıt, “Asisi dayisat, Israel aminon nandaŋ gadatni madep on amin dakon yombem kında dıma kagım. ¹¹ Yaŋ dayisat, amin morapmisi da gildat wisak, ae si pigisak tetgin da apba Kwen Kokup Piŋkop da Amin Kila Asak da kagagwan Abraham, Aisak, ae Jekop gat jaŋ noknok tamo madepmon yitdaŋ. ¹²^sMani Juda amin kalip Piŋkop da iyi Amin Kila Asak da kagagwan pigini do manjikbi ujун maban

^p 7.29 Mk 1.22; Lk 4.32 ^q 8.4 MS 14.1-32; Mt 9.30; Lk 17.14 ^r 8.11 Lk 13.29

^s 8.12 Mt 22.13; 25.30; Lk 13.28

pilin tukgwan pigikdañ. Uñungwan kunam tagek iyon iyoñ yan tidanek egipdañ.”

¹³ Yan yanek emat amin 100 dakon kila amin yan iyigit, “Gak kiñ yo altoni do nandañ teban tal uñun yan gin noman tañ imeñ kokdisal.” Gen uñun iyigit uñun bisapmonsi oman monjini kilek tagit.

Yesu da Pita dakon yopmi aŋmiliç agit
(Mk 1.29-31; Lk 4.38-39)

¹⁴ Yesu uñudon da kiñ Pita da yutnon wigî kañban Pita dakon yopmi giptimi kindapmi sojakwan sot aŋek pakgit. ¹⁵ Yan kañek kisitni kisirikon wutjiñban sotni yipmañ dekgit. Yan aban piðanek Yesu do jap paŋnoman agit.

Yesu da sot amin morapmi paŋmiliç agit
(Mk 1.32-34; Lk 4.40-41)

¹⁶ Gildat pigakwan pilindo koñni toñ amin morapmi paŋpañ apba gen yanek koñ yol yomgut. Aŋek sot amin kisiñ paŋmiliç agit. ¹⁷ Yan aŋakwan kombi amin Aisaia da kalipsigwan gen mandagit uñun bami noman tagit. Gen uñun yan:

“Iyi sotnin mibili mibili iyi do timigakwan kilek tagimañ.”

Yesu yolyol dakon mibili
(Lk 9.57-60)

¹⁸ Yesu da amin morapmi aŋgwasiñek akba pindagek paŋdetni yan yoyigit, “Nin pakbi idap teri kinda do kino.” ¹⁹ Aŋakwan gen teban yoyiñdet amin kinda da obiñ Yesu yan iyigit, “Yoyiñdet, gak dukwan dukwan agipbi uñun nak gol awilgeñ gin.”

²⁰ “Yañban Yesu da yan iyigit, “Joñ piñan uñun miktimgwan yutni toñ. Ae minam kwen akwañ uñun yutni toñ. Mani Amin Dakon Monji uñun dipmin potpot tamoni mini.”

²¹ “Yañban paŋdetni kinda da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, nandañ namiñaki kiñ datno wayik yipmañek don abiñ golgeñ.”

²² Mani Yesu da yan iyigit, “Amin kimakbi da kimakbi notni iyi tagi wayitni. Aŋakwa gak nak nol.”

Yesu da yañban mirim madep yawokgit
(Mk 4.36-41; Lk 8.22-25)

²³ Yan yanek boron wigakwan paŋdetni kisi yolek wigiwit. ²⁴ ^w Wigipakbi idapmon kiñakwa tepmisi mirim madepsi da abiñ pakbi tamaligakwan boron pigiwit. Yan aŋakwan Yesu dipmin pagakwan

^t 8.17 Ais 53.4 ^u 8.20 2Ko 8.9 ^v 8.21 1KA 19.20 ^w 8.24 Kap 4.8

25 pañdetni da kiŋ aŋyolek iyiwit, “Amin Tagi, nin paŋpuluga! Pakbi oni naŋ kimotdamanj!”

26 ^aYaŋ yanba Yesu da yoyigit, “Ji nido pasolgon? Nandan gadatji piſipmi.” Yaŋ yanek pidaŋ agek mirim gat ae pakbi gat tebai yoyiŋban mirim yawogakwan pakbi wayiŋ dimasi agit. 27 Aban pañdetni tamtam yanek yawit, “On niajen amin kinda da mirim pakbiyo yoyiŋban geni guramikgamal?”

Yesu da koŋ yolgit
(Mk 5.1-17; Lk 8.26-37)

28 Yesu pakbi idap teri kinda Gadara miktimon kiŋ altaŋban amin bamori koŋni toŋ uŋun da amin kimakba paŋki tiŋ kinamgwan yopmaŋgan miktimon da abiq Yesu altaŋ imguŋmal. Uŋun amin bamot amin dapdapni yokwisi. Do amin uŋun do pasalek uŋun kosit naŋ dima agipgwit. 29 ^yUŋun amin bamot da yaŋ tidaŋek Yesu yaŋ iyigimal, “Piŋkop dakon Monji, niaŋsi aŋnim do abisal? Tepmi yomyom bisap dima noman tarjakwan tepmi pi nimdisal?”

30 Dubagi yanok bit kabi madep dī jaŋ naŋek egipgwit. 31 Koŋ uŋun da Yesu bisit tebaisi yaŋ iyigimal, “Nol niŋbi abigineŋ kaŋ, uŋun bit kabi da butgwan pigineŋ do nandamanj.”

32 Yaŋba yoyigit, “Ji abigit!” Yaŋ yanban koŋ da aminon da wiŋ kiŋek bit da butgwan pigiwit. Piŋakwa bit uŋun timtim yanek gilokon da pakbi idapgwān majek pakbi naŋ kimakgwit. 33 Kimagakwa bit kila amin da timtim yanek kiŋ kokupmon bit gat ae koŋni toŋ amin gat dakon geni amin yoyiwit. 34 Yoyiŋba amin kisisi Yesu kok do abiq mudawit. Abiq kaŋek miktim uŋun yipmaŋek kisak do bisit tebai iyiwit.

Yesu da amin kisit kandapmiyo kimakbi kinda aŋmiliŋ agit
(Mk 2.1-12; Lk 5.17-26)

9 ¹ ^zYesu bot kinda abidaŋek pakbi idap teri kinda iyi da kokupmon kigit. ²Aŋakwan amin kabi kinda da amin kisit kandapmiyo kimakbi kinda wamaŋ uŋudon aŋapgwit. Aŋapba Yesu da nandaŋ gadatni pindagek amin uŋun yaŋ iyigit, “Monji, dima pasolgi, diwarigo wiririk gamisat.”

³ Yaŋ yanban gen teban yoyiŋdet amin diwari da notni yoyiŋ yoyiŋ aŋek yaŋ yawit, “Ma! On amin Piŋkop kulabisak!”

⁴ ^aYaŋ yanakwa Yesu da pindak mudaeŋek yaŋ yoyigit, “Nidosi butjikon da nandak nandak yokwi uŋun nandaŋ? ⁵⁻⁶ ^bDiwari wiririŋ ae amin kisit kandapmiyo kimakbi paŋmiliŋ agak uŋun kisi amin da aripmi dima

^x 8.26 Mt 14.31; Kap 89.9 ^y 8.29 Mk 1.24; Lk 4.41 ^z 9.1 Mt 4.13 ^a 9.4 Lk 9.47; Jn 2.25
^b 9.5-6 Jn 17.2

agagi. Mani nak Amin Dakon Monji. Amin giptim pañmilip agak dakon pi abej do yañ mudaj nabi, do nandani, on miktimon diwari wiririt dakon pi abej do yañ mudaj nabi yañsi nandaba pisosak.” Yañ yañek amin kisit kandapmiyo kimakbi yañ iyigit, “Gak pidaj yaliñ potgo timigek yutgokon ki.”

⁷Yañ yañban nandajek amin uñun pidaj yutnikon kigit. ⁸Minjat amin kabí madep uñun yo ñwakijwarisi kañek pasalgwit. Añek Piñkop añañsiñek yañ yawit, “Mao, Piñkop da tapmim madepsi amin do yomisak!”

Yesu da Matyu yañ imgut
(*Mk 2.13-17; Lk 5.27-32*)

⁹Yesu uñudon da kiñ amin kinda kagit mani Matyu, uñun takis timit timit yut kaberon yikgit. Kañek yañ iyigit, “Abiñ nak nol.” Yañban Matyu pidaj Yesu yolgit.

¹⁰Yesu Matyu da yutnon yigek jap nañek takis timit timit amin morapmi ae yokwi pakpak amin morapmi da apba Yesu gat pañdetni gat kisi yigek jap nawit. ¹¹^cJap nañakwa pindagek Parisi amin diwari da pañdetni yañ yoyiwit, “Yoyiñdetji uñun nido takis timit timit amin^d gat yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap noñ?”

¹²Yesu da gen uñun nandajek yañ yoyigit, “Sotni mini amin wuda wamagon ñima kwañ. Sotni toñ amin dagin wuda wamagon kwañ. ¹³^eJi kiñ Piñkop da papiakon gen kinda tosok uñun dakon mibili nandaj kimatni. Gen uñun yañ:

‘Ji da paret añ uñun do ñima galak tosot.

 Ji da amin do bupmi nandaj yomni uñun do galak tosot.’

Gen yañ tosok, do nandani, amin kilegi yañ ilit do ñima pigim. Yokwi pakpak amin yañ ilit do pigim.”

Piñkop do nandajek jap kelek egip egip dakon gen
(*Mk 2.18-22; Lk 5.33-39*)

¹⁴^fYañ yañban Jon Telagi Pakbi Sogok Amin dakon pañdetni da abiñ yañ iyiwit, “Nin gat ae Parisi amin gat Piñkop do nandajek jap kelek egapno gak dakon pañdet kabigo nido yañ ñima añ?”

¹⁵Iyijba Yesu da yoyigit, “Monjisok kinda minjat pak do asak bisapmon monjisok notni gat kisi ekwañ, do bupmi ñima nandaj. Mani don monji uñun gwayeñ añañ kiñakwa notni uñun bisapmon Piñkop do nandajek jap kelek ekwañ.”

^c 9.11 Lk 15.2 ^d 9.11 Juda amin da takis timit timit amin do yokwi pakpak amin yañsi pindakgwit. Nido takis timigek ae moneñ kabokon da di gat kisi timikgwit. ^e 9.13 Os 6.6; Mt 12.7 ^f 9.14 Lk 18.12

16 “Nin ilikba pigik garañi pudanjki kon imal diwat kalugi pakbikon díma sugarjbi kinda nañ díma bupmañgamañ. Yañ kañ, pakbikon sugono imal diwat uñun da garañi ilikban pudaj ki madepsi akdisak. 17 Ae wain kalugi meme gip kalipmíkon díma koleno pigisak. Yañ kañ, wain da paptarjban meme gip sulukwan wain gat meme gip gat kisi yokwi tokdamal. Amin da wain kalugi meme gip kalugíkon koleñba wain gat meme gip gat kisi tagi tomal.”

**Yesu da miñatjok kinda aban pidagit, ae miñat kinda sot agit uñun
ajmilip agit**
(Mk 5.22-43; Lk 8.41-56)

18 Gen uñun yoyiñjakan kila amin kinda da abiñ Yesu burikon gawak imiñek yan iyigit, “Gwano ongwanjok kimokdok, mani gak da kiñ kisitgo da kwenikon wutjiñbi pidosak.” 19 Iyiñban nandajek Yesu pañdetni gat kisi kíwit.

20 Kiñakwa miñat kinda da abiñ manjigwan da Yesu dakon ilikba pigikni iñejikon igayigit. Miñat uñun dagañ mok añek yawini mañakwa egakwan bilak 12 agit. 21^g Miñat uñun ilikba pigiknikon igayiñek noman tokej yañ nandagit.

22 Aban Yesu da tobil kañek yañ iyigit, “Gwano, díma pasolgi. Nandañ gadañ namisal, do kilek tosol.” Yañ yañban uñudon gin giptimni kilek tagit.

23 Yesu kila amin da yutnon wigek kasisiñ pisok amin gat ae miñat amin kabi madep kunam upbalapyo añañkwa pindagek 24 yañ yoyigit, “Abigit. Miñatjok uñun díma kuñwak, uñun yum dipmin pokdok.” Yesu da yañ yañban nandajek jikgo yanjañ imgwit. 25 Yañ aba yoyiñban yomakon pigi mudañakwa wigi miñatjok kisirikon abidañban pidagit. 26 Yañ aban wasok tapmimi ton uñun agit dakon gen bini yoyiñba uñun miktim dakon miñat aminyo kisi da nandawit.

Yesu da amin dabili mini ae amin kadimyo kisi pañmilip agit

27^h Yesu uñun miktim yipmañ kiñakwan dabili mini amin bamori da abiñ yolgumal. Yolek yañ tidajek yañ yagimal, “Dewit Dakon Monji, bupmi nandaj nim!”

28 Yesu yutnon wigakwan amin dabili mini bamot uñudon wiñbal yañ yoyigit, “Nak da dabiliñ pañmilip abeñ do nandañ gadañ namamal bo díma?”

Yañban iyigimal, “Amin Tagi, nandañ gadañ gamamak.”

29 Yañ yañbal Yesu da kisitni dabilnikon witjiñek yañ yoyigit, “Nandañ gadañ namamal uñun da arípmón gin noman tanj damdisak.” 30ⁱ Yañban

^g 9.21 Mt 14.36 ^h 9.27 Mt 20.29-34 ⁱ 9.30 Mt 8.4

dabili siňtaňakwal Yesu da yaňsop tebai aňyomijek yoyigit, “Yo madep asat do amin dimasi yoyinjil.” ³¹ Mani Yesu dakon gen yaňbal uňun miktimon madepsi iřenťan ajaň kigit.

³² Amin bamot uňun Yesu yipmaň dek kiňakwal amin kadim koňni toj kinda Yesukon ajaň opgwit. ³³^jAňopba Yesu da koňni yol imiňakwan amin kadim uňun gen yagit. Yaň aban amin da kaňek nandaba yo įwakijwarisi aban yaň yawit, “Yo uňuden kinda Israel miktimon dima altagit.” ³⁴^kMani Parisi amin da yaň yawit, “Koň dakon kila amin madep da tapmimon koň yoldak.”

Yesu paňdetni do pi yomgut

(*Kilapmi 9.35–10.42*)

Yesu da amin do bupmî nandagıt

³⁵^l Yesu kokup moniň ae kokup pap kisi agek Juda amin da muwut muwut yutni taň taň awiron więek amin yoyiň degek Piňkop da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi do yoyiň teňteňagıt. Anjeq giptimnikon sot wudaniyo mibili mibili tawit uňun paňmiliň agit. ³⁶^mMirjat amin kabıyo madepsi pindakban paňpulugogi mini yokwi egiňgwit. Sipsip kila amini mini yombemsi ekwa pindagek bupmisi nandaň yomgut. ³⁷ⁿ Yesu buri da bupmisi nandajek paňdet kabini yaň yoyigit, “Pigaga jap bamı madepsi taň pektan, mani pi monji bamı pakpak amin morapmı dima. ³⁸ Do ji bamı pakpak dakon Amin Tagini bisit iyinjba pi amin paňalon aň yopban pinikon kiň jap paň paňmuwutni.”

Yabekbi 12 kabı dakon man

(*Mk 3.13–19; Lk 6.12–16*)

10 ¹^o Yesu da paňdetni 12 kabı yoyiňban apba koň yolyol ae sot mibili mibili kisisi paňmiliň agak dakon pi ani do yaň mudan yomgut. ² Yabekbi 12 kabı dakon man uňun yaň:

mibiltok Saimon (mani kinda Pita),

ae padige Andru,

Sebedi dakon monji Jems,

ae padige Jon,

³ ae Pilip,

Batolomiu,

Tomas,

ae takis timit timit amin Matyu,

^j 9.33 Mk 2.12 ^k 9.34 Mt 12.24; Mk 3.22; Lk 11.15 ^l 9.35 Mt 4.23; Mk 1.39

^m 9.36 IDT 27.17; IKA 22.17; Sek 10.2; Mt 14.14; Mk 6.34 ⁿ 9.37 Lk 10.2 ^o 10.1 Mk 6.7; Lk 9.1

ae Alpius dakon monji, Jems,
ae Tadius,

⁴ ae Saimon (uŋun kalip Selot^p da kabikon egipgut),
ae Judas Iskariot. (Judas uŋun da don Yesu uwal da kisiron
yipgut.)

Yesu da yabekbi 12 kabī pi yomgut
(Mk 6.7-13; Lk 9.1-5)

⁵ Yesu da amīn 12 kabī uŋun yabegek yaŋ yoyigit, “Ji Amīn Iŋwakŋwari Kabikon bo ae Samaria amīn da kokupmon dima kini. ⁶ ^qJi Israel amīn kabī sipsip da yaŋ kili pasilgwit uŋun amīn kabikon kini. ⁷ Kinek Piŋkop da Amin Kila Asak dakon bisap uŋun kwaŋ tosok uŋun dakon gen yaŋ teŋteŋoni. ⁸ Aŋek sotni toŋ amīn paŋmiliŋ ani, ae amīn kimakbi paba pidoni, ae wuda tebani toŋ paŋmiliŋ ani, ae koŋni toŋ amīn koŋni yol yomni. Ji yo yumaŋ nogi mīni yumsi tīmikgaŋ, do amīn do yumsi yomni. Tomni do dima nandani.

⁹ ^s “Ji yik moniŋjikon gol bo silwa moneŋ bo kopa moneŋ dima similek agipni. ¹⁰ ^t Kosit agipni bisapmon yik dima imetni, paba pigik bamori dima tīmitni, ae kandap gwil gat kosit dakon win kiriŋyo kisi dima tīmitni. Pi aŋakwa wadak wadakki amīn da damdaŋ. ¹¹ Kokup pap kindakon bo ae kokup moniŋ kindakon kiŋ altoni kaŋ, uŋun kokupmon amīn kilegi kinda wusiŋ kaŋ uŋun gat gin egek yipmaŋ kini. ¹² ^u Yut kindakon wigini bisapmon, uŋun yutnon amīn ‘Amin Tagi dakon but yawot jikon tosak’ yaŋ yoyini. ¹³ Ae uŋun yutnon amīn da ji but dasi tīmitni kaŋ, ji dakon but yawot uŋun aminon tosak. Mani but dasi dima tīmitni kaŋ, but yawotji uŋun disikon gin tosak. ¹⁴ ^v Amin kinda da ji but dasi dima tīmitjak bo ae genji nandak do kurak tosak kaŋ, yut kokupyoni yipmaŋ degek kandap jikon kimbabaŋ tegoni uŋun tīdaŋba kini. ¹⁵ ^w Asisi dayisat, kokwin agak bisap madepmon, uŋuden amīn da Sodom kokup amīn gat ae Gomora kokup amīn gat da jīgi pakdaŋ uŋun si yapmanek jīgi madepsi pakdaŋ.”

Jīgi mibili mibili altokdaŋ
(Mk 13.9-13; Lk 21.12-17)

¹⁶ ^x Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Nandani, nak da ji sipsip yombem baŋ joŋ piŋan da bīkbīgon yabekdat. Do turon amīn da nandaŋ kokwin tagisi aŋek akwaŋ uŋun da tilagon agipni. Ae kinarim dakon anpak yolek

^p 10.4 Selot uŋun amīn kabi kinda, Rom amīn yolno kīŋakwa nin mīktimnin kila aneŋ yaŋ nandawit. ^q 10.6 Jer 50.6 ^r 10.7 Mt 3.2; 4.17; Lk 10.9,11 ^s 10.9 Lk 10.4

^t 10.10 Lk 10.7; 1Ko 9.14 ^u 10.12 Lk 10.5-6 ^v 10.14 Lk 10.10-12; Ya 13.51

^w 10.15 Mt 11.24; Jut 7 ^x 10.16 Lk 10.3; Ro 16.19

yaworisi agipni. ^{17y}Amin do pindak kimotni. Gen kokwin amin kabinikon depmajek muwut muwut yutnikon baljokdañ. ¹⁸Nak dakon man abiñ yip do anek ji timik paŋpaŋ gapmanon ae kila amin madepmon paŋkikdañ. Paŋkwa kila amin madepmon ae Amin Iŋwakŋwari Kabikón nak dakon Gen Bin Tagisi yoyiŋ teŋteŋoni. ¹⁹Gen pikon paŋki depmajakwa gen ni baŋ yoneŋ ae gen kobogi niaŋ yoyineŋ yaŋ nandajek pasol pasol díma ani. Uŋjun bisapmon gin ni gen baŋ yoyini uŋjun Piŋkop da dolikdisak. ^{20z}Ji da díma yokdañ. Datji dakon Wup da ji da dulumon da yokdisak, do pasol pasol díma ani.

^{21a} “Peni da padige si aŋakba kimotjak do gen pikon yipdisak. Ae dat da monji gwayoni yaŋ gin akdisak. Aŋakwa monji gwayoni da menji datniyo do uwal anek si dapba kimotni do amin yoyikdañ. ²²Nak nandaŋ namaŋ do anek amin morapmi da ji do nandaba yokwi tok aŋdamdañ. Mani tebai agek egi wigakwa bisap madepmon wigisak amin Piŋkop da yokwikon baŋ timitdisak. ²³Kokup kindakon amin da uwal aŋdaba kaŋ, kokup uŋjun yipmajek pasal kokup kindakon kini. Nak asi dayisat, ji Israel amin dakon kokup morapmon pi wasip díma aŋakwa Amin Dakon Monji apdisak.

^{24b} “Papia yut miŋat monjiyo da yoyiŋdetni díma yapmaŋgañ. Ae oman amin da madepni díma yapmaŋgañ. ^{25c}Miŋat monjiyo da yoyiŋdetni da tilagon egipni kaŋ, uŋjun tagi. Ae oman amin da madepni da tilagon egipni kaŋ, uŋjun kisi tagi. Yut dakon ami nak do Belsebul yaŋ nayini kaŋ, gwakni ji do nandaba piŋbisi aŋakwa man wagil yokwisi damdañ.”

Piŋkop dogin pasoldo (Lk 12.2-7)

^{26d}Yesu da gen saŋbenek yaŋ yagit, “Ji amin da yo yokwi aŋ damni do díma pasolni. Yo witjirbi da toŋ uŋjun don noman tokdañ. Ae gen pasili toŋ uŋjun don amin kisi da nandakdañ. ²⁷Gen pilin kaga dayisat, uŋjun gıldat kalba yaŋ teŋteŋoni. Gen pisik mirakjikon dayisat uŋjun yut kwenon da agek yaŋ teŋteŋaŋ yomni. ^{28e}Amin da gip dapba kimokgoŋ uŋjun do díma pasolni, wupji arıpmi díma dapba kimotdañ. Ji Piŋkop dosi pasolni. Uŋjun da gip gat wup gat kisi Tipdomon maban pigi tasik tokdañ. ²⁹Minam moniŋ uŋjun yo moniŋsok, bamori dakon yumaj nogi uŋjun moneŋ gimana tabili kalonji gin. Mani Datji da kında miktimon díma mosak do nandisak kaŋ, arıpmi díma mokdisak. ^{30f}Piŋkop da busun danĝwanji niaŋ da toŋ uŋjun kisisi nandaŋ mudosok, ^{31f}do díma pasolni.

y 10.17-20 Mk 13.9-11; Lk 12.11-12; 21.12-15 z 10.20 Jn 14.26 a 10.21 Mai 7.6;
Mt 10.35; Mk 13.12; Lk 21.16 b 10.24 Lk 6.40; Jn 13.16; 15.20 c 10.25 Mt 9.34;
12.24; Mk 3.22; Lk 11.15 d 10.26 Mk 4.22; Lk 8.17 e 10.28 Ro 8.31; Jem 4.12
f 10.31 Mt 6.26

Minam moniŋ moniŋ morapmi dakon yumaŋ nogi ujuŋ madep dima,
mani ji dakon yumaŋ nogi ujuŋ wukwisi.”

Nin Yesu dakon amin kabı yaŋ yok do dima pasolneŋ
(Lk 12.8-9)

³² Yesu da gen sanbenjek yaŋ yagit, “Amin kinda miŋat aminyokon ‘Nak Yesu dakon amin’ yaŋ yosak kaŋ, nak da Datno Kwen Kokup egisak ‘Ujuŋ amin nak dakon amin’ yaŋ iyikdisat. ³³^g Mani amin kinda miŋat aminyokon ‘Nak Yesu dakon amin dima’ yaŋ yosak kaŋ, nak da Datno Kwen Kokup egisak ‘Ujuŋ amin nak dakon amin dima’ yaŋ iyikdisat.”

Yesu but dasi galak taŋ imiŋ kimotdo
(Lk 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Yesu da sanbenjek yaŋ yagit, “Nak da miktimon emat aŋyawot ak do pigim yaŋ dima nandani. Nak emat agak sibanaŋ aŋaŋ pigim. ³⁵^h Nak uwal pidoŋ pidoŋkyo noman tosak do pigim.

‘Amin kinda da datni uwal aŋ imdisak.

Ae gwa kinda da meŋi uwal aŋ imdisak.

Anakwan miŋat kinda da namdi uwal aŋ imdisak.

³⁶ Anakwan amin kinda iyi dakon gwakni da uwalni dagokdaŋ.”

³⁷“Amin kinda meŋi datniyo do but dasi galak taŋ yomisak ujuŋ yapmaŋek nak do wukwisi yaŋ dima nandisak kaŋ, ujuŋ amin nak dakon notno dima. Ae amin kinda monji bo ae gwi do but dasi galak taŋ yomisak ujuŋ yapmaŋek nak do wukwisi yaŋ dima nandisak kaŋ, ujuŋ amin nak dakon notno dima. ³⁸ⁱ Ae amin kinda tilak kindapni guramigek nak dima noljak kaŋ, ujuŋ amin nak dakon notno dima. ³⁹ Amin kinda miktimon tagisi egip do nandajek pi madepsi asak kaŋ, ujuŋ amin egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda nak do nandajek egip egipni yiŋjak kaŋ, ujuŋ amin egip egip dagok dagogi mini abidokdisak.”

Yesu dakon amin paŋpulugoŋ amin da tomni tagisi timitdaŋ
(Mk 9.41)

⁴⁰^j Yesu da sanbenjek yaŋ yagit, “Amin kinda ji but dasi timiŋdak, ujuŋ nak naŋ abidosok. Amin kinda nak abidosok, Piŋkop nak yabekban pigim ujuŋ naŋ abidosok. ⁴¹ Amin kinda da nak kombi amin kinda aŋpulugosot yaŋ nandajek kombi amin kinda abidaŋ aŋki yutnikon kilani asak kaŋ, Piŋkop da yo tagisi kombi amin do

^g 10.33 Mk 8.38; Lk 9.26; 2Ti 2.12 ^h 10.35-36 Mai 7.6 ⁱ 10.38-39 Mt 16.24-25;
Mk 8.34-35; Lk 9.23-24; 17.33; Jn 12.25 ^j 10.40 Mk 9.37; Lk 10.16; Jn 13.20

yomisak yaŋ gin uŋun amin do imdisak. Ae amin kinda da nak amin kilegisi kinda aŋpulugosot yaŋ nandajek amin kilegi kinda abidaŋ aŋki yutnikon kilani asak kaŋ, uŋun amin da yo tagisi amin kilegi da timikgaŋ yaŋ gin timitdisak. ⁴²Ae amin kinda da nak Yesu dakon paŋdetni kinda aŋpulugosot yaŋ nandajek nak dakon paŋdetno mani mini kinda do pakbi mirimjok kinda koleŋ imjak kaŋ, asisi dayisat, kobogi do yo tagisi timitdisak.”

Yesu uŋun namin?

(Kilapmi 11.1–16.20)

Jon da paŋdet kabini yabekban Yesukon kiwit

(Lk 7.18–35)

11 ¹Yesu paŋdetni 12 kabि yoyiŋ dek mudajek uŋun kokup yipmanek Galili miktim dakon kokup pap tawit uŋudon agek Piŋkop dakon gen yoyiŋ dekgit.

²Aŋakwan Jon dam tebanon yiŋek Kristo da pi agit dakon gen bin nandajek paŋdet kabini yaŋ yoyigit, ³“Ji Yesukon kiŋ yaŋ iyini, ‘Piŋkop da amin yabet do yagit uŋun gak, bo nin amin kinda don apdisak uŋun do jomjom aneŋ?’”

⁴Yaŋba Yesu da kobogi yaŋ yoyigit, “Ji kiŋ yo morap kaŋ nandajyo aŋ uŋun Jon iyini. ⁵Dabilí mini amin siŋtoŋ, kandapmi alek taŋbi kosit akwaŋ, wuda tebani toŋ amin kilek toŋ, miragi mini gen nandaŋ, kimaŋbi kimoron da piŋoŋ, ae yoni mini amin da Piŋkop dakon Gen Bin Tagisi nandaŋ. ⁶Amin kinda nak nandajek nandaŋ gadatni díma witdal kisak uŋun amin kisik kisigi toŋ egisak.”

⁷Yoyiŋban Jon dakon paŋdet kabini kiŋakwa Yesu da miŋat amin kabi madep Jon do yaŋ yoyigit, “Ji miktim amini minikon ninaŋ kok do kiwit? Mirim da nagal paŋwayiŋ aban pindat do kiwit? ⁸Uŋun díma kaŋ, ninaŋ kok do kiwit? Amin kinda da iŋlakba pigikni mani toŋsi pagit uŋun kok do kiwit? Díma, kila amin madep da yutnon uŋuden amin da ekwaŋ. ⁹Díma kaŋ, ae ninaŋ kok do kiwit? Kombi amin kinda kok do kiwit? Asi ji kombi amin kok do kiwit. Mani Jon da kombi amin diwari yapmaj mudosok.

¹⁰¹Uŋun amin dogin Piŋkop da papiakon gen yaŋ tosok:

‘Nandani, geno yaŋ teŋteŋosak do amin kinda yabekgo uŋun da mibiltaj gamjak. Aŋek kositgo aŋnoman asak.’

¹¹Nak asisi dayisat, amin morap miktimon alton uŋun Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da yapmaj mudosok. Mani amin morap Piŋkop da Amin Kila Asak da kagagwan piŋbisi ekwaŋ uŋun da Jon yapmaŋgaŋ.

^k 11.5 Ais 35.5–6; 61.1 ^l 11.10 Mal 3.1; Lk 1.76

^m 12-13 “Kombi amin morap gat ae gen teban papia kisi da Piñkop da Amin Kila Akdisak ujuun do yaŋ teŋteŋajakwa wiŋ Jon Telagi Pakbi Sogok pini wasagit bisapmon wigit. Jon da Piñkop dakon gen wasanek yagiron da wiŋ abisok ekwamajon Piñkop da Amin Kilani Ak do pi madepsi asak. Aŋakwan amin da ujuun kiriŋit do pi madep aŋ. Yaŋ aŋek emat jiŋgiyo morapmisi paŋalon aŋ. ⁿ 14-15 Ujuun papia da Elaija don apjak do yagit. Ji but bamot aŋ yaŋ nandisat. Gen on nandak do galak toŋ amin ji pakyaŋsi nandaŋek mibili nandaŋ pisoni. Jon ujuun Elaija.

16 “Amin abisok ekwaŋ ujuun nandaŋ kokwini tagi dima. Ujuun dakon mibili timisok di dayiko nandabit. Ujuun miŋat monjio da yaŋ, yumaŋ gwayek tamokon yiŋek notni yoyiŋ yoyiŋ aŋek yaŋ yoŋ, ^o 17 Nin kasisiŋ kili pisoŋ, mani ji kap ak do dima nandaiŋ. Nin bupmi kap yamaŋ, mani ji bupmi nandaŋek kunam tat do dima nandaiŋ.”

¹⁸ Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Jon abiŋek jap morapmi dima nagit, ae wain dima nagit. Yaŋ aŋakwan, ‘Koŋni toŋ’ yaŋ yawit. ¹⁹ ^p Ae Amin Dakon Monji da abiŋek jap pakbiyo agit. Yaŋ aŋakwan kaŋek yaŋ yawit, ‘Kabit, jap morapmi noknok amin ae wain morapmisi noknok amin. Takis timit timit ae yokwi pakpak amin dakon notni.’ Yaŋ yaŋ imgwit, mani Piñkop da pi morap agit ujuun pindagek nandano nandaŋ kokwini tagiši gin asak.”

But tobil dima aŋ amin ujuun bupmisi

(Lk 10.13-15)

²⁰ Kokup pap diwarikon Yesu wasok tapmimi toŋ morapmi agit, mani but tobil dima awit. Do Yesu da tebaisi yaŋ yagit, ²¹ ^p “Korasin ae Betsaida amin, awal! Nak wasok tapmimi toŋ abo pindagek ji but tobil dima awit. Tair kokupmon amin gat Saidon kokupmon amin gat da pindakgwit tam, but tobil bamisi abam. Aŋek bupmi dakon yiŋ imalyo paŋek abilagon yiŋbam. ²² Mani nak yaŋ dayisat, gen kokwin bisap madepmon Tair gat Saidon kokupmon amin gat da kobogi do jiŋi tagapmi paŋakwa ji da kobogi do jiŋi madepsi pakdaŋ. ²³ ^q Aŋakwa Kapaneam kokupmon amin, ji ason Kwen Kokupmon wigini yaŋ nandaŋ, ma? Ujuun aripmi dimasi. Ji mibiligwan Tipdomon pigikdaŋ. Nak wasok tapmimi toŋ abo pindagek ji but tobil dima awit. Ujuun morap Sodom kokupmon amin da pindakgwit tam, abisok Sodom tosok gin. ²⁴ Do yaŋsi dayisat, Piñkop da amin kokwin ak do bisap yiŋguron Sodom amin da jiŋi pakdaŋ ujuun si yapmaŋek ji da jiŋi madepsi pakdaŋ.”

^m 11.12-13 Lk 16.16 ⁿ 11.14-15 Mal 4.5; Mt 17.10-13; Mk 9.11-13 ^o 11.19 Mt 9.14

^p 11.21-22 Ais 23; Esi 26-28; Jol 3.4-8; Am 1.9-10; Sek 9.2-4 ^q 11.23 WW 19.24-28;
Ais 14.13-15 ^r 11.24 Mt 10.15; Lk 10.12

Ji nagon obiŋek yik yawotni
(Lk 10.21-22)

25^s Uŋun bisapmon Yesu da yaŋ yagıt, “Dat, kundu ae miktim dakon Amin Tagi, amin diwari miktim dakon nandak nandakni uŋun wukwisi, mani iyi do nandaba wigisak, do uŋuden amin do gen bamı morap si paŋkisibisal. Ajek amin moniŋi da tilagon ekwaŋ amin, uŋun do yolisal.

26^t O Dat, gak gaga dakon galaktok yolek yaŋ asal.

27^t “Datno da yo morap kili namgut. Dat uŋun dagin Monji nandaŋ imisak. Ajek Monji gat ae amin Monji da Dat dakon mibili yoyisak uŋun amin dagin Datno nandaŋ imaj.

28^u “Jigi mibili mibili paŋek warari nandaŋ amin, ji nagon opba bikkib dabo yik yawotni. 29-30^v Bulmakau da tegon amin da yik pawil kindap kiriŋ paŋteban aba yo jigi ilikgaŋ, uŋun da tilak ji nak dakon kindap kiriŋ pani. Nak dakon kindap kiriŋ uŋun yawori ae yik imetni uŋun tagapmi. Nak amin yawori ae butno piŋbi, do nak gat egek Piŋkop do dayiŋ dekgo butji yawori tosak.”

Sabat dakon gen
(Mk 2.23-28; Lk 6.1-5)

12 1^w Sabat kindakon Yesu gat paŋdetni uŋun wit pi kinda da bikkib naŋ kiwit. Kiŋek paŋdetni jap do awit, do wit bamı diwari jímik dagaŋ nawit. 2^x Ajekwa pindagek Parisi amin da Yesu yaŋ iyiwit, “Pindat, paŋdet kabigo Sabat bisapmon nido gen teban yapmaŋek pi aŋ?”

3^y Yaŋba Yesu da yoyigit, “Dewit gat amin kabini gat da jap do ajek yo awit uŋun ji manjiŋ nandaŋyo awit bo dima? 4^z Dewit uŋun telagi yutnon wiŋi bret Piŋkop do parekbi uŋun abidaŋ naŋek amin kabini kisi do yoban nawit. Bret uŋun telagi, amin isali da dima noknogi, mukwa sogok amin dagin tagi nawit. 5^a Bo ae Piŋkop da papiakon gen kinda mukwa sogok amin do yosok uŋun kisi dima manjiŋ nandaŋyo awit? Mukwa sogok amin Sabat bisap morapmon gen teban yapmaŋek pi aŋ, mani diwarini mini ekwaŋ. 6^b Nak asi dayisat, amin kinda oni egisak uŋun da Telagi Yut Madep yapmaŋdak. 7-8^c Piŋkop da papiakon gen kinda tosok uŋun yaŋ:

‘Nak ji da paret aŋ uŋun do dima galak tosot.

Nak ji da amin do bupmì nandaŋ yomni uŋun do galak tosot.’

Ji uŋun dakon mibili nandabam tam, gulusuŋni mini amin gen dima yaŋ yobam. Amin Dakon Monji uŋun Sabat bisap dakon Amin Tagi egisak.’

^s 11.25 1Ko 1.26-29 ^t 11.27 Mt 28.18; Jn 1.18; 3.35; 10.15; 17.2 ^u 11.28 Jer 31.25

^v 11.29-30 1Jn 5.3 ^w 12.1 GT 23.25 ^x 12.2 TP 20.10 ^y 12.3-4 1Sa 21.1-6

^z 12.4 MS 24.5-9 ^a 12.5 IDT 28.9-10 ^b 12.6 Mt 12.41-42 ^c 12.7 Os 6.6; Mt 9.13

Yesu da Sabat bisapmon amin kisiri gireñikbi kinda aŋmilip agit
(Mk 3.1-6; Lk 6.6-11)

⁹ Yesu uŋodon da muwut muwut yutni kindakon wigeck ^{10^d} amin kisiri gireñikbi kinda ekwan kagıt. Amin yikgwit uŋun da Yesu gen teban kinda yapmaŋjakwan gen pikon yipneq yan nandarek iyıwit, “Sabat bisapmon amin kinda da notni kinda aŋmilip asak kaŋ, uŋun gen teban yapmaŋdak?”

¹¹ ^e Yaŋba yan yoyigit, “Niaŋ nandaŋ? Jikon da kinda dakon sipsipni kinda Sabat bisapmon gapmagwan mosak kaŋ, yum kaŋakwa uŋungwan di egipjak? Dıması, aŋpulugajek abidaŋ ilıkba wıkdısa. ¹² Sıpsıp uŋun yo ısalı, mani amin da yo madepsi. Yaŋdo, Sabat bisapmon amin kinda aŋpulugoneq kaŋ, gen teban yapmaŋgaŋ yan dıma nandani.”

¹³ Yan yanek amin kisiri gireñikbi yan iyıgit, “Kisitgo aŋnırıŋni a.” Yaŋban amin uŋun kisiri aŋnırıŋni aban kilek taŋ kisiri teri kinda yombem gin agit. ^{14^f} Aŋjakwan Parisi amin da kiŋ “Niaŋ arjek Yesu aŋatner?” yanjon da gen paŋkosit awit.

Yesu uŋun Piŋkop dakon pi amin bamisi

¹⁵ Yesu uŋun Parisi amin da yo aŋ imdo yawit uŋun kili pindak mudagit, do kokup uŋun yipmaŋek kigit. Kiŋakwan amin morapmı da yolgwit. Aŋakwa sot amin kisisi paŋmilip arjek ^{16^g} Yesu iyı nianjen amin kinda uŋun amin dıma yoyını do yaŋsop arjyomgut. ¹⁷ Yan aŋakwan Piŋkop da kalipsigwan kombi amin Aisaia aŋtagap aban gen yagıt uŋun bami noman tagit. Gen uŋun yan:

¹⁸ ^{h i} “On uŋun oman monjino, nak da naga manjigim.

Nak uŋun do but dasi galak taŋ imısat.

Nak da Wupno yipmaŋ ibo amin miktımı miktımı egi aŋan kwaŋ uŋun gen kokwin kilegisi dakon mibili yoyın teŋteŋokdisak.

¹⁹ Uŋun pıdok pıdok dıma asak, ae dıma yan tıdosak.

Do kokup pap da kosiron amin kinda da tekni dıma nandakdisak.

²⁰ Nagal si gawut do asak uŋun aripmı dıma jokgaljak.

Ae lam kimot do asak uŋun aripmı dıma aban kimotjak.

Pi tebai aŋakwan wiġi aŋpak kilegi da aŋpak yokwi wutjiban tapmimi mini akdisak.

²¹ Aŋakwan amin miktımı miktımı egi aŋan kwaŋ uŋun da mani do nandar gadaŋ imıŋek paŋpulugosak do nandar teban tanjek jomjom akdaŋ.”

Yesu Belsebul gat pi amal yan yawit
(Mk 3.20-30; Lk 11.14-23; 12.10)

²² Uŋun bisapmon amin da koŋni toŋ amin kinda aŋan Yesukon aŋopgwit. Uŋun amin dabılı mini ae kadim. Yesu da aŋmilip aban

^d 12.10 Lk 14.3 ^e 12.11-12 Lk 14.5 ^f 12.14 Jn 5.16 ^g 12.16 Mt 8.4; Mk 3.12

^h 12.18-21 Ais 42.1-4 ⁱ 12.18 Mt 3.17

gen yaŋek dibili pisagit. ²³ Yaŋ aban minat amin kabi madep da kaŋ wuripdagek yawit, “On amin Dewit dakon monji bo?”

²⁴^j Mani Parisi amin da gen uŋun nandajek yawit, “On amin koŋ dakon mibiltok amin madepni Belsebul uŋun da tapmimon koŋ yoldak.”

²⁵ Yaŋba Yesu da nandak nandakni pindak nandajyo aŋek yaŋ yoyigit, “Miktim kinda da pudaj kabi bamori aŋek emat wamjil kaŋ, uŋun miktim yokwi tokdisak. Ae kokup pap kinda bo ae yut kinda dakon amin da pudaj kabi bamori aŋek emat wamni kaŋ, uŋunyo kisi tagi dima egipdaŋ.

²⁶ Yaŋgin Sunduk da Sunduk yолжak kaŋ, Sunduk da iyı waseŋ ki kabi bamori aŋek yo morap kila agak dakon tapmim pasil imdisak. ²⁷Nak Belsebul da aŋpulugaŋban koŋ yoldat kaŋ, disi dakon notji koŋ yolgaŋ uŋun amin kabi ni tapmimon da koŋ yolgaŋ? Uŋun amin kabi da genji kokwinigek gulusuŋ yoŋ yaŋ tagi dayini. ²⁸^k Mani Piŋkop dakon Wup da nak aŋpulugaŋban koŋ yoldat kaŋ, Piŋkop dakon Amin Kila Agakni jikon kili abik.

²⁹ “Amin kinda da niaŋ aŋek amin tebai kinda da yutnon wigi yo kabini tagi timitjak? Mibiltok amin tebai uŋun nap teban naŋ waman yipmaŋek yo kabini tagi timitjak.

³⁰^l “Amin nak dakon notno dima, uŋun da nak uwal aŋnamaŋ. Ae amin nak dima aŋpulugaŋban amin paŋmuwukgaman, uŋun amin da amin paŋwaseŋban waseŋ kwaŋ.

³¹^m “Do yaŋ dayisat, Piŋkop da yokwi morap gat ae Piŋkop do yaŋba yokwi tok agak morap tagi wiriritjak. Mani amin kinda Telagi Wup do yaŋba yokwi tok asak kaŋ, Piŋkop da uŋun amin dakon diwarini dima wiririk imdisak. ³²Amin kinda Amin Dakon Monji do yaŋba yokwi tok asak kaŋ, Piŋkop da diwarini tagi wiririk imjak. Mani amin kinda Telagi Wup do yaŋba yokwi tok asak kaŋ, Piŋkop da abisok on miktimon ae don bisap madepmon kisi diwarini uŋun dima wiririk imdisak.”

Kindap yokwi uŋun bami yokwi potdaŋ (Lk 6.43-45)

³³ⁿ Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Kindap kinda tagisi kaŋ, bami kisi tagi. Ae kindap yokwi kaŋ, bami kisi yokwi. Amin da kindap bami pindagek kindap yokwi bo ae tagi yaŋ pindakgaŋ. ³⁴^o Ji tuŋon amin emari toŋ yombem. Gen tagisi niaŋsi aŋek yoni? Yo ni da butjigwan toŋ uŋun gen yogokjikon paŋalon aŋ. ³⁵Amin kilegi uŋun burikon yo tagisi morapmi toŋ, do aŋpak kilegi aŋ. Ae amin yokwi uŋun burikon yo yokwi morapmi toŋ, do aŋpak yokwi aŋ.

³⁶ “Mani yaŋ dayisat, gen kokwin bisap madepmon isal dogin gen yum yawit amin morap Piŋkop da mibili nido yawit uŋun do yoyiŋban kobogi

^j **12.24** Mt 9.34; 10.25 ^k **12.28** Ya 10.38; 1Jn 3.8 ^l **12.30** Mk 9.40; Lk 9.50

^m **12.31** Ibr 6.4-6 ⁿ **12.33** Mt 7.16-20 ^o **12.34** Mt 3.7; 15.18; Lk 3.7; 6.45

iyiŋ iyiŋ akdaŋ. ³⁷Gaga gen yosol uŋun da tilagon gak amin kilegi bo amin yokwi yaŋ gayikdisak.”

Amin da Yesu wasok tapmimi toŋ asak do iyiwit
(Mk 8.11-12; Lk 11.29-32)

³⁸^pGen teban yoyiŋdet amin di gat ae Parisi amin di gat da Yesu yaŋ iyiwit, “Yoyiŋdet, gak da wasok tapmimi toŋ kinda abi kaŋek asi gak Piŋkop dakon pi naŋ asal yaŋ gandaneŋ.”

³⁹^qYaŋba yaŋ yoyigit, “Amin on bisapmon ekwaŋ uŋun amin yokwisi gin. Piŋkop dakon pi naŋ asat yaŋ nandak do wasok tapmimi toŋ kinda kok do yoŋ. Mani kinda dima kokdaŋ. Kombi amin Jona dakon tilak naŋgin kokdaŋ. ⁴⁰^rJona gildat kapbi ae pilin kapbi yaŋ tap kilap da but kagagwan egipgut, yaŋgin Amin Dakon Monji miktum kagagwan gildat kapbi ae pilin kapbi yaŋ potdisak. ⁴¹^sNiniwe amin Jona da Piŋkop dakon gen yoyiŋban but tobil awit. Mani ji da binapmon amin kinda egisak uŋun da Jona yapmaŋ mudosok, mani ji but tobil dima aŋ. Do gen kokwin bisap madepmon Niniwe amin da piðan agek abisok ekwaŋ amin kabi dakon aŋpak yokwi uŋun do yaŋ teŋteŋokdaŋ. ⁴²^tMiktum saut tetgin dakon kila amin miŋat madep uŋun Solomon dakon nandaŋ kokwini tagisi iyiŋjakwan nandak do miktum dubagisikon da apgut. Mani amin kinda oni egisak, uŋun da Solomon yapmaŋdak, mani geni dima nandaŋ. Do gen kokwin bisap madepmon uŋun kila amin miŋat madep da piðan agek abisok ekwaŋ amin kabi dakon aŋpak yokwi uŋun do yaŋ teŋteŋokdisak.”

Koŋ aeni tobil abisak
(Lk 11.24-26)

⁴³Yesu da saŋbenjek yaŋ yagit, “Koŋ kinda da amin kinda yipman degek kiŋ miktum kibiri timon agek yiŋ yawot tamo wisisak. Mani tamo kinda dima kosok do ⁴⁴yaŋ yosok, ‘Nak aeno tobil yut kalip egipgumon kikeŋ.’ Kiŋ kaŋban yut uŋun isal tosok ae sibit sibit ikdiraj aŋtilim abi kosok. ⁴⁵^uYaŋ kosok, do kiŋ koŋ 7 kabi iyı̄ yapmaŋek wagil yokwisi gat timikban kwa uŋun yutnon egek aŋpak yokwisi aŋ. Mibiltok uŋun amin yokwi egipgut, mani abisok uŋun yapmaŋek wagil yokwisi egisak. Yaŋgin abisok yokwi pakpak amin ekwaŋon yaŋ gin altosok.”

Yesu dakon meŋi padik padikyo
(Mk 3.31-35; Lk 8.19-21)

⁴⁶Yesu miŋat amin kabi madep gen yoyiŋjakwan meŋi padik padikni paŋabiaŋ yomakon agek Yesu gat yaŋ nandat ak do yawit. ⁴⁷Yaŋba

^p 12.38 Mt 16.1; Lk 11.16; Jn 6.30 ^q 12.39 Mt 16.4; Mk 8.12 ^r 12.40 Jna 1.17

^s 12.41 Jna 3.5 ^t 12.42 1KA 10.1-10 ^u 12.45 2Pi 2.20

yutgwan amin kinda da Yesu iyigit, “Meñjo padik padikgo yomakon abej da gak gat yan nandat ak do yoñ.”

⁴⁸ Yanban iyigit, “Meñjo padik padikno ujun namin?” ⁴⁹ Yanek panjetni kabikon kisit sugarjek yagıt, “Meñjo padik padikno oni.

⁵⁰ ^vDatno Kwen Kokup egisak ujun dakon gen guramikgañ amin ujun meñjo padik padikno ae saminoyo.”

Jap yet tiñtiñok dakon gen
(Mk 4.1-9; Lk 8.4-8)

13 ¹Ujun gıldaron gin Yesu yut ujun yipmañek pakbi idap da ileñon pabigi yikgit. ² ^wYigakwan amin morapmisi da opba pindakgit, do bot kindakon wigigit. Boron pawigi yigakwan amin pakbi idap da ileñon akgwit. ³ Agakwa Yesu da tilak gen kinda yan yoyigit, “Amin kinda ujun jap yet tiñtiñok do pigaga kigit. ⁴ Jap yet tiñtiñarjakwan diwari kosiron mañba minam da abiñ nawit. ⁵⁻⁶ Ae yeri diwari da miktim tipmi toj timon mawit. Ujun kwenjok tawit, do tepmi kwawit, mani tip kwenon miktim morapmi dima, do gelî tagi dima yopba kîwit. Do gildat da wiñ pindakban alek tawit. ⁷ Añakwa jap yet diwari joñ keli toj timgwan mawit. Ujun joñ keli toj gat kisi kwañek wutjiñba kibidawit. ⁸ Ae jap yet diwari da miktim tagisikon mañ kwawit. Mañ kwañakwa diwari da bami 100, ae diwari da 60, ae diwari da 30 yan tawit. ⁹ Gen yosot ujun pakyansi nandani.”

Tilak gen yogok dakon mibili yoyigit
(Mk 4.10-12; Lk 8.9-10)

¹⁰ Tilak gen ujun yoyiñ mudañban panjet kabini da abiñ iyiwit, “Minat amin kabiyo madep gen yoyiñek tilak gen bañ nido yoyisal?”

¹¹ Yanba yan yoyigit, “Piñkop da Amin Kila Asak ujun dakon mibili pasili tosok ujun ji da tagi nandani do Piñkop da nandisak, mani ujun amin do dima yolisak. ¹² ^xAmin nak dakon gen nandajek burikon yipmañdak ujun amin Piñkop da sañbeñek nandak nandak tagi madepsi imdisak. Mani amin nak dakon gen nandajek burikon dima yipmañdak ujun amin nak dakon gen diwari nandagit ujun pasil imdisak. ¹³ Mibili yan do tilak gen gin yosot. Amin ujun dabil siñtañek koñ, mani yo kinda dima koñ. Mirak pajek nandañ, mani dima nandaba pisosok. ¹⁴ ^yAmin da yan añañakwa kombi amin Aisaia da kombi gen kinda yagıt ujun bami ton asak. Gen ujun yan yagıt:

‘Ji bisap morapmisi gen nandakdañ, mani mibili dima nandaba pisokdisak.

^v 12.50 Ro 8.29 ^w 13.2 Lk 5.1-3 ^x 13.12 Mt 25.29; Mk 4.25; Lk 8.18; 19.26

^y 13.14-15 Ais 6.9-10; Jn 12.40; Ya 28.26-27

Bisap morapmi dabil siňtanek kokdaň, mani dima kaňba
pisokdisak.

¹⁵ Ujun do aňek on amin but teban kili awit.

Gen kalugi di gat nandak do kurak taňek mırakni paň sopgwit, ae
dabilni wamaň sopgwit.

Yaň dima awit tam, dabilni ae mırakni ae butniyo da kaň
nandaňyo aba pisaňban nagon tobilba tagi paňmiliп abom.^z

¹⁶* Mani ji dabilji da tagi pindakgaň, ae mırakji da tagi nandaň, do ji kisik
kisik ekwaň. ¹⁷ Asisi dayisat, kalip kombi amin morapmi gat ae amin
kilegi morapmi gat da yo ji da abisok pindak nandaňyo aň ujun pindat
do but kindap pawit, mani dima pindakgwit. Ae abisok ji da gen nandaň
ujun nandak do but kindap pawit, mani dima nandawit.”

Jap yet tiňtiňok dakon mibili yoyigit
(Mk 4.13-20; Lk 8.11-15)

¹⁸ Yesu da saňbeňek yaň yagit, “Kili jap yet tiňtiňok dakon tilak gen
dakon mibili dayiko nandani. ¹⁹ Amin Piňkop da Amin Kila Asak dakon
gen nandaňek butni dima pison ujun jap yet kosiron mawit ujuden. Yokwi
Ami da abiň gen tagi butnikon toj ujun gwayeň paňksik. ²⁰ Jap yet tipmi
toj timon mawit ujun amin kinda yombem. Ujun amin Piňkop dakon gen
nandaňek ujun bisapmon gin kisik kisigon da abidosok. ²¹ Mani butnikon
geli tagi dima yipban kigit, do bisap pisipmisok akdak. Jigi mibili mibili
altaň imni ae Piňkop dakon gen dakon uwal apni bisapmon nandaň gadatni
yipban wîtdal kisak. ²²^a Ae jap yet joň keli toj timon mawit ujun amin
kinda yombem. Ujun amin Piňkop dakon gen nandisak, mani miktim
dakon yo do nandaba kik asak, ae moneň da aňkilikban ujun do galagisi
nandaňakwan ujun da Piňkop gen witjiňban bami dima tosok. ²³ Mani jap
yet miktim tagisikon mawit ujun amin kinda yombem. Ujun amin Piňkop
dakon gen nandaňek mibili nandaň kimokdok. Ujun amin bami 100, ae
kinda bami 60, ae kinda bami 30 yaň taňtaň aň.”

Joň pigaga kwoň ujun dakon tilak gen

²⁴ Yesu da tilak gen kinda gat yaň yoyigit, “Piňkop da Amin Kila
Asak ujun yaň. Amin kinda da jap yet pigagani kon tiňtiňagit. ²⁵ Mani
amin dipmiň pak mudajakwa uwalni da abiň jap yet tagi yopgut ujun
bikbikgwan joň yokwi dakon yeri tiňtiňaňek kigit. ²⁶ Jap yet kwaňek
bami tok do aňakwa joň yokwi kisi kwaň wiwit.

²⁷“Kwaňakwa pindagek pi monji da kiň pi ami aňalon aňek yaň iyiwit,
‘Amin tagi, gak pigokon jap yet tagi baňgin yopgul kagagwan joň yokwi
ujun niajor da kwawit?’

^z 13.16-17 Lk 10.23-24 ^a 13.22 Lk 12.16-21; 1Ti 6.9-10,17

²⁸ “Iyinba yaŋ yagit, ‘Uwal kinda da tiŋtiŋagit.’

“Yaŋban iyiwit, ‘Niaŋ nandisal? Kiŋ joŋ yokwi pilitneŋ do nandisal bo niaŋ?’

²⁹ “Yaŋba yaŋ yoyigit, ‘Dima. Joŋ yokwi pilitni kaŋ, jaŋ bami dí kisi pilitdaŋ. ³⁰ Yum pindagakwa jaŋ gat joŋ gat kisi kwaŋakwa bami pakpak bisapmon jaŋ bami pakpak pi monjino yaŋ yoyikeŋ: Mibiltok ji joŋ yokwi kindapmon sok do baljaŋ gwilik yopni. Aŋek jaŋ bami paŋ iligek jaŋ yutnokon pawigi yopni.’”

Mastat kindap dakon yeri dakon tilak gen

(Mk 4.30-32; Lk 13.18-19)

³¹ Tilak gen kinda gat yaŋ yoyigit: “Piŋkop da Amin Kila Asak uŋun mastat yet yombem. Amin kinda da mastat yet pinikon kwaokgit.

³² Mastat yet uŋun jaŋ yet kisi morap dakon piŋbi. Yeri moniŋisisok. Mani kwaotno madepsi kwosok. Jaŋ diwari dakon tagok tagokni uŋun yapmaŋ mudaeŋ kindap da yaŋ kwosok. Ae kiliŋi madep yopban kinjakra minam morapmi da paŋabiaŋ uŋungwan yiŋgaŋ.”

Yis dakon tilak gen

(Lk 13.20-21)

³³ Yesu da aeni tilak gen kinda gat yaŋ yoyigit, “Piŋkop da Amin Kila Asak uŋun yis yombem. Miŋat kinda da plaua idap madep kinda gat iktagildak. Yaŋ aŋakwan plaua uŋun kisiſi paptaŋ madep tawit.”

Yesu tilak genon dagin Piŋkop dakon gen yagit

(Mk 4.33-34)

³⁴ Gen morap uŋun Yesu da miŋat amin kab̄i yoyigit uŋun tilak genon dagin yagit. Gen noman díma yoyiŋ teŋteŋagit. Tilak gengin yoyigit.

³⁵ ^b Yaŋ aŋakwan kombi gen kinda kalip yaŋbi uŋun bami toŋ agit. Gen uŋun yaŋ:

“Nak da ji tilak gen dayikeŋ.

Yo kalipsi Piŋkop da miktim wasagit bisapmon pasili tawit da ae abisok toŋ uŋun do dayikeŋ.”

Joŋ yokwi pigaga kwoŋ dakon mibili yoyigit

³⁶ Yesu da miŋat amin kab̄i madepsi yopmaŋek yutnon wigakwan paŋdetni da Yesukon kiŋek yaŋ iyiwit, “Joŋ pigaga kwoŋ dakon tilak gen uŋun dakon mibili yaŋbi nandano.”

³⁷ Iyinba yaŋ yoyigit, “Jaŋ yet tagi yopmaŋdak amin uŋun Amin Dakon Monji. ³⁸ Pi uŋun on miktim. Aŋek jaŋ yet tagi uŋun Piŋkop da Amin Kila

^b 13.35 Kap 78.2

Asak da kagagwan ekwaŋ miŋat amin kabıyo. Ae joŋ yokwi uŋjun Yokwi Ami dakon miŋat amin kabıyo. ³⁹Aŋek uwal joŋ tiŋtiŋagıt uŋjun Sunduk, ae jap pakpak bisap uŋjun miktım da mudosak bisap madep. Ae jap bamı pakpak pi monji uŋjun Piŋkop dakon aŋelo kabini.

⁴⁰ ^c “Amin da joŋ pilik kindapmon sosoŋ uŋudeŋ gin bisap mudok mudogikon yaŋ gin altokdisak. ⁴¹⁻⁴² ^d ^e Amin Dakon Monji uŋjun aŋelo kabini yabekban uŋjun da yo morap yokwi agak dakon yo paŋalon aŋ gat ae yokwi pakpak amin gat kisi Iyi Kila Asak da kagagwan baŋ pilik maba kindap tepmisi sosok uŋjungwan pigikdaŋ. Pigı uŋjungwan kunam tagek iyoŋ iyoŋ yanek egipdaŋ. ⁴³ ^f Uŋjun bisapmon amin kilegi kabı Datni da Amin Kila Asak da kagagwan gildat da teŋteŋosok uŋudeŋ teŋteŋanek egipdaŋ. Nak da gen yosot pakyarſi nandani.”

Moneŋ witjiŋbi dakon tilak gen

⁴⁴ Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Piŋkop da Amin Kila Asak uŋjun moneŋ kinam kinda witjiŋbi yombem. Amin kinda da moneŋ kinam kinda miktım kagagwan yipbi naŋ kaŋkwaj aeni aŋki sibigit. Aŋek but galak nandaŋek yo kabini taŋ ımgwit uŋjun kisisi aminon yumaŋ naŋek uŋjun dakon moneŋi baŋ uŋjun miktım tim yumaŋ nagit.”

Kindiriŋ mani toŋsi dakon tilak gen

⁴⁵ Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Ae Piŋkop da Amin Kila Asak uŋjun moneŋ ilit amin kinda yombem. Uŋjun amin yo tomni wıkwisi wiſiŋ pindat do pi asak. ⁴⁶ Aŋek kindiriŋ kinda wagil mani toŋsi tomni wukwisi kinda kosok bisapmon kiŋ yo kabini taŋ ımgwit uŋjun kisisi aminon yumaŋ naŋek uŋjun dakon moneŋi baŋ uŋjun kindiriŋ tagisi yumgut.”

Tap kılap simil simil yık dakon tilak gen

⁴⁷ Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Aeno tilak gen kinda dayiko nandani. Piŋkop da Amin Kila Asak uŋjun tap kılap simil simil yık yombem. Amin da uŋjun yık pakbi idapgwan yipba pikwan tap kılap mibili mibili yikgwan pikwaj. ⁴⁸ Pigı tugaŋba ılıkba ileŋikon wıkwan yigek tap kılap kokwinikgaŋ. Tagi amin idap madepmon yopmaŋek yokwi amin maba kwaj. ⁴⁹ Miktım dakon bisap mudosak bisapmon yaŋ gin altokdisak. Aŋelo kabı da abiŋ amin yokwi amin kilegi da bikbigon ekwaŋ uŋjun timitdaŋ. ⁵⁰ ^g Timigek maba kindap tebanon piŋek uŋjungwan kunam tagek iyoŋ iyoŋ yanek egipdaŋ.”

⁵¹ Yaŋ yanek Yesu da paŋdetni yaŋ yoyigit, “Gen morap dayisat uŋjun dakon mibili nandaŋ mudoŋ bo dıma?”

^c 13.40 Jn 15.6 ^d 13.41-42 Mt 8.12; 24.31; 25.31; Mk 13.27 ^e 13.42 Mt 8.12

^f 13.43 Dan 12.3 ^g 13.50 Mt 13.42; Lk 13.28

Yoyiŋban iyiwit, “O, nandaŋ mudomaŋ.”

⁵² Yaŋba Yesu da yoyigit, “Gen teban dakon yoyiŋdet amin Piŋkop da Amin Kila Asak uŋun dakon mibili kaluk nandaŋek nandaŋ gadasak uŋun yut kinda dakon ami yombem. Uŋun amin yo kab̄i yopyop tamonikon kiŋ yo kalugi ae kalipmi kisi paŋabiŋ amin yolisak.”

Nasaret amin da Yesu do kurak taŋ imgwit
(Mk 6.1-6; Lk 4.16-30)

⁵³ Yesu uŋun tilak gen morap yoyiŋ mudanjeŋ uŋun kokup yipmaŋek

⁵⁴ ^hiyi da kokupmon kigit. Uŋudon Juda amin da muwut muwut yutnon wiŋi amin yoyiŋ degakwan tamtam yaŋek yaŋ yawit, “Nandaŋ kokwin tagisi ae wasok tapmimi toŋ agak dakon tapmim dukwan baŋ pagit?

⁵⁵ ⁱUŋun kisit kilda dakon monji. Meni uŋun Maria, ma? Ae padik padik kabini Jems, Josep, Saimon ae Judas, ma? ⁵⁶ Aŋek samini kab̄i bikbik ninon ekwaŋ. Yo morap uŋun dukon timikgit?” ⁵⁷ Yaŋ yaŋek kurak taŋ imiŋek nandaba piŋban imgwit.

Yaŋ nandaŋek egakwa Yesu da yaŋ yoyigit, “Kombi amin kinda iyi dakon kokupni ae diwatniyo da nandaba piŋban imiŋakwa miktum diwarikon amin da nandaba wikan iman.” ⁵⁸ Amin uŋun dima nandaŋ gadaŋ imgwit, do Yesu uŋudon wasok tapmimi toŋ morapmi dima agit.

Erot da yaŋban Jon aŋakgwit
(Mk 6.14-29; Lk 3.19-20; 9.7-9)

14 ¹Kila amin madep Erot uŋun Yesu dakon gen bin nandaŋek ² oman amin kabini yaŋ yoyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin uŋun kimoron da pidak, do wasok tapmimi toŋ agak uŋun dakon tapmim taŋ imisak.”

³⁻⁴ ^kKalip Erot da padige Pilip dakon miŋatni Erodias tuwil pagit. Aban Jon da Erot yaŋ iyigit, “Gak gen teban yapmaŋek padigigo dakon miŋatni tuwil pal. Uŋun tagi dima.” Gen uŋun nandaŋek Erot da obip amini yabekban kiŋ Jon abidajek nap teban naŋ wamaŋ dam tebanon yiŋgwit. ⁵ ^lErot uŋun Jon aŋakban kimotoŋ do nandagit, mani amin da Jon uŋun kombi amin kinda yaŋ nandawit. Do amin do pasalek Jon dima aŋakgit.

⁶ Don Erot dakon altok altok bisap do nandaŋek jap noknok awit bisapmon Erodias dakon gwi da kap aban Erot da kajeŋ nandaban yo madepsi agit. ⁷ Aŋek yaŋ teban tok kinda aŋek yaŋ iyigit, “Yo nido nayiki, tagi gabeŋ.” ⁸ Iyiŋban meni da gwi nandak nandak iban Erot yaŋ iyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin uŋun dakon busuŋi idapmon yipmaŋ nabi.”

^h 13.54 Jn 7.15 ⁱ 13.55 Jn 6.42 ^j 13.57 Jn 4.44 ^k 14.3-4 MS 18.16; 20.21; Lk 3.19-20

^l 14.5 Mt 21.26

⁹ Gen yaŋ yanban Erot burikon jigi nandagit, mani amin jap nawit ujun da ijamon yan teban tok agit ujun do pasalek gen yagit dima kiriŋikgit. Obip amini yoyiŋban miŋatjok da gen iyigit uŋudeŋ aŋek ¹⁰ dam tebanon kiŋ Jon dakon busuŋi mandaŋ dagawit. ¹¹ Mandaŋ dagaŋ idapmon yipmaŋ aŋabiŋ miŋatjok ujun do iba aŋki meŋi do imgut. ¹² Aŋakwan Jon dakon paŋdetni da kiŋ bumjotni abidaŋ aŋki wayikgwit. Wayigek kiŋ Yesu ujun dakon geni iyiwit.

Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut

(Mk 6.31-44; Lk 9.10-17; Jn 6.1-13)

¹³ Yesu ujun Jon aŋakba kimakgit dakon gen bin nandajek iyı gin bot kinda abidaŋek miktim amini minikon kigit. Kiŋakwan miŋat amin kabi madep Yesu uŋudon kisak yaŋ nandajek kokupni yopmaŋ yopmaŋ aŋek pakbi idap ileŋi naŋ yol aŋkiwit. ¹⁴ Aŋakwa bot ujun paŋki ileŋikon agakwan Yesu piŋ ileŋikon wiŋek amin kabi madepsi pindak bupmi nandajek sot amin paŋmiliŋ agit. ¹⁵ Aŋakwan pilindo paŋdetni da abiŋ Yesu yaŋ iyiwit, “Miktim amini minikon ekwamaŋ, ae gildat kili pigikdisak, do yoyiŋbi amin kabi madep kokup moniŋ moniŋ kiŋek iyı do jap yumaŋ nomi.”

¹⁶ Yaŋba yaŋ yoyigit, “Nido kini? Disi jap yomgut.”

¹⁷ Yoyiŋban yaŋ yawit, “Ninon jap morapmi dima. Bret kisit kinda ae tap kilaŋ bamori dagin taŋ nimanj.”

¹⁸ Yaŋba Yesu da yaŋ yoyigit, “Uŋun nagon paŋopni.” ¹⁹ ^m Yaŋ yaŋek amin morap joŋ timon yiŋti do yoyigit. Aŋek bret kisit kinda ae tap kilaŋ bamot pabidajek Kwen Kokup siŋtaŋek gisamikgit. Yaŋ aŋek bret jokgalek paŋdetni do yoban ujun da amin do yomgwit. ²⁰ Yoba timik amin morap kisisi aripmisi nawit. Naŋba bret diwat tawit ujun paŋdetni da similba yiŋ madepsi 12 kabi yaŋ tugawit. ²¹ Wili 5 tausen da jap nawit. Ae miŋat monjiyo jap nawit ujun dima manjikbi.

Yesu pakbi idapmon bamaŋ bamaŋ kigit

(Mk 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Yesu paŋdet kabini boron wigek pakbi idap teri kinda ujun da kalip wigini do yoyigit. Kiŋakwa Yesu miŋat amin kabi madep yoyiŋban kiwit. ²³ ⁿ Yoyiŋban kiŋakwa iyi gin ileŋ kindakon bisit ak do wigigit. Wig i gildat pigakwan iyi gin ileŋon egipgut. ²⁴ Yesu ileŋon egakwan paŋdet kabini boron da kiŋ dubak taŋakwa mirim da abiŋ bot tomnikon tidajakwan pakbi da madepsi tamaligakwan bot tobil tobil agit.

²⁵ Kili wisawisa do Yesu da pakbi idapmon bamaŋ bamaŋ kiŋ paŋdetni kabikon noman taŋ yomgut. ²⁶ ^o Pakbi idapmon bamaŋ bamaŋ apban

^m 14.19 Mt 15.35-39; Mk 8.6-10 ⁿ 14.23 Lk 6.12; 9.28 ^o 14.26 Lk 24.37

kanek pañdetni si pasalgwit. Añek “Koñ kinda abisak!” yañ yanek yañ tidawit.

²⁷ Yañ tidañakwa uñudon gin Yesu da yañ yoyigit, “Ji si teban tanek egipni. Nak naga abisat. Díma pasolni.”

²⁸ Yoyiñban Pita da iyigit, “Amin Tagi, gaga abisal kañ, yañbi pakbi kwenon da bamañ bamañ gagon opbo.”

²⁹ Iyiñban Yesu da yagit, “Kili op.” Yañ yañban Pita da bot yipmanek piñ pakbi kwenon bamañek Yesukon kigit. ³⁰ Kiñakwan mirim uñun tebai aban kañ pasalek pakbi kagagwan timisok di pigek yañ tidañek yagit, “Amin Tagi nak aijpuluga!”

³¹ ^r Yañ tidañban uñudon gin Yesu da Pita abidanek yañ iyigit, “Gak nandan gadatgo pisipmi, nido but bamot asal?”

³² Yañ iyiñban boron wigakwal mirim dagagit. ³³ Daganjakwan boron yiñkwit amin uñun Yesu gawak imiñek yawit, “Asisi, gak Piñkop dakon Monji.”

**Genesaret miktimon Yesu da sot amin morapmi pañmiliç agit
(Mk 6.53-56)**

³⁴ Pakbi idap teri kinda Genesaret miktimon kiñ ilerjikon wigakwan ³⁵ uñun miktim amin da Yesu kañ nandañyo awit. Kañ nandañyo añek Yesu abik dakon gen bin sañbeñba miktim teri teri kigit. Kwan nandañek sot amin kisisi pañabiañ yopmanjakwa ³⁶ ^qsot amin da Yesu dakon paba pigik diwatni igayik do bisit tebai iyiwit. Igayiwit amin uñun kilek tañ mudawit.

**Piñkop dakon gen teban da babik dakon gen yapmañdak
(Mk 7.1-13)**

15 ¹ Parisi amin diwari gat ae gen teban yoyiñdet amin diwari gat Jerusalem kokup papmon da obiñek Yesu yañ iyiwit, ² “Nido pañdet kabigo babik dakon gen teban yapmajek kisiri díma sugaréj jap non?”

³ Yañba Yesu da yañ yoyigit, “Ji Piñkop dakon gen teban yipmanek babikji dakon gen pañteban añek uñun bañ pañ ekwan. Uñun tagi díma.

⁴ Piñkop da yañ yagit,

‘Ji meñ datyo dakon piñbi egek geni guramitni’
ae kinda gat yañ yosok,

‘Amin kinda da meñ datyo do gen yokwi kinda yosak kañ, uñun amin si ajakba kimotjak.’

⁵ Mani ji da amin gulusuñ yoyiñ degek yañ yoyañ, ‘Meñ datyo do nandaba wiñwanek yo kabì uñun do pañpulugogi uñun Piñkop do paretni kañ uñun

^p 14.31 Mt 8.26; Mk 4.39 ^q 14.36 Mt 9.20-21 ^r 15.4 TP 20.12; 21.17; GT 5.16

tagi' ji da suŋ yaŋ yoyaŋ. ⁶ Ji yaŋ aŋek babikji dakon gen teban guramigek Piŋkop dakon gen teban maba kisak. ⁷ Ji jamba but amin, Piŋkop da kombi amin Aisaia dakon nandak nandak aŋtagap aban ji do gen yaŋsi mandagit:

⁸ ^s 'Uŋun amin kabi gen kaga dagin nak man madep namaŋ,
mani but dasi nak dima nandaŋ namaŋ.

⁹ Iyi dakon gen teban do, "On uŋun Piŋkop dakon gen" yaŋ yanek
amin yoyiŋ dekgaŋ.

Nak gawak namaŋ uŋun koko yo isali asak.' "

Yo noknogi da amin dakon but dima aŋupbal asak

(Mk 7.14-23)

¹⁰ Yesu da miŋat amin kabi madep yaŋ ilikban apba yoyigit, "Gen dayiko mirak yopmaŋek nandaba pisosak. ¹¹ ^t Yo si nono pikwaŋ uŋun do Piŋkop da nandaban yokwi dima asak. Mani gen yomaŋ uŋun do Piŋkop da nandaban yokwi tosok."

¹² Yaŋ yaŋban paŋdetni da obiŋ yaŋ iyiwit, "Gen on yaŋaki Parisi amin dakon but yokwi ton di nandisal, bo dima?"

¹³ Yaŋba Yesu da yaŋ yoyigit, "Kwen Kokup Datno yo iyi dima kwaokgit uŋun gelimbil pilik mudokdisak. ¹⁴ ^u Ji on amin do nandaba kik dima ani. On amin kosit yolik amin dabili miňi yombem. Dabili mini kinda da notni kinda kosit yolisak kaŋ, kisi bamot gapmakon mokdamal."

¹⁵ Yaŋban Pita da Yesu yaŋ iyigit, "Gak amin tilak gen yoyiľ uŋun dakon mibili tagi niyibí nandaneŋ?"

¹⁶ Yaŋban Yesu da yaŋ yagıt, "Jiyo kisi dima nandaŋ pisoŋ? ¹⁷ Jap morap nomaj uŋun kwasopninon piŋek kosiri naŋ abigisak. ¹⁸ Mani gen yokwi yomaŋ uŋun nandak nandakninon da wiŋ butnin paŋupbal asak. ¹⁹ Yo uŋun yaŋ do yosot: nandak nandak yokwi, amin dapba kimot, yumabi aŋpak mibili mibili, kabu, topmon da gen pikon yopyop, ae yaŋba yokwi tok. ²⁰ Amin da uŋun aŋpak morap aŋakwa Piŋkop da pindakban yokwi aŋ. Mani ji kisitji dima sugarajek jap noŋ uŋun da yokwi dima asak."

Kenan miŋat kinda Yesu nandaŋ gadaŋ imgut

(Mk 7.24-30)

²¹ Yesu kokup uŋun yipmaŋek Tair ae Saidon kokup bamot tomal uŋudon kigit. ²² Kiŋ altaŋakwan Kenan miŋat kinda uŋudon egipgut uŋun da abiŋ yaŋ tidaŋek yaŋ yagıt, "Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmí nandaŋ nam! Gwano koŋ da madepsi aŋupbal asak."

²³ Yaŋban Yesu da gen kobogi kinda dima iyigit. Aŋakwan paŋdet kabini da obiŋek Yesu yaŋ iyiwit, "Miŋat on yaŋ tidaŋek jigi nimisiek noldak. Uŋun tagi dima. Iyiňbi kwan."

^s 15.8-9 Ais 29.13 ^t 15.11 Mt 12.34 ^u 15.14 Lk 6.39; Ro 2.19

²⁴ Yaŋba Yesu da yaŋ yagit, “Piŋkop da nak Israel amin sipsip kabini uŋun bangin paŋpulugokeŋ do yabekgit.”

²⁵ Yaŋban nandajek miŋat da abij gawak imiŋek yaŋ iyigit, “Amin Tagi, aŋpulugoki dosi nandisat!”

²⁶ Yaŋ yaŋban Yesu da iyigit, “Miŋat monjiyo dakon jap piŋan do yomyomi mini.”

²⁷ Yaŋban miŋat da yaŋ iyigit, “Amin Tagi, bami yosol, mani piŋan tewigi da tamokon da jap jimjim moŋ uŋun tagi noŋ.”

²⁸ Yaŋban Yesu da nandajek yaŋ iyigit, “O miŋat, nandaj gadatgo uŋun wukwisi. Yo nido yal uŋun yaŋ gın altaŋ gamdisak.” Yaŋ iyinjakwan uŋudon gın gwi kilek tagit.

Yesu sot amin morapmi paŋmiliŋ agit

²⁹ Yesu uŋun kokup yipmajek Galili Pakbi fadap da iŋenikon kigit. Kiŋek uŋudon da iſeŋ kindakon pawigi yikgit. ³⁰ Pawigi yigakwan miŋat amin kabi madepsi da sot amin morapmi paŋapgwit. Kandapmi yokwi ae gireŋikbi, dabili mini, amin kadim, ae sot mibili mibili toŋ uŋun Yesu da buron paŋabir yopmaŋakwa paŋmiliŋ agit. ³¹ ^wAnjakwan kadim da gen yawit, ae kandapmi yokwi ae gireŋikbi da kosit agipgwit, ae dabili mini da sıjtawit. Amin da uŋun pindagek Israel dakon Piŋkop do tamtam yanek aŋkisiwit.

Yesu da amin 4 tausen do jap yomgut

(Mk 8.1-10)

³² ^x Yesu da paŋdet kabini yaŋ yoban apba yaŋ yoyigit, “On miŋat amin kabiyo nin gat gildat kapbi egipmamaŋ. Kili japni kisi naŋ mudan, do nak bupmi nandaŋ yomisat. Jap dıma yomiŋek yabetno kini kaŋ, kosiron iŋam kimot aŋek maŋ potdaŋ.”

³³ Yaŋban paŋdetni da yaŋ iyiwit, “On miktım amini minikon bret morapmi dukon baŋ on miŋat amin morapyo yomno noni?”

³⁴ Yaŋba yoyigit, “Jikon bret niaŋ da toŋ?”

Yaŋban yawit, “Ninon bret 7 ae tap kilap moniŋgok bamorisok dagin taŋ nimaj.”

³⁵ Yaŋ yaŋakwa Yesu da miŋat amin kabiyo madep miktimon pabiŋ yiŋti do yoyigit. ³⁶ Yoyiŋban yigakwa Yesu da bret 7 kabi gat ae tap kilap gat timik Piŋkop ya yaŋ iyinjek pudan paŋdetni do yoban uŋun da amin do yoba nawit. ³⁷ Kisi aripmisi naŋba jap diwat tawit uŋun paŋdetni da timigek yiŋ madepsi 7 kabi similgwit. ³⁸ Wili 4 tausen da jap nawit. Ae miŋat monjiyo jap nawit uŋun dıma manjikbi.

³⁹ Yesu uŋun miŋat amin kabi madepsi yoyiŋban kiŋakwa iyı boron wigeck Magadan tet do kigit.

^v 15.24 Mt 10.6 ^w 15.31 Mk 7.37 ^x 15.32 Mt 14.14

Yesu da wasok tapmimi toj asak do iyiwit
(Mk 8.11-13; Lk 12.54-56)

16 ¹yParisi amin ae Sadyusi amin diwari da Yesu aŋkewal do aŋek opgwit. Asi Piŋkop dakon pi naŋ asak bo dima yaŋ do wasok tapmimi toj kinda aban koni do iyiwit. ²Iyijba yoyigit, “Gildat pigik do aŋakwan ji yaŋ yoŋ, ‘Kwen gami asak, do aŋwa bisap tagisi.’ ³Ae wiſa dagokdosi ji yaŋ yoŋ, ‘Gikwem pili ae kwen gami asak, do sikak mirimyo akdisak.’ Ji gildat wiſayo pindagek kokwin tagisi aŋ, mani abisok bisap ekwaman uŋun kaŋek kokwin tagi dima aŋ. ⁴^aAmin on bisapmon ekwaŋ uŋun amin yokwisi gìn. Piŋkop dakon pi naŋ asat yaŋ nandak do wasok tapmimi toj kinda kok do yoŋ. Mani kinda dima kokdaŋ. Kombi amin Jona dakon tilak naŋgin kokdaŋ.”

Yaŋ yoyiŋek yopmaŋ kigit.

Parisi ae Sadyusi amin dakon yis dakon tilak gen
(Mk 8.14-21)

⁵ Yesu gat paŋdetni gat pakbi idap teri kinda kiwit bisapmon paŋdetni bret do iŋtajek kiwit. ⁶^aYaŋ aba Yesu da yaŋ yoyigit, “Ji Parisi gat ae Sadyusi amin gat uŋun dakon yis do pakyansi kaŋ kimotni.”

⁷Yaŋban notni yoyiŋ yoyiŋ aŋek yaŋ yawit, “Ninon bret mīni uŋun do bo yosok?”

⁸Gen uŋun yaŋba Yesu burikon da pindak nandaŋyo aŋek yaŋ yoyigit, “Ji nido ninon bret mīni yaŋ yoŋ? Ji nandaŋ gadatji pisipmi! ⁹^bJi butji sigin pakyansi dima nandaŋ pison, ma? Nak bret 5 kabi baŋ amin 5 tausen do yobo naŋakwa diwari yik morapmi similba tugawit ji uŋun do si iŋtoŋ? ¹⁰^cAe bret 7 kabi baŋ amin 4 tausen do yobo naŋakwa diwari yik morapmi similba tugawit ji uŋun do si iŋtoŋ? ¹¹Nak bret do yat yaŋ nandaŋ, ma? Dima. Ji Parisi gat ae Sadyusi amin gat dakon yisni do pakyansi kaŋ kimotni, nak uŋun do dayit.”

¹² Yaŋ yaŋban nandaŋek buri pisawit. Bret dakon yis do dima yosok, Parisi gat ae Sadyusi amin gat dakon yoyiŋdetni toptopmi do kaŋ kimotneŋ do yosok yaŋ nandawit.

Pita da Yesu dakon mibili yaŋ tențeŋagit
(Mk 8.27-30; Lk 9.18-21)

¹³ Yesu Sisaria Pilipai kokup pap aŋkapmat aŋek paŋdetni yaŋ yoyigit, “Amin da Amin Dakon Monji do namīn amin kinda yaŋ yoŋ?”

y 16.1 Mt 12.38; Lk 11.16 z 16.4 Mt 12.39; Lk 11.29 a 16.6 Lk 12.1 b 16.9 Mt 14.17-21
c 16.10 Mt 15.34-38

¹⁴^dYaŋban iyiwit, “Diwari da Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yaŋ yon, ae diwari da Elaija yaŋ yon, ae diwari da kombi amin Jeremaia, bo kombi amin iŋwakjwari kinda yaŋ yon.”

¹⁵Yaŋba Yesu da yaŋ yoyigit, “Ae disi nak do namin yaŋ yon?”

¹⁶^eYaŋ yoyiŋban Saimon Pita da yaŋ iyigit, “Gak Kristo, Piŋkop egip egipmi ton uŋjun dakon Monji egisal.”

¹⁷^fYaŋban Yesu da yaŋ iyigit, “Saimon, Jon dakon monji, gak kisik kisik tagi abi. Gen yal uŋjun miktim amin kinda da dima goligit. Kwen Kokup Dat da iyi goligit. ¹⁸^gNak yaŋ gayisat, mango uŋjun Pita. Ajakwan tip uŋjun da kwenon paŋmuwukbi kabino paŋ-muwuk yopbo Tipdom dakon tapmim da aripmi dima pabiŋ yopmaŋakwan toktogisi taŋ aŋ aŋ kikdisak. ¹⁹^hPiŋkop da Amin Kila Asak uŋjun dakon yoma witdal gaben. Gen miktimon yaŋ aŋteban abi, Kwen Kokupmon Piŋkop da yaŋ gin yaŋ aŋteban asak. Ae gen miktimon yaŋ witdalbi, Kwen Kokup-mon Piŋkop da yaŋ gin yaŋ witdaljak.”

²⁰Yaŋ yanek Yesu da paŋdetni dima yoni do kiriŋik yomiŋek yaŋ yoyigit, “Nak Kristo egisat uŋjun amin kinda diması iyini.”

Yesu kimoto bisapni kwaŋ taŋakwan paŋdetni da iyı dakon anpak ani do yoyiŋ dekgit

(Kilapmi 16.21–20.34)

Kimagek pidosak uŋjun dakon but piso yagit

(Mk 8.31–9.1; Lk 9.22-27)

²¹Uŋjun bisapmon Yesu da wasaŋek yo noman taŋ imdaŋ uŋjun do paŋdetni yoyiŋek yaŋ yagit, “Nak Jerusalem kokup papmon kiŋek kila amin, ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyiŋdet amin uŋjun da yo yokwisi aŋ namiŋek nikba kimotoŋsat. Aŋek gildat kapbi aŋakwan Piŋkop da aban piŋokdisat.”

²²Yaŋban Pita da uŋjun gen nandajek Yesu iŋenikon aŋki tebai yaŋ iyigit, “Amin Tagi! Uŋjun yo morap diması altaŋ gamni!”

²³Yaŋban Yesu da Pita yaŋ iyigit, “Sunduk gak nepmaŋ det! Kosit sopsop dima aŋnam. Gak Piŋkop dakon nandak nandak naŋ dima yoldal, gak amin dakon nandak naŋ yoldal.”

²⁴ⁱYaŋ yanek Yesu da paŋdetni yaŋ yoyigit, “Amin kinda nak nol do nandisak kaŋ, uŋjun amin iyi dakon galaktok morapni kisi yopmaŋ mudajek tiłak kindapni guramigek nak noljak. ²⁵^jAmin kinda iyi dakon

^d 16.14 Mt 14.1-2; Mk 6.14-15; Lk 9.7-8 ^e 16.16 Jn 6.69 ^f 16.17 Gal 1.15-16

^g 16.18 Jn 1.42; Ep 2.20 ^h 16.19 Mt 18.18; Jn 20.23 ⁱ 16.24 Mt 10.38; Lk 14.27

^j 16.25 Mt 10.39; Lk 17.33; Jn 12.25

yiyitni tagisi tosak do nandajek pi madep asak kaj, egip egipni pasil imjak. Mani amin kinda nak do nandajek egip egipni do nandaban yo madep dima asak kaj, ujun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak. ²⁶^kAmin kinda da miktim dakon yo morap pañ egakwan egip egipni pasiljak kaj, ujun yo morap da niañ aŋjek aŋpulugoni? Bo egip egipni aeni abidok do tomni ninañ yumjak? ²⁷^lAmin Dakon Monji ujun Datni dakon tilimni gat ae aŋjelo kabini gat apdisak. Ujun bisapmon miŋat amin morapyo aŋpakni awit ujun da aripmon tomni yomdisak. ²⁸Nak asisi dayisat, on akgaj kabikon da di dima kimagek egakwa gin Amin Dakon Monji ujun kila amin madep mani paŋek apban kokdaj.”

Yesu dakon giptimi kulabik agit
(Mk 9.2-13; Lk 9.28-36)

17 ¹Gildat 6 kabi mudaŋakwa Yesu da Pita, Jems ae padige Jon yoyinban buŋon yolba ileñ dubagi kindakon pawigi iyi gin egipgwit. ²^mHeñon egek kaŋakwa Yesu dakon giptim ɣwakjwarisi agit. Aŋakwan tomno dabiliyo gildat da yañ teñteñagat. Ae imalniyo kisi kwakwagisi ae teñteñini toŋsi agit. ³Yañ aban kaŋakwa Moses gat Elaija gat altaŋbal Yesu gat gen yañ nandatyo aba pindakgwit.

⁴ Yañ aŋakwa Pita da Yesu iyigít, “Yoyinjet, nin idon egip do tagisi nandamañ. Gak da tagi yañ nandabi kaj, nak da yut kabəñ kapbi abeñ. Kinda gak do, kinda Moses do ae kinda Elaija do abeñ.”

⁵ⁿPita da gen yaŋakwan gin gikwem teñteñini madep da piñ ilimik yomiŋakwan gen kinda uŋungwan da yañ noman tagit, “Ujun Monjino, but dasi galak taŋ imisat, ae ujun do nandabo wagil tagisisi asak. Ji geni nandani.”

⁶Paŋdetni gen ujun nandajek miktimon maŋ pagek madepsi pasal nimnimikgwit. ⁷Yañ aba Yesu da abiŋ giptimik witjiŋek yañ yoyigít, “Ji dima pasalek pídabit.” ⁸Yañ yaŋban pídaŋ kwen siŋtaŋek amin bamot dima pindakgwit, Yesu naŋgin kawit.

⁹Heñon da tobil piŋek Yesu da yañ yoyigít, “Yo ujun píndaŋ ujun dakon gen amin kinda dima iyini. Aŋakwa Amin Dakon Monji kimoron da pidosak ujun bisapmon tagi yoyini.”

¹⁰^oPaŋdetni da Yesu yañ iyiwit, “Gen teban yoyinjet amin da gen kinda yañ yoŋ, ‘Elaija mibiltok abiŋakwan Kristo ujun buŋon apjak.’ Gen ujun nido yoŋ?”

¹¹Iyinba Yesu da gen kobogi yañ yoyigit, “Gen ujun bami yoŋ. Elaija da abiŋ yo morap paŋkaluk akdisak. ¹²^pMani Elaija kili apgut, aban amin

^k 16.26 Mt 4.8-9 ^l 16.27 Kap 62.12; YT 24.12; Mt 25.31; Ro 2.6; PA 22.12

^m 17.2 2Pi 1.16-18 ⁿ 17.5 GT 18.15; Kap 2.7; Ais 42.1; Mt 3.17; Mk 1.11; Lk 3.22

^o 17.10 Mal 4.5 ^p 17.12 Mt 11.14

da dima kaŋba pisagit, do galaktokni yolek yo yokwi mibili mibili aŋ iŋgwit. Ae Amin Dakon Monji uŋjunyo kisi yo yokwi mibili mibili yaŋ gin aŋimdaŋ.”

¹³ “Yaŋban paŋdetni da Jon Telagi Pakbi Sogok Amin do yosok yaŋ nandaba pisagit.

Yesu da monji kinda koŋni yol iŋgut
(Mk 9.14-29; Lk 9.37-42)

¹⁴ Yesu gat paŋdetni kapbi gat ileŋon da piŋ miŋat amin morapmi muwukgwit kabikon kiŋakwa amin kinda da abiŋ Yesu da buron gawagek yaŋ iyigit, ¹⁵ “Amin Tagi, gak monjino do bupmi nandaj ibi! Uŋjun bisap morapmi tebaisi nimnimigek jiŋi tepmiyo madepsi pasak. Aŋek bisap morapmi kindapmon mosok bo ae pakbi kagagwan maŋ pigisak. ¹⁶ Nak paŋdet kabigokon aŋkiko aŋmilip ak do aŋtidok ayiŋ.”

¹⁷ Yaŋban Yesu da yaŋ yagit, “Ji nandaj gadatji mini amin, ji aŋpakji yokwisi. Nak bisap niaŋ da ji gat egek jigisi guramik dabenj? Monji uŋjun nagon aŋopgut!” ¹⁸ Yaŋ yoyiŋban aŋopba Yesu da koŋ uŋjun gen tebaisi iyiŋban wiŋ abigjakwan uŋjun bisapmon giŋ monji uŋjun kilek tagit.

¹⁹ “Aŋjakwan don paŋdetni iyi giŋ obiŋ Yesu yaŋ iyiwit, “Nin nido koŋ uŋjun yol do aŋtidok aman?”

²⁰⁻²¹ ^s Yaŋba yaŋ yoyigit, “Ji dakon nandaj gadatji uŋjun pisipmisi, yaŋ do aŋek aŋtidok ayiŋ. Nak asisi dayisat, ji dakon nandaj gadatji uŋjun moniŋisisok, mastat yet yombem taj damisak kaŋ, ji kabap on iyiŋba tuwil ki timi kindakon tagi kisak. Ae pi morap kisi tagi ani.”

²² Yesu paŋdetni gat Galili miktimon muwugek yaŋ yoyigit, “Amin Dakon Monji amin da uwal da kisiron yipba ²³ uŋjun da aŋakba kimotdisak. Aŋakwa gildat kapbi aŋakwan Piŋkop da kimoron naŋ aban pidoŋdisak.” Gen uŋjun yaŋban nandajek bupmisi nandawit.

Yesu Telagi Yut Madep do takis yomgut

²⁴ ^u Yesu gat paŋdetni gat Kapaneam kokupmon kiŋ altaŋakwa Telagi Yut Madep dakon takis timit timit amin da Pitakon kiŋ yaŋ iyiwit, “Yoyiŋdetgo Telagi Yut Madep do takis yopmaŋdak bo dima?”

²⁵ Yaŋba Pita da yagit, “O, yopmaŋdak.”

Pita da yaŋ yoyiŋek yutnon wiŋi gen kinda dima yaŋakwan Yesu da kalip yaŋ iyigit, “Saimon gak niaŋ nandisal? On miktimon kila amin madep madep takis timikgaŋ, uŋjun takis namin da yopmaŋgaŋ? Iyi dakon monjini da bo amin ɻwakŋwari da yopmaŋgaŋ?”

²⁶ Yaŋban Pita da yagit, “Amin ɻwakŋwari da yopmaŋgaŋ.”

^q **17.13** Lk 1.17 ^r **17.19** Mt 10.1 ^s **17.20** Mt 21.21; Mk 11.23; Lk 17.6; 1Ko 13.2

^t **17.22** Mt 16.21 ^u **17.24** TP 30.13; 38.26

Yaŋban iyigit, “Yaŋdo, iyi dakon monjini da takis dima yopmaŋgaŋ.
 27 Mani nin takis dima yopneŋ kaŋ, uwal ajnimdaŋ. Do gak pakbi
 idapmon kiŋ nap yiŋbi piŋwan tap kilap mibiltok aŋatjak uŋun da gen
 kagakon moneŋ kinda taŋban kokdisal. Uŋun moneŋ naŋ nit do Telagi
 Yut Madep do takis yopbi.”

Mibiltok amin egip egip dakon gen
(Mk 9.33-37; Lk 9.46-48)

18 ¹“Uŋun bisapmon paŋdetni da Yesukon kiŋek yaŋ iyiwit,
 “Piŋkop da Amin Kila Asak da kagagwan namin da amin diwari
 yapmaŋek man madepni toŋ?”

² Yaŋba Yesu da amin moniŋ kinda iyinban opban paŋdetni da bikkigong
 yipban agakwan ³“yaŋ yoyigit, “Nak asisi dayisat, ji kulabik aŋek amin
 moniŋ da tilagon dima egipni kaŋ, ji Piŋkop da Amin Kila Asak da
 kagagwan dima egipdaŋ. ⁴Amin kinda iyi do nandaban piŋakwan amin
 moniŋ da tilagon egipjak kaŋ, uŋun amin Piŋkop da Amin Kila Asak
 da kagagwan man madepni toŋ. ⁵*Ae amin kinda da amin moniŋ oden
 kinda nak nandaŋ gadaŋ namiŋek egakwan aŋpulugosok kaŋ, uŋun amin
 nak naŋ aŋpulugosok.”

⁶ Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Amin kinda da amin moniŋ kinda nak
 nandaŋ gadaŋ namiŋek egakwan yokwi asak do yabetjak kaŋ, uŋun
 dakon kobogi yokwisi. Yabet dima aŋakwan amin da wit misiŋit tip
 madep tegikon wamaŋ maba tap ilarigwan piŋek kimotjak kaŋ uŋun tagi.

⁷“Miktimon amin ekwaŋ, awa! Amin diwari da yokwikon depdaŋ.
 Mani yokwi ani do yabetdaŋ amin, awa!

⁸ ^y “Kisitgo bo kandapgo da yokwi aki do gayinban kaŋ, mandaŋ dagaŋ
 mabi kisak. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon piŋiki yaŋ do
 kisitgo bo kandapgo mandaŋ dagaŋek tagapmi egip egip dagok dagogi
 mini do amin aki. ⁹Ae dabilgo da yokwi aki do gayisak kaŋ, pilik mabi
 kisak. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon piŋiki yaŋ do dabilgo
 kinda piligek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ¹⁰⁻¹¹^z
 Ji kaŋ kimotni. Amin moniŋ dakon aŋeloni Kwen Kokupmon Piŋkop da
 iŋamon toktogisi ekwaŋ. Do amin moniŋ do nandaba yo isali dima ani.”

Sipsip pasilbi dakon tilak gen
(Lk 15.3-7)

¹² Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Ji niaŋ nandaŋ? Amin kinda sipsipni
 100 kabikon da kinda pasiljak kaŋ, niaŋ asak? Kaŋ 99 kabibileŋ obakon
 yopban jat naŋek egakwa kalonji pasiljak uŋun wusik do kisak.

^v 18.1 Lk 22.24 ^w 18.3 Mt 19.14; Mk 10.15; Lk 18.17 ^x 18.5 Mt 10.40; Lk 10.16;
 Jn 13.20 ^y 18.8 Mt 5.29-30 ^z 18.10-11 Lk 19.10; Ibr 1.14

13 “Nak asisi dayisat, sipsipni kaŋ kwosak bisapmon but galak madepsi nandakdisak. 99 kabi dima pasilgwit ujuŋ do tagi nandisak. Mani kalonj i pasiljak naŋ kaŋ kwokdisak ujuŋ do kisik kisik madepsi nandakdisak.

14 Yaŋin Kwen Kokup Datji da amin moniŋ kinda pasiljak do dima galak tosok.”

Not yokwi aban ajmilip ak dakon gen

15 ^aYesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Notgo kinda yokwi aŋgaban kaŋ, kiŋ kaŋbi disilgin gen ujuŋ yaŋ ajmilip ak do pi anjil. Gengo nandaŋ yawokban kaŋ notgo abidaŋbi gagakon apjak. **16** ^bMani gengo dima nandaŋ yawokban kaŋ, amin kalonj i bo bamori yaŋ timikbi kini.

‘Yaŋ aŋek ji amin bamori bo kapbi da gen ujuŋ tagi aŋteban ani.’

17 Ujuŋ amin kapbi dakon gen dima nandisak kaŋ, kiŋ paŋmuwukbi kabikon mibilni yoyini. Aŋek paŋmuwukbi kabbi dakon gen dima nandisak kaŋ, ujuŋ amin yokwisi asak. Ujuŋ amin do Piŋkop dima nandaŋ imaj amin ae takis timit timit amin yaŋ nandaŋ imni.

18 ^c “Nak asisi dayisat, gen miktimon yaŋ aŋteban asal, Kwen Kokupmon Piŋkop da yaŋ gin yaŋ aŋteban akdisak. Ae gen miktimon yaŋ wittaldal, Kwen Kokupmon Piŋkop da yaŋ gin yaŋ wittaldaldisak.

19-20 ^d “Nak saŋbeŋek yaŋ dayisat, on miktimon amin bamori bo kapbi nak da manon da muututni kaŋ, nak bikbiknikon egipbeŋ, do but kaloŋ aŋek yo kinda do bosit yoni kaŋ, Datno Kwen Kokup egisak ujuŋ da tagi damjak.”

Pi monji bupmini mini dakon tilak gen

21 Ujuŋ bisapmon Pita da abiŋ Yesu yaŋ iyigit, “Amin Tagi, notno kinda da yokwi ajnaban kosiri niaŋ da yokwini yopmaŋ iben? Kosiri 7 kabi bo niaŋ?”

22 ^eYaŋban Yesu da yaŋ iyigit, “Nak yaŋ gayisat, yokwini kosiri 7 kabi dima, yokwini yopmaŋ ibi kosiri 77 kabi yaŋ asak.

23 “Nandani, Piŋkop da Amin Kila Asak ujuŋ yaŋ. Kila amin madep kinda pi monjini da goman aŋ imgwit, ujuŋ gomani paŋkilek ak do nandagit. **24** Wasanek gomani paŋkilek aŋakwan amin kinda aŋay opgwit. Ujuŋ amin goman moneŋ 50 milion danari. **25** Mani goman ujuŋ sopsop dakon moneŋ ujuŋ da aripmon dima taj imgut. Do kila amin madep da ujuŋ amin gat gwakni gat oman amin egakwa tomni do amin da moneŋ iba gomani sopjak do yagit. Ae yo morapni yumaŋ naŋ mudarek ujuŋ dakon moneŋ baŋ gomani sopjak do amin tagini da gen tebai yagit.

^a **18.15** Lk 17.3; Gal 6.1 ^b **18.16** GT 19.15; Jn 8.17 ^c **18.18** Mt 16.19; Jn 20.23

^d **18.19-20** Mk 11.24; Jn 15.7 ^e **18.22** Lk 17.4

²⁶“Oman monji gen ujун nandajek amin tagi ɻwakbej aŋ imijek bisit tebai yaŋ iyigit, ‘Butgo yawori taŋakwan egaki don gomango kisisi sopben.’ ²⁷Yaŋ yaŋban amin tagini da bupmi nandaj imijek goman madepni yipmaŋ imijakwan isal kigit.

²⁸“Aŋakwan oman monji ujун waŋga piŋgi pi isalni kinda ujун goman moneŋ 10 danari taj imgut ujун kagit. Kanek tegikon tebai abidajek gen tebai yaŋ iyigit, ‘Gomano agil ujун paŋop!’

²⁹“Pi isalni ujун geni nandajek ɻwakbej aŋ imijek bisit tebai yaŋ iyigit, ‘Butgo yawori taŋakwan egaki don gomango gabən.’

³⁰“Mani geni dima nandajek pi isalni abidaj aŋki dam tebanon yipmaŋek gomani imijek don waŋga pisak do yagıt. ³¹Aŋakwan pi isalni diwari da kanek buri yokwi taŋba kiŋ amin taginikon yo ujун agit do iyiwit.

³²“Yaŋba nandajek amin tagi ujун da oman monji ujун iyinban opban yaŋ iyigit, ‘Gak pi monji yokwi. Gak bisit tebai nayinbi goman kisisi yipmaŋ gamit. ³³Nak da bupmi nandaj gamit, gak nido pi isalgo do bupmi yaŋ gin dima nandaj imil?’ ³⁴^fYaŋ yaŋek jampi nandajek obip amini yaŋ yoyigit, ‘Ji aŋakba tepmi nandajek gomano kisisi sopban don yipbo kisak.’”

³⁵^gTilak gen on dakon wasipmi do Yesu da sanberjek yaŋ yagıt, “Yaŋgin notji da yokwi aŋdaba yokwi yopyop but dasi nandajek dima ani kaŋ, Kwen Kokup Datno da yo jigi yaŋ gin aŋ damdisak.”

Yesu da miŋat paŋkwinit dakon gen yagıt
(Mk 10.1-12; Lk 16.18)

19 ¹Yesu gen ujун yaŋ mudajek Galili miktim yipmaŋek Jodan Pakbi teri kinda Judia miktimon kigit. ²Kiŋakwan miŋat amin kabi madepsi da yol aŋaŋ kiŋakwa Yesu da sot amin morapmi paŋmilih agit.

³Aŋakwan Parisi amin diwari da Yesukon abiŋ aŋkewalek yaŋ iyiwit, “Nin da gen tebanon niaŋ tosok? Amin kinda da miŋatni galak toknikon tagi kwinitjak, bo dima?”

⁴^hYaŋba Yesu da yaŋ yagıt, “Ji Piŋkop da papiakon gen kinda tosok ujун dima manjiŋ kawit? Ujун yaŋ tosok,

‘Wasok wasogikon Piŋkop da amin wasaŋek miŋat ae wiliyo kisi wasagıt.’

⁵ⁱWasaŋek yaŋ yagıt,

‘Wili da meŋi datniyo yopmaŋek miŋatni gat muwukbal giptim kalonj anjil.’

^f 18.34 Mt 5.25-26 ^g 18.35 Mt 6.15; Mk 11.25; Ep 4.32; Kol 3.13 ^h 19.4 WW 1.27; 5.2

ⁱ 19.5 WW 2.24; Ep 5.31

⁶Gen yaŋtosok, do amin wam da bamori dima, giptim kaloŋi amal. Uŋun do Piŋkop da miŋat wili kili paŋmuwukgit, do amin da dima paŋwasekdo.”

⁷^jYaŋban Parisi amin da iyiwit, “Yaŋ kaŋ ae mibili nido Moses da gen teban kinda yaŋ mandagit? Gen uŋun yaŋ: ‘Amin kinda miŋatni kwinit do kaŋ, miŋat paŋkwinit papia kinda mandaŋ imiŋek kwinitjak.’”

⁸Yaŋba Yesu da yagit, “Moses uŋun but tebanji do aŋek gen teban uŋun mandagit. Mani wasok wasogikon miŋat paŋkwinit dakon kosit uŋuden kinda dima tagit. ⁹^kYaŋ dayisat, amin kinda miŋatni yumabi dima anakwan kwiniŋek miŋat kaluk pasak kaŋ, uŋun wili iyı yumabi asak.”

¹⁰Panjetni da gen uŋun nandajek yaŋ iyiwit, “Yaŋ kaŋ miŋat eyo dima aŋek egipdo.”

¹¹Yaŋba Yesu da yaŋ yoyigit, “Amin diwari Piŋkop da paŋpulugajawan miŋat dima paŋek tagi egiŋni. ¹²Ae amin diwari uŋun giptimni yokwi da altoŋ, ae diwari amin da yabi pabi, ae diwari Piŋkop da Amin Kila Asak dakon pi do nandajek egiŋ egiŋparekgan, yaŋ do aŋek miŋat dima paŋ. Gen on abidok do nandaj amin uŋun tagi abidoni.”

Yesu da amin moniŋ yopba iyikon opni do yagit

(Mk 10.13-16; Lk 18.15-17)

¹³Uŋun bisapmon amin da miŋat monjiyoni Yesu da kisitni kwenikon wutjinek bisit aŋyomjak do paŋopgwit. Paŋopba panjetni da dima paŋopni do tebai yoyiwit. ¹⁴^lYaŋ aba Yesu da panjetni yaŋ yoyigit, “Miŋat monjiyo yopba nagon apgut. Dima kiriŋik yomni. Piŋkop da Amin Kila Asak uŋun amin miŋat monjiyo da tilagon ekwar uŋuden amin dakon.” ¹⁵Yaŋ yaŋek kisitni miŋat monjiyo da kwenon wutjinek don uŋun kokup yipmaŋ kigit.

Monji gimoŋ kinda yoni morapmi da Yesu yol do yagit

(Mk 10.17-31; Lk 18.18-30)

¹⁶Bisap kindakon amin kinda da Yesukon obiŋek yaŋ iyigit, “Yoiŋdet, nak ni aŋpak tagi kinda naŋ aŋek egiŋ egiŋ dagok dagogi mini abidokeŋ?”

¹⁷^mYaŋban yaŋ iyigit, “Gak aŋpak tagi do nido nayisal? Amin Kaloŋi gin uŋun tagisi. Gak Piŋkop dakon gen teban guramigek egiŋ egiŋ dagok dagogi minikon tagi kiki.”

¹⁸ⁿYaŋban iyigit, “Gak ni gen teban do yosol?”

Yaŋban Yesu da iyigit,

^j 19.7 GT 24.1-4; Mt 5.31 ^k 19.9 Mt 5.32; 1Ko 7.10-11 ^l 19.14 Mt 18.2-3

^m 19.17 MS 18.5; Lk 10.28 ⁿ 19.18 TP 20.13-16; GT 5.17-20

“Amin dima dapba kimotni,
 miňat eyo kili abi ji yumabi dima ani,
 yo kabu dima noni,
 top gen yaňek amin notji yum dogin gen pikon dima yopni,
 19 ^omej dat do nandaba wukwanek geni guramitni,
 ae gaga do but dasi niaj galak tosol, ujuden gin amin do but dasi
 galak taň yobi.”

20 Yaň yaňban monji gimoji da yaň iyigit, “Nak ujun gen teban morap
 guramik mudosot. Mani yo kinda gat ninajsi ajeq egip egip dagok
 dagogi mini abidoken?”

21 Yaňban Yesu da yaň iyigit, “Gak kilegisi egip do nandisal kaň, kiň yo
 morapgo yumaň naňek ujun dakon monej baň yoni mini amin do yobi. Yaň
 anjaki yo tagisi Kwen Kokupmon taň gamdisak. Yaň ajeq abis nak nol.” 22 Amin
 ujun yoni morapmi taň imgwit, do gen ujun nandan buri jik tarban si kigit.

23 Kiňakwan Yesu da paňdetni yaň yoyigit, “Nak asisi dayisat, yoni morapmi
 amin ujun Piňkop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do aňtidok akdaň.

24 Asisi, bit madepsi kamel ujun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi
 dima pigigi asak. Mani ujun yapmaňek yoni morapmi amin ujun Piňkop da
 Amin Kila Asak ujun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak.”

25 Yaňban paňdetni nandaň wiřipdagek yaň yawit, “Yaň kaň namin
 amin da egip egip dagok dagogi mini abidosak?”

26 ^pYaňba Yesu da paňdet kabini pindagek yaň yoyigit, “Amin iyi aripmi
 dima ani, mani Piňkop da yo morap ak do tagi asak.”

27 Yaňban Pita da Yesu gen kinda yaň iyigit, “Nin yo morap yopmaňek
 gak naň gin gol awilgamaň. Do nin yo ni baň timitnej?”

28 ^qYaňban Yesu da yaň yoyigit, “Nak asisi dayisat, yo aeni kalugi
 mudoni ujun bisap madepmon Amin Dakon Monji man madep paňek
 kila amin madep yityit tamoni tilimi toň ujudon yitdisak. Aňakwan ji
 nak nolgaň amin ujun bisapmon kila amin madep tamo 12 kabi ujudon
 yigek Israel amin kabi 12 dakon gen kokwin kila agak pi akdaň. 29 Amin
 morap nak do nandajek yutni, notni, sami, meňi, datni, miňat monjiyonı,
 ae jap pini yopmaň detni, ujun yo morapni kosiri 100 yaň timik timik
 akdaň. Yaň ajeq egip egip dagok dagogi mini abidokdaň. 30 ^rMani amin
 morapmi abisok mibiltok ekwaň ujun da buňon amin akdaň. Aňakwa
 amin morapmi abisok buňon ekwaň ujun da mibiltok amin akdaň.”

Wain pi dakon tilak gen

20 ¹Yesu da şarbejek yaň yagıt, “Piňkop dakon Amin Kila Agakni
 ujun yaň. Amin kinda miktimni morapmi. Ujun amin wisa

^o 19.19 TP 20.12; MS 19.18 ^p 19.26 Jop 42.2 ^q 19.28 Mt 25.31; Lk 22.30; PA 3.21

^r 19.30 Mt 20.16; Lk 13.30

dagokdosi kiŋ pi monji wain pinikon pi ani do timikgit. ²Gıldat kalonjı do moneŋ 1 danari timitni do yoyiŋban but kalonj aba wain pinikon yabekban kiwit.

³“Kiŋakwa timi di egi 9 kilok aŋakwan pi ami kiŋ makeron amin diwari isal ekwa pindagek ⁴yaŋ yoyigit, ‘Jiyo kisi wain pinokon kiŋ pi aŋakwa pi ani da aripmon moneŋ dabəŋ.’ Yaŋban nandajek wain pinikon kiwit.

⁵“Kiŋakwa don gildat binap aeni makeron kiŋ di gat timikgit. Aeni 3 kilok kiŋ yaŋ gin pi monji di gat timikgit. ⁶Aŋek egi pilindosi kiŋ amin diwari isal agakwa pindagek yaŋ yoyigit, ‘Ji nido gildat daman pini mīni isal ekwaŋ?’

⁷“Yaŋban gen kobogi yaŋ iyiwit, ‘Amin kinda da nin pi dīma nimik.’

“Yaŋ yaŋba pi dakon ami da yaŋ yoyigit, ‘Ji kisi kiŋ wain pinokon pi ani.’

^{8s} “Yaŋ yoyiŋek egi pilin pilindo pi ami da kiŋ pi monji dakon kila amin yaŋ iyigit, ‘Pi monji yaŋ paŋmuwugek moneŋni yobi. Buŋonsi abeŋ uŋudon da wasajek yomiŋjaki wiŋi mibiltok abeŋ uŋudon dagosak.’

⁹“Yaŋ paŋ muwugek pi monji pilindosi abeŋ uŋun do moneŋ 1 danari yomiŋ yomiŋ agit. ¹⁰Yaŋ aban karek pi monji mibiltok apgwit uŋun nin da moneŋ madep timitdamaj yaŋ nandawit. Mani dīma, kisi morap moneŋ 1 danari gin tīmik tīmik awit. ¹¹Mibiltok abeŋ amin uŋun moneŋ 1 danari tīmīgek pi uŋun dakon ami do nandaba yokwi tarjban ¹²yaŋ iyiwit, ‘Nin wisa dagokdosi abiŋ pi aŋapno gildat da madepsi nindaŋakwan pilin tosok. Buŋonsi abeŋ uŋun bisap pīsipmisok pi ayiŋ, do nido moneŋ tilak kalonj kongin nimisal?’

¹³“Yaŋ yaŋba nandajek amin tagi da pi monji kinda yaŋ iyigit, ‘Not, nak da gak yokwi kinda dīma aŋgamit. Nak moneŋ 1 danari gabeŋ do gayiko gaga but kalonj al. ¹⁴Do gak moneŋgo abidajek ki. Naga da galaktogon amin buŋon abeŋ uŋun gat moneŋ tilak kalonjikon damisat. ¹⁵Uŋun nak dakon yo. Naga dakon galaktok yolek moneŋno tagi kokwinik dabəŋ. Nak amin do yo tagisi aŋapbo gak nido nandaba yokwi tok asal?’”

¹⁶“Yaŋ yaŋek Yesu da wasip do yaŋ yagit, “Yaŋgin buŋon amin da mibiltokdaŋ, aŋakwa mibiltok amin da buŋon amin akdaŋ.”

Yesu kimotjak do yaŋban kosirı kapbi agit
(Mk 10.32-34; Lk 18.31-33)

¹⁷Yesu Jerusalem kokup papmon kiŋek paŋdetni 12 kabi tīmīkban iyi gin kosiron kiŋek yaŋ yoyigit, ^{18u} “Nin abisok Jerusalem kiŋapno amin da Amin Dakon Monji mukwa sogok amin dakon amin madep

^s 20.8 MS 19.13; GT 24.15 ^t 20.16 Mt 19.30; Mk 10.31 ^u 20.18 Mt 16.21; 17.22-23

kabi ae gen teban yoyiñdet amin ujun da kisiron yipdañ. Yañ ajeck gen pikon yipmañek kimotjak do yañ dagok akdañ. ¹⁹ Yañ dagok ajeck Amín Iñwakjwari Kabi da kisiron yipdañ. Yipba ujun da toptopmon da man madep iminjek, baljajek tilak kindapmon aŋakba kimotdisak. Kimagek gildat kapbi aŋakwan Piŋkop da kímoron nañ aban pidokdisak.”

**Jems gat Jon gat man madep pak do yagimal
(Mk 10.35-45)**

²⁰ Yañ yanakwan Sebedi dakon monji bamot gat meni gat Yesukon kiñ altañek meni da iñwakbeñ aŋek Yesu da yo kinda aŋ yomjak do iyigit.

²¹ *“Iyinban Yesu da yañ iyigit, “Nak da ninañ aben do nandisat?”*

Iyinban yan yagit, “Gak kila amin madep egipbi bisapmon on monji bamotno man madep panjek kinda da gak da amin tet do ae kinda da gwandeñ tet do yitjil do yañ dagok aŋyobi do nandisat.”

²² *“Yañban Yesu da monji bamot yañ yoyigít, “Jil gen ujun yomal dima nandañ pisaneñ yomal. Nak da tepmi madep pakdisat ujun tagi panjil?”*

Yañban iyigimal, “Tagi pandeñ.”

²³ *“Yañ yanbal Yesu da yoyigít, “Uñun asi, tepmi pakdisat ujun pakdamal. Mani namin da nak da amin tet do ae gwandeñ tet do yitjak, ujun nak da arimpí dima yañ dagokeñ. Tamo ujun Datno da amin kili manjiñ yopgut ujun dakon.”*

²⁴ *Panjdetni 10 kabi gen ujun nandañek amin bamot ujun do butjap nandawit.* ²⁵ **Yañ nandañakwa Yesu da yoyiñban opba yañ yoyigít, “Ji Amin Iñwakjwari Kabi dakon kila amini dakon mibili disi nandañ. Ujun iyi do nandaba wukwanek miňat amin kabiyoni da geni guramik kimotni do nandañ.* ²⁶ *yMani ujun dakon aŋpak ujun jikon dima tosak. Jikon da amin kinda amin tagi man pak do nandisak kañ, ujun amin oman aminji egek amin tagi man pasak.* ²⁷ *Amin kinda jikon da mibiltok amin egip do nandisak kañ, ujun amin miňat amin morap dakon oman amini egek mibiltok amin asak.* ²⁸ *zAmin Dakon Monji ujun yañ gin kili agit. Amin da oman aŋ tyuimni do dima pigit. Iyi miňat amin morap paŋpulugokdo, ae iyi dakon giptimnañ paregek yumañ nañ yop do pigit.”*

**Yesu da amin dabili mini bamori paŋmiliç agit
(Mk 10.46-52; Lk 18.35-43)**

²⁹ Yesu gat panjdetni gat Jeriko kokup pap yipmañ degakwa miňat amin kabiyo madepsi da yolgwit. ³⁰ *Kiñakwa kosit ilenjon dabili mini amin bamori yigimal. Yigakwal amin da “Yesu abisak” yañ yanba nandañek madepsi yañ tidañek yan yagimal, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandañ nim!”*

^v 20.21 Mt 19.28; Lk 22.30 ^w 20.22 Mt 26.39; Jn 18.11 ^x 20.25 Lk 22.25-26

^y 20.26 Mt 23.11; Mk 9.35 ^z 20.28 Lk 22.27; Pil 2.7

³¹ Yaŋ tidaŋbal amin kabī madepsi da dima yaŋ tidonjil do yaŋsop anjomgwit. Mani madepsi sigin yaŋ tidaŋek yagimal, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmī nandaŋ nim!”

³² Yaŋ tidaŋbal Yesu da nandaŋ kosiron agek yaŋ yoyigit, “Nak ninaŋ aŋ dabej do nandamal?”

³³ Yoyiŋban yaŋ iyigimal, “Amin Tagi, nit siŋtok do nandamak.”

³⁴ Yaŋbal Yesu bupmī nandaŋek kisit da dabili witjiŋban uŋudon gin siŋtanjek Yesu yolgimal.

Yesu Jerusalem kijek amin yoyiŋ dekgit

(Kilapmi 21–25)

Yesu kila amin madep da tilagon Jerusalem pigigit

(Mk 11.1-11; Lk 19.28-40; Jn 12.12-19)

21 ¹ Yesu gat paŋdetni gat Jerusalem kokup pap aŋkapmat aŋek

Betpage kokupmon kiŋ altawit. (Kokup uŋun ḫeŋ Olipmon tosok.) Altaŋek Yesu da paŋdetni bamori yabegek ²yaŋ yoyigit, “Jil ason kokup komaj uŋudon kiŋ altaŋek uŋudon gin donki meŋi kında napmon agakwan monji isal akban pindatdamal. Uŋun witsdal išlik idon paŋopjil. ³Amin kında da ‘Nido yaŋ amal’ yaŋ dayiŋban kaŋ, ‘Amin Tagi da pi kında ak do aŋek yosok’ yaŋ iyiŋbal uŋun da tepmi daban paŋopjil.”

⁴ Yaŋ yaŋakwan kombi amin kında da kalipsigwan gen yagit uŋun bami noman tagit. Gen uŋun yaŋ:

^{5 a} “Saion kokup pap amin do gen yaŋ yoyiki, ‘Kabit, kila amin madepgo abisak.

Buri maŋbi da donki da kwenon yiŋek abisak.

Donki gimoŋi da kwenon yiŋek abisak.”

⁶ Yesu da paŋdet bamot yoyiŋban geni guramigek kigimal. ⁷Kiŋ donki meŋi gat monji gat paŋabiq imalni donki bamot da kwenikon yopmaŋakwal Yesu pawiqi uŋudon yiŋkit. ⁸Yaŋ aŋakwan amin morapmi da kosiron imalni kukwaŋ yaliwit. Aŋakwa amin diwari da kiŋ kindap kiliŋ mandaŋ paŋobiŋ kosiron yaliwit. ^{9 b}Miŋat amin kabī madepsi mibiltok kiwit ae buŋon yolgwit kisi da gen pap yaŋek yaŋ yawit:

“Osana! Dewit Dakon Monji aŋkisino!

Amin on Amin Tagi da manon abisak, uŋun Piŋkop da gisamigakwan abisak.

Piŋkop Wikkisi aŋkisino!”

¹⁰ Yesu uŋun Jerusalem kokup papmon pigakwan kokup amin kisi da buri piðaŋba yaŋ yawit, “On namin amiñsi kında?”

^a 21.5 Sek 9.9 ^b 21.9 Kap 118.25-26

¹¹ Yaŋba Yesu gat agipgwit miŋat amin kabi madep da yaŋ yawit, “On Yesu, uŋun kombi amin kinda, Nasaret kokup Galili miktimon da abisak.”

Yesu da amin telagi yutnon moneŋ ilit pi awit uŋun yolgit
(Mk 11.15-19; Lk 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Yesu kiŋ Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi moneŋ ilit pi awit amin uŋun yolban wanga abigiwit. Yaŋ aŋek moneŋ kulabik awit amin^c gat minam yumaŋ nawit amin dakon tamo uŋun kisi paŋtobilban tagal kiwit.

¹³ ^dYaŋ aŋek gen yaŋ yoyigit, “Pinjkop da papiakon gen yaŋ tosok:
‘Nak dakon yut uŋun miŋat aminyo da abiŋ bisit aŋnamni do tosok.’

Mani ji da kulabik aba

‘kabo noknok dakon pasili tamo’ yombem asak.”

¹⁴ Yesu Telagi Yut Madepmon egakwan amin dabilī mini ae kandapmi yokwi uŋudon opba paŋmilih agit. ¹⁵ Aŋakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyiŋdet amin da wasok tapmimi toŋ agit uŋun do japmi nandawit. Ae miŋat monjiyo da Telagi Yut Madepmon yaŋ tidaŋek yaŋ yawit, “Osana! Dewit Dakon Monji aŋkisino!” Yaŋ yaŋba uŋunyo kisi do japmi nandawit.

¹⁶ ^eYaŋ nandaŋek Yesu yaŋ iyiwit, “Gak on gen yoŋ nandisal?”

Yaŋ yaŋba Yesu da gen kobogi yaŋ yoyigit, “Gen yoŋ uŋun nandisat, mani ji gen kinda tosok uŋun dima manjan? Gen uŋun yaŋ:

‘Gak miŋat monjiyo gat ae monji ɻakŋak gat paŋtagap aŋaki mango yaŋ aŋenokgoŋ.’”

¹⁷ Yaŋ yoyiŋek kokup pap uŋun yipmaŋ wanga piŋek uŋun pilin kaga Betani kokupmon paŋki pakgit.

Yesu da yaŋban pik kindap kinda wagil kibidagit
(Mk 11.12-14; 11.20-24)

¹⁸ Wisa dagaŋakwan Yesu aeni kokup papmon tobil kinek kosiron jap do agit. ¹⁹ Aŋek kosit ilenjonaŋ pik kindap kinda akban kagıt. Kanek kapmatjok da kiŋ bami di dima pindakgit. Tami gin pindagek yaŋ iyigit, “Gak buŋon ae bami dimasi toki dosi nandisat!” Yaŋ iyinjakan uŋudon gin wagilsi kibidagit. Tami kisi alek taŋ mudawit.

²⁰ Aŋakwa paŋdetni da pindagek tamtam yanek iyiwit, “Pik kindap nianjonaŋ da tepmi kibidak?”

²¹ ^fYaŋba Yesu da gen kobogi yaŋ yoyigit, “Nak asisi dayisat, ji but bamot dima aŋek nandaŋ gadat bamisi aŋek egipni kaŋ, pik kindapmon

^c 21.12 Moneŋ kulabik yaŋ awit: Miktimi miktimi amin da Jerusalem abiŋ iyi dakon moneŋi moneŋ kulabik awit amin do yomiŋakwa Telagi Yut Madep dakon moneŋ bay yoba paret awit. ^d 21.13 Ais 56.7; Jer 7.11 ^e 21.16 Kap 8.2 ^f 21.21 Mt 17.20; Lk 17.6; Jn 14.12; 1Ko 13.2

wasok at jiyo kisi yaŋ gin tagi akdaŋ. Ae uŋun gin dima, on ilep pidan tap kaga pigisak do iyini kaŋ, yaŋ gin akdisak. ²²^gUŋun do ji yo morap timit do nandaŋ uŋun Piŋkop nandaŋ gadaŋ imiŋ kimagek bisit iyini kaŋ, uŋun yo morap damdisak.”

**Yesu man madep pagit ae tapmim taŋ imgut uŋun do iyiwit
(Mk 11.27-33; Lk 20.1-8)**

²³ Yesu uŋudon da kiŋ Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi amin yoyin dekgit. Yoyin degakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kab̄i ae kila amin diwari Yesukon obijek yaŋ iyiwit, “Namin da pi uŋun abi do yaŋ mudaŋ gamgut da yo uŋun asal? Ae namin da man madep gamgut?”

²⁴ Yaŋba Yesu da yaŋ yoyigit, “Nak gen kinda dayikdisat. Dayiko kobogi nayini kaŋ, nakyo kisi kobogi tagi dayikeŋ. ²⁵ Jon telagi pakbi sogit bisapmon, Piŋkop da yabekban pi agit bo amin da yabekba agit?”

Yaŋban iyi gin notni yoyiŋ yoyiŋ aŋek yaŋ yawit, “Piŋkop da yabekgit’ yaŋ iyineŋ kaŋ, gen kobogi yaŋ niyikdisak, ‘Yaŋ kaŋ ji nido dima nandaŋ gadaŋ imgwit?’ ²⁶^h Mani amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kinda yaŋ nandaŋ, do ‘Amin da yabekgwit’ yaŋ iyineŋ kaŋ, uŋun kisi tagi dima asak. Yaŋ kaŋ Jon dakon man bin aŋupbal ano miŋat amin kab̄i madep da nindapdaŋ.”

²⁷ Yaŋ nandaŋek Yesu do gen kobogi yaŋ iyiwit, “Nin dima nandamanj.”

Yaŋba Yesu da yaŋ yoyigit, “Nakyo kisi namin da pi uŋun abeŋ do yaŋ mudaŋ namgut uŋun dima dayikeŋ.”

Monji bamori dakon tilak gen

²⁸ Yesu da mukwa sogok amin tagi gat ae kila amin gat saŋbenek yaŋ yoyigit, “Amin kinda monji bamori gat egipgwit. Egek monji mibiltogi yaŋ iyigit, ‘Monjino abisok kiŋ wain pinokon pi aki.’

²⁹ “Iyiŋban yagit, ‘Pi dima akeŋ.’ Mani don nandak nandakni kulabik aŋek kiŋ pi agit.

³⁰ “Aŋakwan datni da kiŋ monji buŋon nani yaŋ gin iyiŋban monji da yaŋ iyigit, ‘Dat, pi tagi abeŋ’, mani pikon dima kigit.

³¹ “Niaŋ nandaŋ? Monji bamoron da jit amin da datni dakon gen guramikgit?”

Yaŋban yaŋ iyiwit, “Mibiltok amin.”

Yaŋba Yesu da yaŋ yoyigit, “Nak asisi yosot, takis timit timit amin yokwi gat ae kosit oba miŋat gat da ji gwapmaŋek Piŋkop da Amin Kila Asak da kagagwan mibiltaj damiŋek kwaŋ. ³²ⁱ Jon da jikon obijek kosit kilegi dayiŋ doliŋban geni nandaba bami dima agit. Mani takis timit timit amin yokwi gat ae kosit oba miŋat gat da geni nandaba bami agit.

^g 21.22 Mt 7.7-11; 18.19 ^h 21.26 Mt 14.5 ⁱ 21.32 Lk 3.12; 7.29-30

Ji ujун kawit mani nandak nandakji kulabik aŋek geni nandaba bami dima agit.”

Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen
(Mk 12.1-12; Lk 20.9-19)

^{33^j}Yesu da saŋbeŋek yaŋ yoyigit, “Nak tilak gen kinda gat yoko nandabit. Amin kinda da wain pini aŋek nagal aŋ ujун naganalon wain sop bamaŋ til do gapma kinda wayikgit. Wayik mudanek kabonok pindat do yut dubak kinda aban wigigit. Yut aŋ mudanek amin da moneŋ pini di aŋek pi ami do bami di paŋ imni yaŋ nandajek pi ujун da kisiron yipmaŋek miktim dubagikon kigit. ^{34^k}Kiŋ egi don wain sop pakpak bisap kwaŋ tanjakwan pi monjini yabekban wain bami timik paŋopni do kiwit.

^{35^l}“Kiŋ altaŋba wain pi dakon kila amin da ujун pi monji timigek, kinda aŋak ukwayityo awit, aŋek kinda aŋakba kimagakwan, kinda tip baŋ aŋakgwit. ^{36^m}Yaŋ aba pi ami da aeni pi monjini mibiltok yabekgit ujун dakon tilak yapmaŋek morapmi yabekgit. Yabekban kwa pi kila amin da mibiltok awit ujudeŋ gin yokwi aŋyomgwit. ^{37ⁿ}Buŋonsi iyi dakon monji naŋ yabegek yaŋ yagit, ‘Monjino kwan kila amin da ujун do nandaba wukwan imdaŋ.’

^{38^k}“Mani kila amin da monji kaŋek notni yoyiŋ yoyiŋ aŋek yaŋ yawit, ‘Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do aŋatno kimagakwan wain pini nin do aŋawatneŋ.’ ^{39^o}Yaŋ yaŋek monji ujун abidaŋ ilik pigaga da waŋga aŋaŋ abigi aŋakba kimakgit.

^{40^p}“Ji niaŋ nandaj? Don pi ami da abiŋ pi kila amin niaŋ aŋyomjak?”

^{41^q}Yaŋban yaŋ iyiwit, “Pi ami da abiŋ ujун amin yokwi kobogi yo yokwisi aŋyomdisak. Aŋek wain pi ujун amin ɻwakŋwari da kisiron yipban ujун da wain sop pakpak bisapmon bami tagi paŋ imni.”

^{42^r}Yaŋba Yesu da yoyigit, “Ji Piŋkop da papiakon gen tosok ujун dima manjiŋ nandawit? Gen ujун yaŋ:

‘Yut agak amin da gwak yokwi yaŋ yaŋek maba kigit.

Mani Amin Tagi da ujун gwak yut kodigikon tip kinda naŋ tidaŋit da gwak teban akdak.

Yo ujун Amin Tagi da iyi aban nin da kono yo masi masimisi asak.’

^{43^s}Ujун do nak yaŋ dayisat, Piŋkop da iyi Amin Kila Asak jikon tosok ujун ji da kisiron naŋ gwayerŋ amin kabi kinda bami tagi paŋalon agagi ujун da kisiron yipdisak. ^{44^t}Amin morap gwak kwenon da maŋ dapba bisal kikdaŋ, ae gwak da amin morap da kwenon mosak ujун wagil bisal ki mudokdaŋ.”

^j 21.33 Ais 5.1-2 ^k 21.38 Mt 27.18 ^l 21.39 Ibr 13.12 ^m 21.42 Kap 118.22-23; Ro 9.33;
 1Pi 2.6-8

⁴⁵ Yesu da tilak gen bamot ujuŋ yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kab̄i gat ae Parisi amin gat da nin do yosok yaŋ nandawit. ⁴⁶ Yaŋ nandajek Yesu abidokdosi nandawit, mani miŋat amin kab̄i madepsi ujuŋ da Yesu do kombi amin kinda yaŋ nandawit, do abidok do si pasalgwit.

Miŋat paŋek jap noknok abi dakon tilak gen
(Lk 14.16-24)

22 ¹ Yesu da tilak gen kinda gat yaŋek amin yaŋ yoyigit, ² “Piŋkop dakon Amin Kila Agakni ujuŋ dakon tilak kinda ujuŋ yaŋ. Kila amin madep kinda monji do miŋat paŋek soŋnok madepsi agit. ³ Kili jap noknok bisap kwaŋ taŋakwan kalip yaŋ yomgut amin yoyiŋba opni do pi monjini yabekban kiwit. Mani kiŋ yoyiŋba op do dima galak tawit.

⁴ “Yaŋ aba pi monji dī gat aeni yabekḡit. Yabegek yaŋ yoyigit, ‘Ji kiŋ mibiltok but piso yoyiŋbi amin ujuŋ yaŋ yoyini: Nandani, nak bapalo gat ae bulmakau binap amin nelagi tonſi kili dapmaŋ mandaŋ soŋ yopmat. Jap morap kili soŋ paŋnoman aŋ yopmat. Do ji opba monjino do miŋat pagim ujuŋ dakon soŋnok aneŋ.’

⁵ “Pi monjini ujuŋ gen aŋaŋ ujuŋ amin kabikon arkiwit, mani geni nandak do kuragi nandajek iyi da galak togon kiŋ kiŋ awit. Kinda ujuŋ pigagani kigit, ae kinda moneŋ ilit pinikon kigit. ⁶ ⁿ Yaŋ aŋakwa amin diwari da pi monji timigek yo yokwi aŋ yomiŋek dapba kimakgwit. ⁷ Yaŋ aba kila amin madep ujuŋ jampisi nandajek emat amini yabekban kiŋ pi monjini dapgwit amin ujuŋ kisisi dapba mini awit. Aŋek kokupni sowit.

⁸ “Aŋakwa kila amin madep da pi monjini yaŋ yoyigit, ‘Miŋat pakpak dakon jap kili paŋ noman abi, mani si yaŋ yomgum amin ujuŋ amin yokwi, do nak dakon jap dima noni. ⁹ Yaŋdo, ji kiŋ kosit papmon aŋek amin pindak yoyiŋba apba jap pakbiyo aneŋ.’ ¹⁰ Yaŋ yoyiŋban pi monjini kosit papmon kiŋ amin aŋpakni tagi ae aŋpakni yokwi kisi pindak yoyiŋba opba jap noknok yut madep ujuŋ yiŋba tugagit.

¹¹ “Yigakwa kila amin madep da amin obeŋ ujuŋ pindat do yutnon wiŋgit. Wiḡi karban amin kinda miŋat paŋek jap noknok aŋ bisapmon imal tagisi paŋ ujuden kinda dima pagit kaḡit. ¹² Karék yaŋ iyigit, ‘Not, gak nidosi miŋat pakpak bisap madep dakon imal tagisi dima paŋek idon wil?’ Yaŋ iyinban amin ujuŋ geni mini yiŋgit. ¹³ ^o Geni mini yiŋakwan amin madep da pi monjini yaŋ yoyigit, ‘Ji on amin abidaŋek kisit kandapmiyo wamaŋ waŋga abigi maba pilin tukgwan pigisak. Uŋudon kunam tagek iyoŋ iyoŋ yaŋ tidaŋek egipdisak.’ ”

¹⁴ Yesu ujuŋ tilak gen yoyiŋ mudajek yaŋ yaḡit, “Amin yaŋ yobi ujuŋ da morapmisi asak, mani yutnon amin tagi gat yitni do kokwinikbi ujuŋ da tagapmi.”

ⁿ 22.6 Mt 21.35 ^o 22.13 Mt 8.12; 25.30; Lk 13.28

Rom dakon kila amin madep Sisa do takis im do bo dima?*(Mk 12.13-17; Lk 20.20-26)*

¹⁵ *p*Parisi amin diwari da kiŋ Yesu suŋ kinda yaŋban nandaŋek gen pikon yipneŋ yaŋ do gen paŋkosit awit. ¹⁶ Aŋek iyi dakon paŋdetni gat ae Erot da kabikon amin diwari gat yabekba kiŋ Yesu yaŋ iyiwit, “Yoyiŋdet, gak gen bamı yogok amin kinda yaŋ nandamaŋ. Gak amin do dima pasoldol. Amin mani toŋ ae mani mīni uŋjun kisi Piŋkop dakon aŋpak yoyiŋ dek mudosol. ¹⁷Gak niaŋ nandisal? Sisa do takis imno tagi asak?”

¹⁸ Yaŋ yaŋba Yesu da niaŋon da nak abiŋ nep do nandaŋ kokwin aŋ uŋjun pindak mudajek yaŋ yoyigit, “Jamba but amin ji nak nido aŋkewalgaŋ? ¹⁹Moneŋ tabili kinda takis do yipmaŋgaŋ kinda aŋobiŋ naba koko.” Yaŋ yaŋban moneŋ tabili kinda aŋobiŋ iba ²⁰yaŋ yoyigit, “On wup gat ae man mandabi gat uŋjun namin dakon?”

²¹ *q*Yaŋban yaŋ iyiwit, “Sisa dakon.”

Yaŋ yaŋba Yesu da yaŋ yoyigit, “Yo Sisa dakon uŋjun Sisa iyi do imdo, ae yo Piŋkop dakon uŋjun Piŋkop iyi do imdo.”

²² Yesu da gen uŋjun yaŋban nandaba ḥwakŋwarisi aban yipmaŋ kiwit.

Amin kimoron da pidoni do Yesu iyiwit*(Mk 12.18-27; Lk 20.27-40)*

²³ *r*Uŋjun gıldaron gin Sadyusi amin diwari da Yesukon apgwit. (Sadyusi amin kabi amin kimakbi dima piðoŋ yaŋ nandaŋ.) Abijek yaŋ iyiwit, ²⁴ *s*“Yoyiŋdet, Moses da gen kinda yaŋ mandagit, ‘Amin kinda monji mini da kimagakwan miŋatni ısal egipjak kaŋ, padige da paŋakwan yawi diwatni dima pasilni yaŋ do monji paŋalasak.’ ²⁵Nin da bikbigon peni padigeyo 7 kabi egipgwit. Mibiltok nani uŋjun miŋat paŋek monji mini egek kimakban padige da kwabatni pagit. ²⁶Paŋek uŋunyo kisi monji mini egek kimakgit. Ae uŋjun da buŋon nani kisi yaŋ gin agit. Yaŋ aŋakwa amin 7 kabi uŋjun kisi kimak mudawit. ²⁷Kimak mudajakwa miŋat uŋjun don kimakgit. ²⁸Wili 7 kabi kisi da pawit, do amin da kimoron da pidoni bisap madepmon namin dakon miŋatni asak?”

²⁹ Yaŋba Yesu da yaŋ yoyigit, “Ji Piŋkop da papiakon gen tosok uŋjun dima nandaŋ. Ae Piŋkop dakon tapmimni uŋjun kisi dima kaŋ nandaŋ yo aŋek ji gen gulusuŋ yoŋ. ³⁰Pidot pidot bisap madepmon miŋat wiliyo agak dima tokdisak. Aŋelo Kwen Kokup ısal ekwaŋ uŋjun da tilagon egipdaŋ.

³¹ Ji kimoron da pidot pidot dakon mibili pakyansi dima nandaba pisosok. Piŋkop da uŋjun do kili dayigit. Ji dima manjiŋ nandaŋ, ma? Yaŋ yagıt:

³² *t* ‘Nak Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Piŋkopni.’

^p 22.15 Mk 3.6 ^q 22.21 Ro 13.7 ^r 22.23 Ya 23.8 ^s 22.24 GT 25.5 ^t 22.32 TP 3.6;
Mt 8.11

Piŋkop uŋun amin kimakbi dakon Piŋkop dima, amin egip egipmi toŋ uŋun dakon Piŋkop.”

³³ Yesu da gen uŋun yaŋban nandajek miŋat amin kabi madepsi da yoyiŋdet uŋun agit do tamtam yawit.

Ni gen teban da gen teban diwari yapmaŋdak?
(Mk 12.28-31; Lk 10.25-28)

³⁴ Sadyusi amin da Yesu aŋkewal do iyinba gen tagisi yaŋakwan kobogi iyik do dima nandawit. Parisi amin da uŋun nandajek Yesukon opgwit. ³⁵ Obiŋ gen teban dakon mibili nandak nandak amini kında da Yesu aŋkewalek yaŋ iyigit, ³⁶ “Yoyiŋdet, ni gen teban da gen teban morap kisi yapmaŋ mudosok?”

³⁷ ^u Yaŋban Yesu da yaŋ iyigit,

“Ji Amin Tagi Piŋkopji uŋun but gat ae nandak nandak gat kisisi paregek but dasi galak taŋ imiŋek egipni.

³⁸ Gen teban on da gen teban diwari yapmaŋ mudosok. ³⁹ ^v Ae uŋun da buŋon nani mibiltok yosok uŋun yombem gin. Uŋun yaŋ yosok: Gaga do but dasi niaŋ galak tosol, uŋudeŋ gin amin do but dasi galak taŋ yobi.

⁴⁰ ^w On gen teban bamot da gen teban diwari gat ae kombi amin dakon gen morap kisi timikgamal.”

Yesu da iyi dakon mibili do paŋkewalgit
(Mk 12.35-37; Lk 20.41-44)

⁴¹ Parisi amin sigin egakwa Yesu da yaŋ yoyigit, ⁴² ^x “Ji Kristo do namin dakon monji yaŋ nandaj?”

Yaŋban yaŋ iyiwit, “Dewit dakon monji.”

⁴³ Yaŋ yaŋba Yesu da yoyigit, “Yaŋ kaŋ nido Telagi Wup da Dewit anpuluganakwan Kristo do ‘Amin Tagi’ yaŋ iyigit? Dewit uŋun yaŋ yagit:

⁴⁴ ^y Piŋkop da nak dakon Amin Tagi yaŋ iyigit, “Gak abiŋ nak da aminsi tet do yiŋbi don uwalgo kandap giŋgogogwan yopbo gengo guramitni.”

⁴⁵ Dewit da Kristo Amin Tagino yaŋ iyigit. Urjun do nianjon da Kristo uŋun Dewit dakon Amin Tagini ae monji kisi egisak?”

⁴⁶ Yaŋ yaŋakwan amin kında da gen kobogi kında dima iyiwit. Ae uŋun bisapmon gin wasaŋek Yesu gen iyik do pasalgwit.

Parisi amin ae gen teban yoyiŋdet amin da anpak yokwisi aŋ
(Mk 12.38-39; Lk 11.43; 11.46; 20.45-46)

23 ¹ Yesu da miŋat amin kabi madepsi gat iyi dakon paŋdet kabini gat yaŋ yoyigit, ² “Gen teban yoyiŋdet amin gat ae Parisi amin

^u 22.37 GT 6.5 ^v 22.39 MS 19.18; Mt 7.12 ^w 22.40 Ro 13.10; Gal 5.14 ^x 22.42 Jn 7.42
^y 22.44 Kap 110.1; Mt 26.64

gat da kalip Moses da man madepni gat yigek gen teban yoyiq dekigkeit ujudeq gin dayiq dekgaq. ³^a Yanjo, gen morap dayiq dekgaq ujun kisi guramik mudoni. Mani gen dayaq ujun iyi dima guramikgaq, do anpak aq ujun dima yolni. ⁴ Ujun da gen teban mibili mibili jigi guramitni do dayaq, mani iyi panjpulugaqba guramitni do kisitjok kinda dimasi yipmaqan.

⁵^a “Yo morap aq ujun amin da pindatni yaq do aq. Piñkop dakon gen sop simil simil kinam madepsi ijamikon wamaqan, ae imalnikon nap tilimi toq dubagisi ujun baq paq. ⁶ Jap noknok tamokon ae muwut muwut yutnikon amin mani toq da yikgaq tamokon yit do galak toq. ⁷ Anejek amin da maket tamokon ‘Yoyinqdet, gildat tagi’ yaq yoyini yaq do galak toq.

⁸ “Ji dakon Yoyinqdetji kalonji kinda dagin egisak, do amin da ji gawak daminek ‘Yoyinqdet’ yaq dima dayini. Ji kisi morap not dagin ekwaq. ⁹ Datji kalonji ujun Kwen Kokup egisak, do miktum amin kinda do dat yaq dima iyini. ¹⁰ Ae ji dakon Madepji kalonji ujun Kristo, do amin kinda do gawak iminek madepno yaq dima iyini. ¹¹ ^bJi da binapmon mibiltok aminji ekwaq ujun oman aminji egi damni. ¹² ^cAmin kinda iyi do nandaban wigisak amin ujun mani mini da egipdisak, aqakwan amin kinda iyi do nandaban pisak amin ujun mani toq da egipdisak.”

**Yesu da gen teban yoyinqdet amin gat Parisi amin gat nawa gen yoyigit
(Mk 12.40; Lk 11.39-52; 20.47)**

¹³⁻¹⁴ Yesu da sañbenek yaq yoyigit, “Gen teban yoyinqdet amin ae Parisi amin, ji jamba but aminsi. Awa! Piñkop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do aq amin ji da kosit sopmaq yomaq. Yaq aqek disiyo kisi ujungwan dima pikwaq.

¹⁵ “Gen teban yoyinqdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji amin kalonji kinda da pañdetji dagosak do pi teban aqek tap kwenon da miktumi miktumi akwaq. Ji Tipdom do amin aq, do amin kinda abidoni kaq, iyiq dekba ujun amin yaq gin Tipdom do amin akdisak. Ae ujun gin dima, ji da aqpak yokwi aq ujun si yapmaqek ujun amin aqpak yokwisi asak.

¹⁶ ^d “Kosit yolic amin, ji dabilji mini da ekwaq. Awa! Ji yaq yoq: ‘Amin kinda da Piñkop dakon Telagi Yut Madep do yanek geni yaq arteban aqek ae don tagi kiriñitjak. Mani amin kinda da telagi yut dakon gol do yanek geni yaq arteban asak kaq, tagi dima kiriñitjak.’ ¹⁷ Ji nandaq kokwinji mini, dabilji mini. Yo ni da Piñkop da dabilon yo madep asak? Gol yutgwan toq ujun bo ae Telagi Yut Madep? Nandani, gol telagi yutgwan toq do telagi yut da aban telagi asak.

^z 23.3 Mai 2.7-8 ^a 23.5 TP 13.9; IDT 15.38-39; GT 6.8; Mt 6.1 ^b 23.11 Mt 20.26;
Mk 9.35; Lk 22.26 ^c 23.12 Jop 22.29; YT 29.23; Lk 14.11; 18.14 ^d 23.16 Mt 15.14

¹⁸ “Ae kinda yoŋ uŋun yan: ‘Amin kinda da alta do yanek geni yan aŋteban asak kaŋ, tagi kiriŋitjak. Mani amin kinda da altakon paret toŋ do geni yan aŋteban asak kaŋ, tagi dima kiriŋitjak.’ ¹⁹ Ji dabilji mini. Yo ni da Piŋkop da dabilon yo madep asak? Paret altakon toŋ uŋun bo ae alta? Nandani, paret altakon toŋ do alta da aban telagi asak. ²⁰ Yanđo, amin kinda alta do yanek geni yan aŋteban asak kaŋ, alta gat ae yo morap altakon toŋ uŋun kisi do yanek geni yan aŋteban asak. ²¹ Ae amin kinda Piŋkop dakon telagi yut do yanek geni yan aŋteban asak kaŋ, telagi yut gat ae Piŋkop yutnikon egisak uŋun gat kisi do yanek geni yan aŋteban asak. ²² ^eAe amin kinda Kwen Kokup do yanek geni yan aŋteban asak kaŋ, Piŋkop dakon kila amin madep yityit tamo gat ae Piŋkop iyi tamonikon yikdir uŋun gat kisi do geni yan aŋteban asak.

²³ ^f“Gen teban yoyiŋdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji jap tam galagisi pi kagasi toŋ uŋun paŋ kabi 10 kabi kokwinigek uŋudon baŋ kabi kindanaŋ Piŋkop do paret tagi aŋ. Mani gen tebanon gen madep madep toŋ uŋun yapmaŋ mudoŋ. Aminon gen kokwin kilegi ani do yosok, ae amin bupmi nandaŋ yomni do yosok, ae nandaŋ gadat dakon bami aŋpak jikon noman tosak do yosok. Ji uŋun dima aŋ. Gen tebanon gen madep madep toŋ uŋun guramik mudanjek paret do yosok uŋun kisi guramitni kaŋ uŋun tagisi. ²⁴ Kosit yolik amin, ji dabilji mini da ekwaŋ. Ji dakon tilak uŋun yan. Amin da pakbi nok do aŋek yo moniŋ pakbikon toŋ uŋun pindak maba kiŋakwa pakbi noŋ, mani kamel madep dima noknogi uŋun dima dima kajek kaloŋ galaukba pigisak.

²⁵ ^g“Gen teban yoyiŋdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji kap idapyo dakon manji sugonj, mani burigwan da kabo ae sukwap nandak nandakyo tugawit da tonj. ²⁶ Parisi dabilji mini amin, ji mibiltok kap dakon buri ikdigoni kaŋ, manji iyi tagi kilek tosak.

²⁷ ^h“Gen teban yoyiŋdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji amin kimakba yopmanŋaŋ tip kinam yombem. Kwen da kwak sonbi do kwakwagi tagisi asak. Mani mikgwan amin kidat gat ae yo garagi tigi morapmi tonj. ²⁸ ⁱJiyo kisi yan gìn ekwaŋ. Amiŋ da dandaba ji amin kilegisi ekwaŋ yan nandaŋ, mani butjikon ji jamba but aminsi ae gen teban yappyap aminsi ekwaŋ.

²⁹“Gen teban yoyiŋdet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji kombi amin ae amin kilegi kalipsi egi kimakba yopgwit tamo paŋtilim aŋ. ³⁰ Aŋek yan yoŋ, ‘Nin kalipsi babikni da bisapmon egipgumaŋ tam, nin paŋpuluganjek kombi amin dima dapnom.’ ³¹ ^jGen yan yaŋakwa ji kombi amin dapdap dakon babikni yaŋsi nandaŋ damamaŋ. ³² Do ji kiŋ babikji da wasanjek aŋpak yokwi awit uŋun aŋ mudoni. ³³ ^kJi turon amin

^e 23.22 Ais 66.1; Mt 5.34 ^f 23.23 MS 27.30; Mai 6.8 ^g 23.25 Mk 7.4 ^h 23.27 Ya 23.3
ⁱ 23.28 Lk 16.15 ^j 23.31 Ya 7.52 ^k 23.33 Mt 3.7; 12.34; Lk 3.7

emari toŋ dakon gwakni kabi. Piŋkop da ji yaŋ dagaŋ depban Tipdom do amin ajakwa namin da pulugaŋ depjak?

³⁴“Do yaŋ dayisat, nak da kombi amin ae nandak nandak amin ae yoyiŋdet amin yabekgo jikon apdaŋ. Apba ji da uŋun amin diwari yolba pasal kokupmi kokupmi kikdaŋ. Ajakwa diwari timigek dapba kimotdaŋ, ae diwari tilak kindapmon dapdaŋ, ae diwari muwut muwut yutjikon nap kiriŋbaŋ baljokdaŋ. ³⁵^lYaŋ do aŋek on miktimon amin kilegi morap dapba kimakgwit uŋun dakon kobogi ji da timitdaŋ. Wasok wasok do amin kilegi Abel aŋagek ae amin kilegi morapmi kisi dapgwit. Egí wiŋi wasip do ji da Berekia dakon monji Sekaraia Telagi Yut Madep ae altayo da binapmon ajakba kimakgit. Uŋun dakon kobogi yo jigisi ji da timitdaŋ. ³⁶Nak asisi dayisat, abisok amin ekwaŋ ji da uŋun dakon kobogi yo jigisi timitdaŋ.

Yesu Jerusalem do bupmisi nandagit

(Lk 13.34-35; 19.41-44)

³⁷“O Jerusalem, Jerusalem amin, ji kombi amin dapba kimokgoŋ. Amin Piŋkop da yabekban jikon abaŋ uŋun ji da tiŋbaŋ dapba kimokgoŋ. Pup meŋi da monjini paŋmuwuk piringwan yopmaŋdak, uŋun da tilak nak da bisap morapmi ji paŋmuwut do nandagim, mani ji da kurak taŋ namgwit. ³⁸^mNak asisi dayisat, kokup yomasiyo yokwi tarjek yumsi tokdisak. ³⁹ⁿJi nak dima nandajek egí wiŋi ni bisapmon nak do

‘Amin on Amin Tagi da manon abisak, uŋun Piŋkop da
gisamigakwan abisak’
yaŋ nak do yoni uŋun bisapmon nandakdaŋ.”

Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagıt

(Mk 13.1-2; Lk 21.5-6)

24 ¹Yesu Telagi Yut Madep dakon nagal yipmaŋek waŋga kiŋakwan paŋdetni da Yesukon kiŋek Telagi Yut Madep dakon yut madep madep pindatjak do yoliwit. ²^oYoliŋba Yesu da yaŋ yoyigit, “On yut madep madep pindakgaŋ uŋun dakon tiŋ notni da kwenon dima taŋ taŋ akdaŋ. Tuwilba kisisi maŋ mudokdaŋ.”

Yesu da yo jigī morapmi altoni do yagıt

(Mk 13.3-13; Lk 21.7-19)

³Yesu ḥleŋ Olipmon yigakwan paŋdetni da iyi gin kiŋ yaŋ iyiwit, “Gen uŋun niyił uŋun ni bisapmon altokdaŋ? Ninaŋ kaŋek gak aego tobil abiŋaki on miktim dakon bisap mudokdisak yaŋ nandaneŋ?”

^l 23.35 WW 4.8; 2KAG 24.20-21 ^m 23.38 1KA 9.7-8; Jer 22.5 ⁿ 23.39 Kap 118.26

^o 24.2 Lk 19.44

⁴Yaq yaŋba Yesu da yoyigit, “Amin da paŋkewalni do kaj kimotni.
⁵^pAmin morapmi da abiŋ nak dakon man yaŋek yaŋ yokdaŋ, ‘Nak naga Kristo.’ Yaŋ yaŋek amin morapmi paŋkewaldaj. ⁶Uŋun bisapmon emat wuwik gat ae dubagikon emat aŋ uŋun dakon gen bin apba nandajek butji dima pasolni. Uŋun yo morap altokdaŋ, mani miktim da mudosak bisap madep kili uŋun noman tosok yaŋ dima nandani. ⁷Miktim kinda dakon amin da pidajba miktim kinda dakon amin gat emat wamdaŋ. Ae kila amin madep kinda dakon amin da pidajba kila amin madep kinda dakon amin gat emat wamdaŋ. Aŋakwa miktim diwarikon wudip akdaŋ. Ae amin da jap do madepsi aŋek diwarı da kimotdaŋ. ⁸Miŋat monji kwapmi toŋ da monji altok do aŋakwa wasanjek tepmi paŋ, yaŋ gin uŋun yo morap altanjakwa bisap madep kwaŋ tosok yaŋ nandani.

⁹^q“Uŋun bisapmon amin da ji timigek tepmi damijek dikba kimotdaŋ. Ae ji nak nolgaŋ do aŋek amin kisi morap da ji do butjap nandaj damdaŋ. ¹⁰Uŋun bisapmon amin morapmi nak nandaj gadaŋ namaŋ uŋun nandaj gadatni yopba widal kinakwa notni do nandaba yokwi tok aŋek uwal da kisiron yopmaŋ yopmaŋ akdaŋ. ¹¹^rAŋakwa kombi amin toptopmi morapmi da altajek amin morapmi paŋkewalba nandaj yomiŋek yoldan. ¹²Aŋakwa aŋpak yokwi da madepsi ireŋ taj aŋ aŋ kikdisak. Yaŋ aŋakwa amin morapmi da not do but dasi galak taj yomyom aŋpak yipba widal kikdisak. ¹³^sMani amin morap tebaisi sigin agakwa wigi mibi bisapmon wigisak uŋun Piŋkop da pulugaŋ yopdisak. ¹⁴^tAmin da miktimi miktimi miŋat aminyo ekwaŋ uŋun Piŋkop da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi yoyin mudanjakwa bisap madep uŋun apdisak.”

Yo yokwisi kinda da altokdisak (Mk 13.14-23; Lk 21.20-24)

¹⁵^uYesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Yo wagil yokwisi kinda don Telagi Yut Madepmon akban kokdaŋ. Kombi amin Daniel da uŋun do kili yagit.” (On gen manjisak amin uŋun da pakyajsi nandisak.) ¹⁶^vUŋun bisapmon amin Judia miktimon egipni uŋun pasal kabapgwan tepmisi wigini. ¹⁷^wAmin kinda yut kwenon egipjak kaŋ, yo kabini timit do yutgwan pigik do nandak nandak dimasi asak. ¹⁸Ae amin kinda pigaga egipjak kaŋ, yutnon ilikba pigikni kiŋ abidok do nandak nandak dimasi asak. ¹⁹Uŋun bisapmon miŋat monji kwapni toŋ, ae miŋat monji mum noŋ uŋun bupmisi. ²⁰Ji da Piŋkop bisit iyiŋba nandajakwan yo uŋun ais bisapmon bo Sabat bisapmon dima noman toni. ²¹^xUŋun bisapmon

^p 24.5 Mt 24.23-24; 1Jn 2.18 ^q 24.9 Mt 10.22 ^r 24.11 Mt 24.5,24; 1Jn 4.1

^s 24.13 Mt 10.22 ^t 24.14 Mt 28.19 ^u 24.15 Dan 9.27; 11.31; 12.11 ^v 24.17 Lk 17.31

^w 24.21 Dan 12.1

yo jigisi altokdanj. Piñkop da mibilikon yo morap wasagiron da egi abisok ekwamajon yo jigisi ujuden kinda dîma altagit, ae bujon dîma altokdisak. ²²Amin Tagi da ujun bisap dîma aŋpisip asak tam miŋat amin morap kisi kimak mudonom. Mani miŋat amin kabi iyi do kili manjigit ujun do bupmi nandajek bisap aŋpisip asak.

²³^x “Ujun bisapmon amin kinda da ‘Kristo oni!’ bo ‘Asoni!’ yaŋ yaŋban kaŋ, top yosok yaŋ nandani. ²⁴^yAmin diwari da abiŋ ‘Nak Kristo’ yaŋ top yokdaŋ. Ae diwari da ‘Nak kombi amin kinda’ yaŋ top yokdaŋ. Yaŋ yaŋban wasok tapmimi toŋ mibili mibili akdaŋ. Aŋek miŋat amin kabi Piñkop da iyi do kili manjikbi ujun paŋkewal do pini madep akdaŋ. Mani aripmi dîma paŋkewaldaŋ.

²⁵“Nandani, yo jigisi morap ujun dîma altaŋakwa mibiltok dayisat. ^{26-27^z}Mal da gildat wisak tetgin da teŋteŋaŋ kiŋ gildat pigisak tetgin noman tarjban komaj, ujun da tilak Amin Dakon Monji ujun apban amin kisi da kokdaŋ. Do amin kinda da ‘Kristo ujun miktum kibiri amin da aripmi dîma egipmi timon egisak!’ yaŋ dayiŋban kaŋ, ujudon dîma kini. Bo amin kinda da ‘Kristo yut ujudon pasilek egisak!’ yaŋ dayiŋban kaŋ, top yosok yaŋ nandani. ²⁸^a“Yo kimakbi da toŋ siŋgiŋ ujudon abiŋ muwukgaŋ.”

Don Amin Dakon Monji apdisak

(Mk 13.24-27; Lk 21.25-28)

²⁹^bYesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Yo jigi dakon bisap mudanakwan,

‘Gildat dabil pilin tuk akdisak,

ae kanek dîma teŋteŋokdisak.

Ae gik kundu yipmaŋek mokdaŋ.

Anakwa kwen kundukon yo tebai toŋ ujun da kwakwalitdaŋ.’

³⁰^cUjun bisapmon Amin Dakon Monji dakon tilak kundukon altaŋban kaŋek miktumi miktumi amin kisi morap da kunam tatdaŋ. Kaŋakwa Amin Dakon Monji tapmimni gat ae tilim madepni gat gikwemon da apban kokdaŋ. ³¹^dKweŋ madepsi da yanakwan ajelo kabini yabekban kiŋ amin iyi do manjikbi kabi miktumi miktumi ekwaŋ ujun paŋmuwutdaŋ.”

Pik kindap kaŋek butji pisosak

(Mk 13.28-31; Lk 21.29-33)

³²Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Ji pik kindap kaŋek butji pisosak.

Kiliŋi pakbini toŋ ae tami kaluk yopmaŋdak, ujun bisapmon gildat bisap kwanj tosok yaŋ nandaŋ. ³³^eUŋudeŋ gin yo morap dayit ujun da

^x 24.23 Mt 24.5 ^y 24.24 GT 13.1-3; 2Tes 2.8-9; PA 13.13-14 ^z 24.26-27 Mt 24.37-39;

Lk 17.23-24 ^a 24.28 Lk 17.37 ^b 24.29 Ais 13.10; 34.4; Esi 32.7; Jol 2.10,31; 2Pi 3.10;

PA 6.12-13 ^c 24.30 Dan 7.13; Sek 12.10; PA 1.7 ^d 24.31 1Ko 15.52; 1Tes 4.16

altaŋakwa miktim da mudosak bisap madep kili uŋunjok kwaŋ tosok yaŋ nandani.

^{34^e}

^e “Nak asisi dayisat, uŋjun bisapmon egipni amin dima kimagakwa yo morap uŋjun kisi altaŋ mudokdaj. ^{35^f^fKundu gat miktim gat pasildamal, mani nak dakon gen uŋjun dimasi pasildisak.”}

Yo morap altokdisak uŋjun dakon bisap Piŋkop Dat dagin nandisak
(Mk 13.32-37; Lk 17.26-30; 17.34-36)

^{36^g}

^gYesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Yo morap altosak uŋjun dakon bisap uŋjun amin kında da dima nandisak. Kwen Kokup aŋjeloyo dima nandaj, ae Monjiyo kisi dima nandisak. Dat da iyi gin nandisak. ^{37^h^hNoa da bisapmon amin egipgwit uŋudeŋ gin Amin Dakon Monji apjak bisapmon yaŋ gin egipdaŋ. ³⁸Kulup madep dima altaŋakwan jap pakbiyo aŋek miŋat pakpak awit. Yaŋ aŋek egakwa Noa tap wakgakon wiŋigit.}

^{39ⁱ}

ⁱWigakwan yo jigi altaŋ nimdaŋ uŋjun dima nandawit. Butni dima pisanjakwa kulup madep da altaŋek wutjirban pasilgwit. Amin yaŋ gin egakwa Amin Dakon Monji apdisak. ⁴⁰Amin bamori pigaga egakwal Piŋkop da kında yapmanek kinda abidokdisak. ⁴¹Miŋat bamori da plaua wasanek yigakwal kinda yapmanek kinda abidokdisak.

^{42^j}

^j“Yaŋdo, kaj kimotni. Amin Tagisi ni gıldaron apdisak uŋjun ji dima nandaj. ^{43^k^kNandaŋ pisoni. Yut kında dakon ami kalbi kabu noknok ni bisapmon apdisak yaŋ nandagit tam, kila aŋakwan yutni aripmi dima tuwilban. ⁴⁴Dima apdisak yaŋ nandaŋek egakwa Amin Dakon Monji unjudon apdisak. Yaŋdo, ji tagap tarek egipni.”}

Oman monji tagi ae yokwi dakon tilak gen
(Lk 12.42-46)

⁴⁵Yesu da saŋbeŋek yaŋ yagit, “Oman monji kinda nandaŋ kokwini tagisi ae pi agakni tagisi, uŋuden oman monji amin tagini da oman monjini diwari kilani asak do manjisak. Yaŋ aban jap yomyom bisapmon japni yomiŋ yomiŋ asak. ⁴⁶Oman monji uŋjun amin tagini da tobil abiŋ kaŋban pini tagisi asak kaŋ tagisi. ⁴⁷Nak asisi dayisat, amin tagini da uŋjun oman monji iyijban yo morapni kila akdisak. ⁴⁸Mani oman monji kinda pi yokwi asak uŋjun burikon da yaŋ nandisak, ‘Amin tagino uŋjun tepmi dima apdisak.’ ⁴⁹Yaŋ nandaŋek oman monji notni dapmanek pakbi teban naŋek but upbal aŋ amin gat muwugek jap pakbiyo aŋ. ⁵⁰Yaŋ aŋek dima apdisak yaŋ nandaŋakwan amin tagini da but pisogi mini apdisak. ⁵¹Abiŋek uŋjun oman monji tepmi pi imiŋek yipban jamba but amin gat kunam tagek iyon iyon yaŋ tidaŋek egipdaŋ.”

^e 24.34 Mt 16.28 ^f 24.35 Mt 5.18 ^g 24.36 Ya 1.7; 1Tes 5.1-2

^h 24.37 WW 6.5-8 ⁱ 24.39 WW 7.21-23 ^j 24.42 Mt 25.13 ^k 24.43 Lk 12.39-40;
PA 16.15 ^l 24.47 Mt 25.21,23

Miñatjok 10 kabı dakon tilak gen

25 ^mYesu da sañbejek yaŋ yagit, “Uŋun bisap madepm̄on Piŋkop dakon Amin Kila Agakni dakon tilak kinda uŋun yaŋ. Amin kinda miňat pak do agit. Aŋakwan miňat uŋun pakdisak dakon notni miňatjok 10 kabı da lamni timigek kosiron kiŋ wili uŋun kaŋ abidan aŋop do kiwit. ² Miňatjok 5 kabı uŋun nandaŋ kokwini tagi dima, ae 5 kabı uŋun nandaŋ kokwini tagisi. ³ Miňatjok nandaŋ kokwini tagi dima uŋun lamni timigek lam kolek do pakbi di gat dima paŋkiwit. ⁴ Mani miňatjok nandaŋ kokwini tagisi uŋun lamni timigek lam kolek do pakbi di gat kisi timigek kiwit. ⁵ Kiŋ jomjom aŋ egakwa amin uŋun tepmi dima abiňakwan dipm̄ini wiŋba dipm̄in pak mudawit.

⁶ “Pak mudanakwa kalbi binap aban amin kinda yaŋ tidaŋek yaŋ yagit, ‘Amin miňat pak do asak kili uŋun abisak! Opba kiŋ abidono!’

⁷ “Yaŋ yaŋban miňatjok kisi pidaj lamni paŋkosit ⁸ aŋakwa miňatjok nandaŋ kokwini tagi dima uŋun da miňatjok nandaŋ kokwini tagisi yaŋ yoyiwit, ‘Nin do pakbi diwatji nimgut, lamnin kimotdaj.’

⁹ “Yaŋba nandaŋ kokwini tagisi da yaŋ yoyiwit, ‘Pakbi on nin kisi da aripmon dima toŋ. Ji kiŋ yumaŋ nok yutnon pakbi yumni.’

¹⁰ “Kiňakwa amin miňat pak do agit uŋun apgut. Apban miňat tagap taŋek egipgwit uŋun gat soŋnok ak do yutnon wigakwa yoma sopgwit.

¹¹ ⁿ “Buŋon don miňat kabı pakbi do kiwit uŋun abiŋ yawit, ‘Amin tagi, amin tagi, abiŋ yoma witdal nim!’

¹² ^o “Mani amin tagi da gen kobogi yaŋ yoyigit, ‘Nak asisi dayisat, nak dimasi nandaŋ damisat.’”

¹³ ^pYesu da tilak gen uŋun yaŋ mudanek yaŋ yoyigit, “Amin Tagisi altaŋ damjak uŋun dakon bisap ji dima nandaŋ, do tagap taŋek egipni.”

Pi monji moneŋ timikgwit dakon tilak gen

(Lk 19.11-27)

¹⁴ Yesu da sañbejek yaŋ yagit, “Piŋkop da Amin Kila Asak uŋun do tilak kinda ako mibili nandani. Amin kinda kokup dubagi kindakon kik do aŋek pi monjini yaŋ yoban opba yo kabini kila ani do yoyigit. ¹⁵ ^qPi monji kaloŋ kaloŋ dakon pi agakni da aripmon moneŋni kila ani do yomgut. Kinda do moneŋ 25 tausen danari, ae kinda do 10 tausen danari, ae kinda do 5 tausen danari yaŋ yomiŋ mudanek kigit. ¹⁶ Kiňakwan uŋudon gin 25 tausen danari timikgit amin uŋun yomiŋ gwayek aŋakwan 25 tausen danari kinda gat noman tagit. ¹⁷ Ae 10 tausen danari timikgit amin uŋunyo yaŋ gin aŋakwan 10 tausen danari kinda

^m 25.1 Lk 12.35; PA 19.7 ⁿ 25.11 Lk 13.25-27 ^o 25.12 Mt 7.23 ^p 25.13 Mt 24.42

^q 25.15 Ro 12.6

gat noman tagit. ¹⁸ Mani 5 tausen danari timikgit amin ujун kinj gapma wayigek amin tagini dakon monejni gapmakon yopban isal tawit.

¹⁹ “Amin tagini bisap dubagi egek aeni tobil apgut. Abij monejni yomgut ujун dakon pini niaj awit ujун dakon mibili nandak do yoyigit. ²⁰ Yoiyiban 25 tausen danari timikgit amin ujун da yomiј gwayer akwan 25 tausen danari kinda gat noman tagit ujун yoliyek yaј iyigit, ‘Amin tagi, gak da 25 tausen danari kila akej do namgul ujун pini ako 25 tausen danari kinda gat oni noman tak.’

²¹ ^r “Yaј iyiјban amin tagi da yaј yagit, ‘Gak pi monjino gen guramit tagisi agil. Anej pigo dakon kila tagisi agil. Yo moniјisok gabо kila tagisi agil do yo madep gabо kila tagi aki. Gak apbi kisik kisik ando.’

²² “Ae 10 tausen danari timikgit amin ujун da abij yaј iyigit, ‘Amin tagi, gak da 10 tausen danari kila akej do namgul ujун pini ako 10 tausen danari kinda gat oni noman tak.’

²³ “Yaј iyiјban amin tagi da yaј yagit, ‘Gak pi monjino gen guramit tagisi agil. Anej pigo dakon kila tagisi agil. Yo moniјisok gabо kila tagisi agil, do yo madep gabо kila tagi aki. Gak apbi kisik kisik ando.’

²⁴ “Ae 5 tausen danari timikgit amin ujун da abij yaј iyigit, ‘Amin tagi, gak dakon mibilgo nandisat, gak bupmigo mini. Amin ɣwakjwari da pi aŋakwa jap bamі gak da pasal, ae miktimon jap yet tiŋtiŋoj dakon bamі gaga do pasal. ²⁵ Yaј asal, do pasalek monejno 5 tausen danari namgul ujун aŋki miktim kagagwan yipbo tagit. Monejno ujун oni.’

²⁶ “Yaŋban amin tagini da gen kobogi yaј iyigit, ‘Gak oman monji yokwi, pi ak do kurak tosol. Nak dakon mibilno kili nandagil. Nak amin da pigaga jap bamі pasat, ae amin da jap yet tiŋtiŋoj dakon bamі naga do pasat. ²⁷ Yaј nandagil, do monejno bejon yopgul tam ujун tagi. Yaј agil tam abij nak da monejno gat ae bej da diwarı saŋbesak ujун gat tagi timikgom.’

²⁸⁻²⁹ ^s “Amin yoni taј imaj amin ujун nak da saŋbejek yo ibo morapmisi taј imdaŋ. Ae amin yoni kalojisok taј imaj amin ujун nak da ujунjok gwayer mudokej. Yanđo, on amin monejni ujун gwayer monej 50 tausen danari taј imaj ujун amin do imni. ³⁰ ^t Anej on oman monji kurak tok amin waŋga abigi maba pilin tukgwan pigisak. Ujудon kunam tagek iyoŋ iyoŋ yaј tidaŋek egipdisak.”

Amin Dakon Monji da nin kokwinitdisak

³¹ ^u Yesu da saŋbejek yaј yagit, “Amin Dakon Monji apjak bisapmon Kwen Kokup dakon tilimni gat ae ajelo kabini gat abijek kila amin madep yiyyit tamokon ujудon yitdisak. ³² ^v Yięakwan amin miktimi

^r **25.21** Mt 24.45-47; Lk 16.10 ^s **25.28-29** Mt 13.12; Mk 4.25; Lk 8.18 ^t **25.30** Mt 8.12; Lk 13.28 ^u **25.31** Mt 16.27; 19.28 ^v **25.32** Esi 34.17; PA 20.11-13

miktimi ekwaŋ uŋun abiŋ burikon muwuk mudoni. Abiŋ muwukba kila amin da sipsip ae meme kokwinikgaŋ uŋun da t̄ilagon amin kokwinitdisak.³³ Kokwinigek sipsip amiñsi tet do yopmaŋek meme gwandeŋ tet do yopdisak.

³⁴ “Kila Amin Madep uŋun da amiñsi tet do amin yaŋ yoyisak, ‘Datno da gisam dabi amin, abiŋek Datno dakon Amin Kila Agakni ji do ajnoman abi uŋun abiŋek abidoni. Uŋun miktim wasok wasogikon ji do kili ajnoman agit da tosok.³⁵ Nak kalip jap do abo jap naba nagim, ae pakbi do abo pakbi naba nagim, ae kokup ɣwakŋwarikon da apbo but dasi abidaŋba yutjikon paŋki egipgum.³⁶ İmalno mini egapbo imal namgwit. Sot abo ajpulugawit. Dam teban yutnon yigapbo abiŋ nandawit.’

³⁷ “Yaŋ yaŋban kilegi kab̄i da gen kobogi yaŋ iyini, ‘Amin Tagi, ni bisapmon jap do abi gandaŋek jap gamgumaŋ, ae ni bisapmon pakbi do asal yaŋ gandaŋek pakbi gamgumaŋ?³⁸ Ae ni bisapmon kokup ɣwakŋwarikon da abisal yaŋ gandaŋek aŋki yutninon gepgumaŋ, ae ni bisapmon imalgo mini yaŋ gandaŋek imal gamgumaŋ?³⁹ Ae ni bisapmon sot asal yaŋ gandaŋek kīlago agiman, ae ni bisapmon dam teban yutnon yikdal yaŋ gandaŋek abiŋ gandagiman?’

⁴⁰ ^w “Yaŋba Amin Madep da yaŋ yoyisak, ‘Asisi dayisat, yo morap notno kinda mani mini do awit uŋun yo morap nak do awit.’⁴¹ ^y “Yaŋ yoyiŋek Amin Madep uŋun da tobil gwandeŋ tet do amin yaŋ yoyisak, ‘Jobit pabi kab̄i ji aŋgwikon kiŋek kindapmon pigit. Uŋun kindap uŋun Sunduk gat ajelo kabini gat uŋun do ajnoman abi, uŋun kimot kimori mini.⁴² Kalip jap do abo jap dima namgwit, ae pakbi do abo pakbi dima namgwit.⁴³ Kokup ɣwakŋwarikon da apbo yutjikon dima aŋki nepgwit, ae imalno mini egapbo imal dima namgwit, ae sot agim ae dam teban yutnon yikgil bisapmon kīlano dima awit.’

⁴⁴ “Yaŋ yaŋban gen kobogi yaŋ iyini, ‘Amin Tagi ni bisapmon gandano jap do agil, bo pakbi do agil, bo kokup ɣwakŋwarikon da apgul, bo imalgo mini, bo sot agil, bo dam teban yutnon yikgil, abi dima ajpulugagiman?’

⁴⁵ “Yaŋba yaŋ yoyisak, ‘Nak asisi dayisat, yo morap amin mani mini do dima awit uŋun nak do awit.’

⁴⁶ ^z “Yaŋ yoyiŋban uŋun amin kab̄i kobogi yokwisi dagok dagogi mini pakdaŋ. Mani kilegi amin kab̄i uŋun da egip egip dagok dagogi mini uŋudon kikdaŋ.”

^w 25.35 Ais 58.7 ^x 25.40 YT 19.17; Mt 10.42; Mk 9.41 ^y 25.41 Mt 7.23

^z 25.46 Dan 12.2; Jn 5.29

Yesu da tepmi paŋek kimot aŋek kimoron da pidagit
(Kilapmi 26-28)

Kila amin da Yesu aŋakba kimotjak do gen yaŋ aŋteban awit
(Mk 14.1-2; Lk 22.1-2; Jn 11.45-53)

26 ¹Yesu uŋun gen morap yaŋ mudanek paŋdetni yaŋ yoyigit, ^{2^a}
 “Disi nandaŋ, gildat bamori gin egek Yapyap Bılak egipmi. Uŋun
 bisapmon Amin Dakon Monji amin da abidaŋ uwal da kisiron yipba tilak
 kindapmon aŋatdaŋ.”

³Uŋun bisapmon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae
 Israel dakon kila amin uŋun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin
 Kaiapas uŋun da yutnon muwukgwit. ⁴Muwugek Yesu ni kosiron da
 pasilek abidaŋ aŋatno kimotjak uŋun dakon gen yawit. ⁵Yaŋ yaŋek
 yawit, “Telagi bisap madepmon dıma abidoneŋ. Yaŋ aŋeŋ kaŋ, miŋat
 aminyokon pidok noman tokdisak.”

Miŋat kinda da pakbi kibaŋi toŋ tagisinaŋ Yesu soŋ imgut
(Mk 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶Yesu Betani kokupmon amin kinda mani Saimon uŋun da yutnon
 yiŋgit. (Saimon uŋun kalip wuda tebani toŋ egipgut.) ^{7^b}Yesu jap noknok
 tamokon yiŋakwan miŋat kinda pakbi kibaŋi tagisi abidaŋ awiŋ Yesu da
 busunjon tagalgit. (Uŋun pakbi yumaŋ nogi wukwisi ae tibiri uŋun tiŋnaj
 wasaŋbi.)

⁸Yaŋ aban paŋdet kabini da kaŋek buri yokwi taŋba yaŋ yawit, “Nidosi
 aŋek pakbi kibaŋi tagisi uŋun yumsi tagaldak? ⁹Amin da yubam tam,
 moneŋ madepsi timik yoni miŋi amin do yomnom.”

¹⁰Yaŋ yaŋba nandajek Yesu da yoyigit, “Miŋat on nido jigi imaŋ? Miŋat
 on nak do yo tagisi asak. ^{11^c}Yoni miŋi amin ji gat bisapmi bisapmi egipdaŋ,
 mani nak ji gat bisapmi bisapmi dıma egipdamaj. ¹²On miŋat da mibiltok
 giptimnokon pakbi kibaŋi tagisi naŋ soŋ namiŋek kimakbi tamokon nepni
 do aŋtagap asak. ¹³Asisi dayisat, miktimi miktimi amin da Gen Bin Tagisi
 yoyiŋek miŋat on da yo ak uŋun dakon gen bin kisi yoyiŋakwa nandakdaŋ.
 Anjakwa uŋun miŋat dakon man bini dıma pasildisak.”

Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yagıt
(Mk 14.10-11; Lk 22.3-6)

¹⁴Uŋun bisapmon paŋdetni 12 kabikon da kinda mani Judas Iskariot
 uŋun da mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon kigit. ^{15^d}Kiŋ yaŋ

^a 26.2 TP 12.1-27; Mt 20.18 ^b 26.7 Lk 7.37-38 ^c 26.11 GT 15.11 ^d 26.15 Sek 11.12;
 Jn 11.57

yoyigit, "Yesu kisitjikon yipbo ninaŋ namni?" Yaŋban silwa moneŋ tabili 30 yaŋ manjiŋ imgwit.¹⁶ Iba wasaŋek Yesu kisitnikon yipjak do kosit wiſigít.

Yesu paŋdetni gat jap nawit
(Mk 14.12-21; Lk 22.7-14; 22.21-23; Jn 13.21-30)

¹⁷^eBret Yisni Mini Bilak wasok wasogikon paŋdetni da Yesukon kiŋ yaŋ iyiwit, "Nin kiŋ dukwan Yapyap Bilak dakon jap paŋkosit aneŋ do nandisal?"

¹⁸Yaŋba Yesu da yaŋ yoyigit, "Kokup papmon kiŋ amín kinda kokdaŋ. Kaŋek yaŋ iyini: Yoyiŋdet da yaŋ yosok, Nak dakon bisap kili uŋun kwaŋ tosok. Nak gat paŋdet kabino gat gak da yutnon apno Yapyap Bilak dakon jap noneŋ."¹⁹ Yaŋban paŋdetni da Yesu dakon gen guramigek kiŋ Yapyap Bilak dakon jap paŋkosit awit.

²⁰Yaŋ aŋek pilin taŋakwan Yesu gat paŋdetni 12 kabi gat yiŋek jap nawit.²¹ Jap naŋ yiŋek Yesu da yaŋ yoyigit, "Asisi dayisat, jikon da kinda da uwal da kisiron nepdisak."

²²Yaŋ yaŋban paŋdetni buri yokwi taŋba kalon kalon yaŋ yawit, "Amin Tagi, nak do dima yosol, ma?"

²³^fYaŋ yaŋba Yesu da yoyigit, "Kinda nak gat jap idapmon kisitnit kaloni yipmaŋgamak, uŋun amín da nak uwalno da kisiron nepdisak.

²⁴Asi Piŋkop da papiakon gen mandabi uŋun da tilagon Amin Dakon Monji kimoron kikdisak. Mani Amin Dakon Monji uwal da kisiron yipjak amín, awa! Uŋun amín meŋi da dima aŋalagit tam tagi."

²⁵Yaŋ yaŋban uwal da kisiron yipyip amín Judas da Yesu yaŋ iyigit, "Yoyiŋdet, nak do dima yosol, ma?"

Yaŋban iyigit, "Uŋun gak mani."

Yesu da bret gat ae wain gat paŋdetni do yomgut
(Mk 14.22-26; Lk 22.15-20; 1Ko 11.23-25)

²⁶Jap naŋ yiŋakwa Yesu da bret kinda abidaŋ, Piŋkop ya yaŋ iyinék, pudaj paŋdetni do yomgut. Yomiŋek yaŋ yoyigit, "Pabidaneŋ noni, on nak dakon giptim timno."

²⁷Yaŋ yaŋek wain kinam abidaŋek Piŋkop ya yaŋ iyinék yomiŋek yaŋ yagit, "Ji kisi da noni.²⁸^gOn yawino. Piŋkop gat amín gat saŋbek saŋbek abi uŋun aŋteban asak. Amin morapmi dakon diwarini yopmaŋ yom do parekdat.²⁹ Nak asisi dayisat, nak wain ae dima naŋek egi wiŋi Datno da Amin Kiła Asak da kagagwan don ji gat wain kalugi noneŋ."

³⁰^hYaŋ yaŋban kap kinda yaŋek yomakon piŋek Heŋ Olipmon wiŋiwit.

^e 26.17 TP 12.14-20 ^f 26.23 Kap 41.9 ^g 26.28 TP 24.8; Jer 31.31-34; Sek 9.11;
 1Ko 10.16 ^h 26.30 Lk 22.39; Jn 18.1

Pita da manji imjak do Yesu da yagit
(Mk 14.27-31; Lk 22.31-34; Jn 13.36-38)

31 ⁱHej̄ Olipmon wigeck Yesu da pañdetni yaŋ yoyigit, “Piŋkop da papiakon gen yaŋ tosok:

‘Sipsip dakon kila amin aŋakgo kimagakwan sipsip birapmigi iȳi iȳi kikdaŋ.’

Gen uŋun da ariŋmon abisok kalbi yo morap nagon noman taŋakwa piñdagek ji manji namdaŋ. ^jMani kímoron da piðajek nak da kalip Galili mikt̄mon mibilt̄aj damiŋek kikeŋ.”

33 Yaŋban Pita da yaŋ iyigit, “Amin diwari da manji gaminakwa nak yaŋ dimasi abeŋ.”

34 ^kYaŋ yaŋban Yesu da iyigit, “Asisi gayisat, abisok kalbi pup gen dima yaŋakwan gak da nak do ‘Uŋun amin dima nandaŋ imisat’ yaŋ kosit kapbi yokdisal.”

35 Yaŋban Pita da yaŋ iyigit, “Uwal da gikba kimagaki nakyo kisi nikba kimokgeŋ do ani kaŋ, gak do wasip dima yokeŋ.” Yaŋ yaŋban pañdet kab̄i diwari kisi yaŋ gin yawit.

Yesu Getsemani bisit agit
(Mk 14.32-42; Lk 22.39-46)

36 Yesu gat pañdetni gat mikt̄im tim kinda mani Getsemani ujudon kiwit. Kiŋ alt̄anjeŋ Yesu da yaŋ yoyigit, “Ji idon yiŋakwa nak asidon kiŋ bisit akeŋ.”

37 Yaŋ yaŋek Pita gat ae Sebedi dakon monji yat timikban kiwit. Kiŋ burikon jiŋ madepsi nandajeŋ ^lyaŋ yoyigit, “Butno jik taŋakwan kimot kimotno noman taŋ nabān nandisat. Do ji nak gat kisi idon Piŋkop do nandajeŋ egipneŋ.”

39 Yaŋ yaŋek timisok di kinek mikt̄mon maŋ pagek bisit yaŋ agit, “O Dat, yo morap tagi aki. Do nak da kwenon jiŋ apdisak uŋun kukwoki do nandisat. Mani nak dakon nandak nandak dima yolgi. Gak dakon galak tok niansi tosok uŋun dagin noman toni.”

40 Yaŋ yaŋek tobil pañdetni kapbi egipgwiron kiŋ pindakban dipmin pakgwit piñdagek Pita yaŋ iyigit, “Ji nak gat awa kalonj̄ da ariŋmon gin Piŋkop do nandajeŋ dima egipneŋ? ⁴¹Ji teban taŋek bisit aŋek egipni. Yaŋ aŋek egipni kaŋ, paŋkewalon ariŋmi dima mokdaŋ. But da nak nol do galak tosok mani gip dakon tapmimni mīni.”

42 Yaŋ yaŋek aeni tobil kiŋ bisit yaŋ agit, “Datno, jiŋ pakeŋdosi nandisal kaŋ, tagi pakeŋ.”

43 Bisit aban dagaŋban abin piñdakban pañdetni dipmin do yokwisi aŋek aeni dipmin sigin pakgwit. ⁴⁴Yaŋ piñdagek aeni tobil kiŋ bisit mibiltok agit uŋudeŋ gin agit.

ⁱ 26.31 Sek 13.7; Jn 16.32 ^j 26.32 Mt 28.7,16 ^k 26.34 Mt 26.69-75 ^l 26.38 Jn 12.27

⁴⁵ Yaŋ aŋek tobil abiŋ paŋdetni yaŋ yoyigit, “Ji dipmin sigin pagek tapmim paŋ, ma? Bisap kili abik. Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron kili uŋun yipmaŋgaŋ. ⁴⁶ ^mPidaŋba kino! Kabit, uwal da kisiron nepjak amin kili abik.”

Uwal da Yesu abidawit
(Mk 14.43-50; Lk 22.47-53; Jn 18.3-12)

⁴⁷ Yesu gen yaŋakwan uŋudon gin paŋdetni 12 kabikon da kinda mani Judas altan yomgut. Amin kabi madep emat agak sibani ae kindap kiriŋni timigek bujon yolgwit. Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Juda amin dakon kila amin gat da yabekba opgwit.

⁴⁸ Uwal da kisiron yipyip amin da gen kinda kili yaŋ yoyigit, “Amin kinda nak da mandaŋ noko kaŋ, uŋun amin naŋ tebai abidoni.” ⁴⁹ Judas tepmi Yesukon kiŋ altanek yaŋ iyigit, “Yoyiŋdet, kalbi tagisi!” Yaŋ iyiniek mandaŋ nagit.

⁵⁰ Yaŋ aban Yesu da yaŋ iyigit, “Not, yo ak do nandanek abil uŋun abi.” ⁵¹ ⁿAba Yesu da kabikon nani kinda da emat agak sibani ilikban wiŋban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monjini miraŋi mandaŋ dagagit.

⁵² ^oAban Yesu da yaŋ yagıt, “Gak emat agak sibago yiŋkon simil. Emat agak siba pawilgaŋ amin uŋun emat agak siba da mandaŋ yoba kímokgoŋ. ⁵³ Nak Datno aripmi tagi yiiko uŋun da aŋelo 72 tausen yabekban abiŋ nak tagi aŋpulugoni. Gak uŋun dima nandisal, ma?

⁵⁴ Mani yaŋ abeŋ kaŋ, Piŋkop da papiakon gen tosok uŋun niaŋon da bami toŋ asak? Uwalno da yo yaŋsi aŋnamni do yosok.”

⁵⁵ ^pYaŋ yaŋek uŋudon gin Yesu da amin kabi madep yaŋ yoyigit, “Ji nak do kabon noknok kinda yaŋ nandanek emat agak siba ae kindap kiriŋyo timigek nak abidok do abeŋ, ma? Nak gildarı gildarı Telagi Yut Madep da nagalgwan ji gat egek amin yoyiŋ dekgim. Uŋun bisapmon nak abidok do dima nandawit. ⁵⁶ Mani Piŋkop da papiakon kombi amin da gen mandawit yaŋ gin bami noman tosok.” Yaŋ yaŋban paŋdet morapni Yesu yipmaŋek pasal kiŋ mudawit.

Yesu gen pikon aŋaŋ kiwit
(Mk 14.53-65; Lk 22.54-55; 22.63-71; Jn 18.13-14; 18.19-24)

⁵⁷ Yesu abidawit amin uŋun Yesu abidaŋ aŋaŋ mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapas da yutnon aŋkiwit. Uŋudon gen teban dakon yoyiŋdet amin gat ae kila amin gat kisi muwukgwit. ⁵⁸ Pita kagi kagisok da Yesu yol aŋkiŋek, mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon yoma nagalgwan pigigit. Pikan obip amin gat yiŋek Yesu yo niaŋsi aŋiba kokeŋ yaŋ do pindak egipgut.

^m 26.46 Jn 14.31 ⁿ 26.51 Jn 18.26 ^o 26.52 WW 9.6; PA 13.10 ^p 26.55 Lk 19.47; 21.37

⁵⁹ Aŋakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen kokwin amin kisi morap gat da yaŋ nandawit, amin di yaŋ yomno abiŋ Yesu top gen yaŋ imiŋek gulusuŋ agit yaŋ yaŋakwa aŋatno kimotjak yaŋ nandawit. ⁶⁰ Mani amin morapmi yaŋ yoba abiŋek top gen morapmi yawit, mani asi gulusuŋ kinda agit yaŋ dima kawit. Don amin bamori da abiŋ yaŋ yagimal, ⁶¹ ^q “Nin da nandaŋapno Yesu da yaŋ yagit, ‘Nak da Piŋkop dakon Telagi Yut Madep uŋun tuwilek gildat kapbi da butgwan ae witjiken.’”

⁶² Yaŋ yaŋakwal mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da pidan agek Yesu yaŋ iyigit, “Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? On amin morap gen yaŋ gaba niaŋ nandaŋ yomisal?” ⁶³ ^r Mani Yesu da gen kinda dima yagit.

Yaŋ aban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da aeni iyigit, “Gak Piŋkop egip egipmi torŋ uŋun da manon yaŋ teban tok aŋek gen bamisi yoki. Gak asi Kristo, Piŋkop dakon Monji bo dima? Kili bami ya!”

⁶⁴ ^s Yaŋban Yesu da yaŋ yagit, “Gen yosol uŋun bami. Ji don kaŋakwa Amin Dakon Monji Tapmim Ami da aminsi tet do yikban kokdaj. Aŋek kaŋakwa kundukon gikwemon da apban kokdaj.”

⁶⁵ ^t Yaŋ yaŋban nandanek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin burı wagil yokwi taŋban iyi dakon paba piŋkni pudanek yagit, “Mibilni nandak do amin nido saŋbeŋek yoyino apni? Iyi Piŋkop kulabijek ‘nak Piŋkop dakon Monji’ yaŋ yosok, ⁶⁶ “do ji da niaŋ aŋ imneŋ do nandaŋ?”

Yaŋban kisi morap da yawit, “Gulusuŋ asak, do si kimotjak.”

⁶⁷ ^u Yaŋ yaŋek diwari da ilip sul imiŋek kisit da aŋakgwit. Ae diwari da mogim kulbak aŋagek ⁶⁸ yaŋ iyiwit, “Kristo gak namin da gikdak? Kombi gen ya!”

Pita da Yesu do wasip yagit (Mk 14.66-72; Lk 22.56-62; Jn 18.15-18; 18.25-27)

⁶⁹ Aŋakwa Pita uŋun yut da nagalgwan yiŋakwan mukwa sogok mibiltok amin dakon oman miŋatjok kinda da abiŋ yaŋ iyigit, “Gak Yesu Galili amin gat kisi egipgwit.”

⁷⁰ Yaŋban Pita da wasip yaŋek yagit, “Gak da gen uŋun yosol nak dima nandisat.”

⁷¹ Yaŋ yaŋek wigaron piŋakwan oman miŋat kinda Pita kaŋek amin uŋudon akgwit yaŋ yoyigit, “On amin uŋun Yesu Nasaret amin gat kisi egipgwit.”

⁷² Yaŋ yaŋban Pita aeni geni aŋteban aŋek yaŋ iyigit, “Asisi, nak uŋun amin dimesi nandaŋ imisat!”

^q 26.61 Jn 2.19-21 ^r 26.63 Ais 53.7; Mt 27.12 ^s 26.64 Kap 110.1; Dan 7.13; Mt 24.30

^t 26.65 Mt 9.3; Jn 10.33 ^u 26.66 MS 24.16; Jn 19.7 ^v 26.67 Ais 50.6; 53.5

⁷³Timisok di egek amin kapmatjok akgwit ujun da kiŋ Pita yaŋ iyiwit, “Gak dakon tek nandano asi gak ujun amin kabi dakon kokup isalni kinda yan asak, do gak ujun da kabikon nani yan nandamaŋ.”

⁷⁴Yaŋ yanba Pita da tebaisi yanek yagit, “Asisi dayisat, amin ujun yoŋ nak dimasi nandaj imisat. Top yosot kaŋ, Piŋkop da nak tagi anupbal asak!”

Yaŋ yanjakwan ujudon gin pup gen yagit. ⁷⁵^wYaŋban nandajek Pita Yesu da gen yagit ujun do buri pisagit. Gen ujun yaŋ yagit: “Pup da gen dima yanjakwan gak da nak do wasip yanbi kosit kapbi akdisak.” Pita da gen ujun do buri pisajban waŋga piŋi kunam madepsi takgit.

Yesu Pailaron ajaŋ kiwit
(Mk 15.1; Lk 23.1-2; Jn 18.28-32)

27 ¹Wisawisa do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat da muwugek Yesu aŋakba kimotjak do yan dagok awit. ²Aŋek Yesu kisiri wamaŋ aŋki gapman dakon mibiltok amin Pailat da kisiron yipgwit.

Judas kimakgit
(Ya 1.18-19)

³Judas Yesu uwal da kisiron yipgut amin kaŋban Yesu kimotjak do yan dagok aŋakwa mabisi at yan nandagit. Aŋek nandak nandakni kulabik aŋek silwa moneŋ 30 yan timikgit ujun mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat do aeni paŋtobil yomgut. ⁴Yomiŋek yan yoyigit, “Nak suŋsi aŋek amin kilegi kinda uwal da kisiron yipmat. Uŋun ji da aŋakba kimotdisak.”

Yoiŋban yan iyiwit, “Uŋun nin dakon yo dima. Uŋun gak dakon yo gin.”

⁵^xYaŋ yanba Judas silwa moneŋ uŋun telagi yut da nagalgwan dapban pigakwa kiŋ iyi tipgut.

⁶Aban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da silwa moneŋ uŋun timigek yan yawit, “Moneŋ on yawi dakon tomni. Do telagi yut dakon moneŋ gat kisi yopneŋ kaŋ, gen tebanin yapdamaŋ.” ⁷Yaŋ yanek uŋun moneŋ baŋ miktum kwoba wasawit miktum tim kinda yumaŋ nawit. Yumaŋ naŋek amin dubagikon da abiŋ kimokgoŋ uŋun dakon amin kimakba yopyop tamo kinda wasawit. ⁸Yaŋ awit do uŋun miktum tim uŋun do Yawi Miktum yan yawit da yoŋ. ⁹^yYaŋ aŋakwa kombi amin Jeremaia da gen mandagit uŋun bami noman tagit. Gen uŋun yan,

“Israel amin da uŋun amin yumaŋ noni do silwa moneŋ 30 baŋ tomni yomgwit. ¹⁰Yaŋ aŋek Amin Tagi da nayigit, uŋun da tilagon

^w 26.75 Mt 26.34 ^x 27.5 Mt 26.14-15; Ya 1.18-19 ^y 27.9-10 Sek 11.12-13

uŋun moneŋ baŋ miktim kwoba wasawit miktim tim kinda yumaŋ nawit.”

Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?
(Mk 15.2-5; Lk 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹ Yesu gapman dakon mibiltok amin Pailat da iŋamon agakwan Pailat da yaŋ iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

Yaŋban Yesu da gen kobogi yaŋ yagit, “Yosol uŋun mani.”

¹² ^z Yaŋ yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabī gat ae kila amin diwari gat da gen yaŋ imiŋba gen kobogi kinda dima yoyigit.

¹³ Yaŋ aban Pailat da aeni iyigit, “Amin on da gak wasok yokwi agil do gen morapmi yaŋ gaman. Uŋun dima nandisal, ma?” ¹⁴ Yaŋ yanban Yesu da gen kobogisok kinda dimasi yaŋakwan Pailat da Yesu do nandaban nywakijwarisi agit.

Pailat da Yesu tilak kindapmon kimotjak do yaŋ dagok agit
(Mk 15.6-15; Lk 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Bilagi bilagi Yapyap Bilak bisapmon gapman dakon mibiltok amin da wasok kinda yaŋ agit. Minjat aminyo da amin kinda dam tebanon yikdak uŋun mani yaŋakwa, Pailat da pulugaŋ yopban kiŋ kiŋ awit.

¹⁶ Uŋun bisapmon amin yokwisi kinda dam tebanon yikgit, mani Barabas. ¹⁷⁻¹⁸ ^a Amin abiŋ muwugakwa Pailat da amin da Yesu do nandaba yokwi taŋban top yaŋek gen pikon yipgwit yaŋ nandagit. Yaŋ nandajek Yesu anjutnaŋek yaŋ yoyigit, “Ji dakon galaktok namin naŋ pulugaŋ yipbo jikon opjak, Barabas do nandaj bo Yesu mani kinda Kristo yaŋ yon uŋun naŋ?”

¹⁹ Yaŋ yaŋek Pailat gen kokwin tamokon yigakwan minjatni da gen kinda yaŋ yipban apgut, “Nak uŋun amin kalbi dipminon kat, do jigisi nandisat. Uŋun amin kilegisi, do gak yo kinda dimasi aŋ ibi.”

²⁰ Mani mukwa sogok amin dakon amin madep kabī gat ae kila amin gat da minjat amin kabī madep buri sugaŋek yaŋ yoyiwit, “Ji Pailat da Barabas naŋ pulugaŋek Yesu naŋ anjakban kimotjak do iyini.”

²¹ Yaŋba Pailat da aeni yaŋ yoyigit, “Ji dakon galaktok on amin bamoron baŋ namin naŋ pulugaŋ yipbo kisak do nandaj?”

Yoyiŋban “Barabas naŋ” yaŋ yawit.

²² Yaŋba yaŋ yoyigit, “Yesu, mani kinda Kristo yaŋ yon, uŋun do ninaj aŋ ibej?”

Yaŋ yaŋban amin kisi da yaŋ yawit, “Tilak kindapmon anjakba kimotjak!”

²³ Yaŋba Pailat da yoyigit, “Mibili nido? Ni gulusuŋ naŋ agit?”

^z 27.12 Ais 53.7 ^a 27.17-18 Jn 11.47-48; 12.19

Yaŋban mibiltok yawit si yapmaŋek madepsi yaŋ tidaŋek yawit, “Tilak kindapmon aŋakba kimotjak!”

²⁴^b Yaŋba Pailat da iyı yaŋ nandagit, “Gen yoko dima nandajek emat madepsi akdaŋ.” Yaŋ nandajek miŋat amin kabi madep da dabilon kisitni pakbikom sugarjek yaŋ yoyigit, “On amin kimaŋban nak da diwari dima paken, ji da pani.”

²⁵^c Yaŋban amin kisi da geni yaŋ aŋtobil imgwit, “Nin gat ae miŋat monjiyonin gat da kimotjak dakon kobogi tagi paneŋ.”

²⁶ Yaŋ yaŋba Pailat da Barabas pulugaŋ yipban miŋat amin kabiyokon kigit. Kiŋakwan emat amin yoyinban Yesu baljawit. Aba don tilak kindapmon aŋakba kimotjak do yoyigit.

Emat amin da Yesu jigilagon da abiŋ yipgwit
(Mk 15.16-20; Jn 19.2-3)

²⁷ Gapman dakon emat amin da Yesu abidaŋ aŋaŋ gapman dakon yut madepmon wigakwa emat amin diwari kisi abiŋ Yesu angwasinjek akgwit. ²⁸^d Aŋek Yesu iyı dakon imalni iligek kila amin madep da imal gami dubak paŋ ujuden kinda paŋ imgwit. ²⁹ Yaŋ aŋek nap keli ton naŋ kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasaŋ busunjikon aba pigigit. Aba pigakwan kindap kiriŋ kinda kisiri aminsi tet do yipmaŋ imgwit. Yipmaŋ imiŋek gawak imiŋek topmon da man madep imiŋek gen yaŋ iyiwit, “Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!” ³⁰^e Aŋek ilip sul imiŋek kindap kiriŋ kisirikon yipgwit uŋun gwayeŋ busunjikon kosiri morapmi baljawit. ³¹ Aŋek topmon da man madep imiŋ mudajek imal gami iligek iyı dakon pabi piŋik paŋ imgwit. Paŋ imiŋek tilak kindapmon aŋakba kimotjak do ilik aŋaŋ kiwit.

Yesu tilak kindapmon aŋakgwit
(Mk 15.21-32; Lk 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Kosiron kinjek emat amin da Sairini kokupmon amin kinda kawit, mani Saimon. Uŋun tebai iyinba Yesu dakon tilak kindapni guramikban kiwit. ³³ Kiŋ miktim tim kinda mani Golgata uŋudon altawit. (Golgata dakon mibili uŋun Busun Kidat Hleŋ.) ³⁴^f Kiŋ altaŋek wain gat ae pakbi isipmi kinda gat iktagilek imiŋba naŋ nandat aŋek nok do kurak tagit. ³⁵^g Aŋakwan tilak kindapmon aŋagek emat amin da satu wasok aŋek imalni kokwinik timikgwit. ³⁶ Satu wasok aba mudaŋban miktimon pabiŋ yiŋek kila aŋek kaiŋ egipgwit. ³⁷ Kwen busunjikon mibili nido aŋakgwit uŋun dakon but piso yaŋ mandawit, ON YESU, JUDA AMIN DAKON KILA AMHN MADEPNI

^b 27.24 GT 21.6-9 ^c 27.25 Ya 5.28 ^d 27.28 Lk 23.11 ^e 27.30 Ais 50.6

^f 27.34 Kap 69.21 ^g 27.35 Kap 22.18

³⁸^hKabo noknok bamori Yesu gat kisi dapgwit. Kinda aminsi tetdo, ae kinda gwandej tet do tilak kindapmon dapmaj dapmaj awit. ³⁹ⁱAmin kiŋ ap awit ujuŋ da yaŋba yokwi tok aŋ imiŋek wunda kwalkwal aŋek yaŋ iyiwit, ⁴⁰^j“Gak Telagi Yut Madep tuwilek gildat kapbi da butgwan ae witjik do yagil, do giptimgo aŋkutnoki! Gak asi Piŋkop dakon Monji egisalon tilak kindapmon da pi!”

⁴¹Yaŋ yaŋba mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat gen teban yoyiŋdet amin gat ae kila amin gat ujuŋ kisi yaŋ gin jigilak iyijek yawit,

⁴²“Amin diwari aŋpulugagit da nido iyı aŋpulugok do aŋtidoq asak? On Israel amin dakon kila amin madepni ma! Kaŋ tilak kindapmon da piŋban kaŋek nandaŋ gadaŋ imneŋ. ⁴³^kPiŋkop nandaŋ gadaŋ imiŋek yaŋ yosok, ‘Nak Piŋkop dakon Monji egiſat.’ Piŋkop da Monji aŋpulugok do nandisak kaŋ, tagi aŋpulugosak.” ⁴⁴Uŋudej gin kabu noknok bamot teri teri dapbi uŋunyo kisi yaŋba yokwi tok yaŋ gin agimal.

Yesu kimagkit

(Mk 15.33-41; Lk 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵Gildat binap 12 kilok miktim kisi pilin tuk aŋakwan kiŋ pilindo 3 kilok agit. ⁴⁶^l kilok aŋakwan Yesu da yaŋ tidaŋek yaŋ yagit, “Eli, Eli, lama sabaktani?” Gen ujuŋ dakon mibili yaŋ:

“Piŋkopno, Piŋkopno, nido nepmaj dekkal?”

⁴⁷Yaŋ yaŋban amin diwari kapmatjok akgwit ujuŋ nandaŋek yawit, “Nandaŋ, ujuŋ Elaija do yaŋ imisak.”

⁴⁸^mYaŋba uŋudon gin amin kinda timtim yaŋek kiŋ yo kinda gugidan yombem jol diwaron wamaŋ wain gat ae pakbi isipmi gat uŋungwan sibinjek Yesu da nosak do ajenak imgut. ⁴⁹Aŋakwan diwari da yawit, “Yum kaŋba konej. Elaija da abiŋ aŋpulugaŋban konej bo dima?”

⁵⁰Yaŋ yaŋakwa Yesu aeni yaŋ tidaŋek wupni yipban kiŋakwan kimagkit.

⁵¹ⁿKimagakwan ujuŋ bisapmon gin Telagi Yut Madep dakon yoma īmal ujuŋ kwen da sulugi piŋ mibilikon dagaŋek timi bamori agit. Yaŋ aŋakwan miktim wudip aŋakwan tip madep morapmi da sulugiwit.

⁵²Ujuŋ yo morap altajakwa amin kimakba yopmaŋgaŋ tamo witdal kiŋakwa Piŋkop dakon amin morapmi kalip kimakba yopbi ujuŋ pidawit. ⁵³Pidaj don Yesu da kimoron da pidajakwan telagi kokup papmon pukwa amin morapmi da pindakgwit.

⁵⁴Aŋakwa emat amin 100 dakon kila amin gat ae emat amin Yesu do kaŋ egipgwit amin ujuŋ wudip ae yo morap altawit ujuŋ pindagek si pasalgwit. Pasalek yaŋsi yawit, “On amin asisi Piŋkop dakon Monji egipgut.”

^h 27.38 Ais 53.12 ⁱ 27.39 Kap 22.7; 109.25 ^j 27.40 Mt 26.61; Jn 2.19 ^k 27.43 Kap 22.8

^l 27.46 Kap 22.1 ^m 27.48 Kap 69.21 ⁿ 27.51 TP 26.31-33; Ibr 10.19-20

⁵⁵ °Aŋakwa miŋat diwari dubagisogon da agek yo uŋun pindakgwit. Yesu Galili miktim yipmaŋ abiŋakwan uŋun miŋat kabi da yol awilek oman aŋ imiŋek agipgwit. ⁵⁶ Uŋun kabikon kinda mani Maria, kokupni Makdala. Ae Maria ŋwakŋwari kinda Jems gat Josep gat dakon meŋi. Ae Sebedi dakon monji bamot uŋun dakon meŋi kisi akgwit.

Yesu dakon bumjotni tip kinamgwan yipgwit
(Mk 15.42-47; Lk 23.50-55; Jn 19.38-42)

⁵⁷ Pilindo yoni morapmi amin kinda Arimatea kokupmon da apgut. Uŋun mani Josep. Uŋun Yesu dakon paŋdetni kinda. ⁵⁸ *P*Josep uŋun Pailaron kiŋ Yesu dakon bumjotni abidok do iyigit. Iyiŋban emat amini yoyiŋban bumjotni Josep do imgwit. ⁵⁹ Imiŋba abidaŋ aŋki imal garagi mini kinda naŋ wamarjek ⁶⁰ aŋki iyi dakon tip kinam amin kimakbi do kaluk pasiŋbi uŋjungwan aŋki yipgut. Yipmarjek tip madepsi kinda arjtobilban abiŋ yoma sopmaŋakwan yipmaŋ kigit. ⁶¹ Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria kinda gat tip kinam da kapmatjok yigek yo agit uŋun nomansi kagimal.

Emat amin da tip kinam do kila awit

⁶² Sabat bisap do tagap tok aŋ mudajek wiſa dagokdo mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Parisi amin gat Pailaron kiwit. ⁶³ *K*iŋ yan iyiwit, “Top amin si egipgut bisapmon gen kinda yan yagit, ‘Gildat kapbi mudajakwa kimoron da pidoken’ yan yagit. ⁶⁴ Yan yagit, do gak obip amingo tebaisi yoyiŋbi tip kinam dakon kila tebaisi aŋakwa wigi gildat kapbi mudoni. Yan dima ani kaŋ, paŋdetni da abiŋ bumjotni kabu aŋkisibin aŋkijek Yesu kili pidak yan amin yoyikdaŋ. Yan ani kaŋ, mibiltok iyi do top gen yagit uŋun yapmaŋek top gen yokdaŋ uŋun da yo yokwisi kinda akdisak.”

⁶⁵ Yanba Pailat da yan yoyigit, “Ji obip amin timikba kiŋ tip kinam uŋun niaŋsi aŋek kilanı ak do nandau uŋun da tilagon yoyiŋba ani.” ⁶⁶ Yan yoyiŋban tip kinamon kiŋ tip madep yoma kaga soppuron tilak kinda dima abidoni do yipgwit. Yipmarjek obip amin da kilanı tebaisi ani do yopba akgwit.

Yesu kimoron da pidagit
(Mk 16.1-10; Lk 24.1-10; Jn 20.1-18)

28 ¹Sabat bisap mudajakwan pakgwit da Sonda wiſa dagokdo Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria kinda gat tip kinam kok do kigimal. ² Kijakwal uŋudon gin wudip madep agit. Aŋakwan Amin Tagi dakon aŋelo kinda Kwen Kokupmon da piŋ tip madep

° 27.55 Lk 8.2-3 P 27.58 GT 21.22-23 q 27.60 Ais 53.9 r 27.63 Mt 12.40; 16.21;
 Mk 9.31; 10.33-34; Lk 9.22; 18.31-33; Jn 2.19-21

uŋun aŋtobilban kiŋakwan kwenikon yikgit. ³Ajelo uŋun mal da yaŋ teŋteŋaŋakwan īmalni uŋun gik sitnaŋ yombem kwakwagisi agit. ⁴Obip amin uŋun kaŋ pasal nimirimik maŋ pagek kimakbi yombem awit.

⁵Yaŋ aŋakwa ajelo da miŋat bamot yaŋ yoyigit, “Jil dīma pasoljl. Yesu tilak kīndapmon aŋakbi naŋ wusik do abamal yaŋ nandisat. ⁶^sYesu yagit da aripmon Piŋkop da kili aban pidak. Idon dīma egisak. Abiŋ tamoni do konjil. ⁷Jil tepmisi kiŋ paŋdetni yaŋ yoyinjil, ‘Uŋun Piŋkop da kīmoron naŋ kili aban pidak. Mibiltaj damiŋek Galili mīktimon kik, do uŋudon kiŋ koni.’ Nak gen on dayik do pit.”

⁸Yaŋ yoyinjban miŋat bamot uŋun pasalgimal, mani kīsik kīsik nandajek timtim yanek paŋdet kabini gen uŋun yoyik do kīgimal. ⁹Kiŋakwal Yesu gat domdom aŋek yaŋ yoyigit, “Wīsa dagokdo tagisi.” Yaŋ yoyinjban kandapmi abidajek gawak īmgumal. ¹⁰^tAŋakwal Yesu da saŋbeŋek yaŋ yoyigit, “Dīma pasoljl. Jil kiŋ notnoni kabi yoyinjbal Galili kiŋ uŋudon nandani.”

Obip amin dakon gen

¹¹Mirjat bamot kiŋakwal obip amin diwari tip kinam dakon kila awit uŋun da kokup papmon kiŋ mukwa sogok amin dakon amin madep kabi yo morap altawit uŋun dakon gen morap yoyiŋ mudawit. ¹²Yoyiŋba mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae kila amin gat muwugek niaŋ ano kilek tosak yaŋ do gen paŋkosit awit. Aŋek obip amin do moneŋ madepsi yomiŋek ¹³yaŋ yoyiwit, “Ji yaŋsi yoni, ‘Nin kalbi pak ijtāŋapno paŋdetni da abiŋ bumjotni kabo aŋkisibę.’” ¹⁴Gapman dakon mibiltok amin da uŋun dakon geni nandisak kaŋ, nin da iyino buri maŋakwan jikon jiŋi kinda dīma tosak.”

¹⁵Yaŋ yoyiŋba obip amin moneŋ tīmīgek geni guramīkgwit. Gen uŋun Juda amin da yaŋ aŋ ireŋ aba abisokyo kisi yaŋ gin yoŋ.

Yesu da paŋdet kabini Piŋkop dakon pi ani do yoyigit

(Mk 16.14-18; Lk 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶“Paŋdetni 11 kabi Galili mīktimon kiŋ, Yesu da kabap kinda uŋudon wiŋini do kili yoyigit uŋudon wiŋiwit. ¹⁷Wiŋi Yesu kaŋek gawak īmgwit, mani diwari da but bamot awit. ¹⁸”Aŋakwa Yesu da paŋdet kabinnikon kiŋek yaŋ yoyigit, “Piŋkop da yo morap Kwen Kokupmon ae mīktimon kila aben dakon pi nak do yaŋ mudaj namgut. ¹⁹”Uŋun do ji mīktimi mīktimi kiŋ miŋat amin morapyo paŋpuluganja nak dakon paŋdet kabino dagoni. Aŋek Dat ae Monji ae Telagi Wup uŋun da manon telagi pakbi soŋ yomni. ²⁰Nak da gen dayiŋ doligim uŋun kisisi guramitni do yoyiŋdetni. Nandani, nak ji gat gildarı gildarı egapno mīktim dakon bisap mudosak.”

^s 28.6 Mt 12.40; 16.21 ^t 28.10 Mt 26.32 ^u 28.16 Mt 26.32 ^v 28.18 Jn 13.3; Ep 1.20-22
^w 28.19 Mk 16.15-16; Ya 1.8